



**PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI**

# **TALOUSARVIO 2021**

**TALOUSSUUNNITELMA 2022 – 2023**





# SISÄLLYSLUETTELO

<b>KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS</b>	<b>5</b>
<b>YLEISPERUSTELUT</b>	<b>6</b>
<b>PERUSTIETOA PYHÄJÄRVESTÄ</b>	<b>18</b>
<b>VÄESTÖ JA TYÖVOIMA</b>	<b>19</b>
<b>TALOUSARVIO VUODELLE 2021</b>	<b>27</b>
<b>TULOSLASKELMA JA KOKONAISTALouden KEHITYS</b>	<b>40</b>
<b>TALOUSARVION SITOVUUS</b>	<b>43</b>
<b>PYHÄJÄRVEN KAUPUNGIN ORGANISAATIO</b>	<b>45</b>
<b>HALLINTOPALVELUT</b>	<b>46</b>
<b>TARKASTUSLAUTAKUNTA</b>	<b>47</b>
<b>KESKUSVAALILAUTAKUNTA</b>	<b>49</b>
<b>KAUPUNGINHALLITUS</b>	<b>50</b>
<i>YLEISHALLINTO</i>	55
<i>TYÖNTALO NAMO</i>	65
<i>ELINKEINOPALVELUT</i>	67
<i>SELÄNNEPALVELUT</i>	72
<b>ALUEELLISET MAASEUTUPALVELUT</b>	<b>76</b>
<b>HYVINVOINTIPALVELUT</b>	<b>78</b>
<i>HYVINVOINTIPALVELUJEN HALLINTO</i>	81
<i>VARHAISKASVATUS</i>	82
<i>PERUSOPETUS</i>	85
<i>TOISEN ASTEEN KOULUTUS</i>	86
<i>KANSALAIsoPISTO</i>	87
<i>VAPAA-AIKAPALVELUT</i>	88
<b>TEKNISET PALVELUT</b>	<b>93</b>
<i>YHDYSKUNTATEKNISET PALVELUT</i>	95
<i>TILAPALVELUT</i>	96
<i>TYÖPAJA</i>	98
<i>RUOKAPALVELUT</i>	99
<i>PALO- JA PELASTUSPALVELUT</i>	101
<b>TULOSLASKELMA, ULKOISET</b>	<b>102</b>
<b>TULOSLASKELMA, ULKOISET JA SISÄISET</b>	<b>103</b>
<b>RAHOITUSLASKELMA</b>	<b>105</b>
<b>INVESTOINNIT 2021 - 2023</b>	<b>107</b>
<b>TYTÄRYHTIÖT</b>	<b>113</b>
<i>PYHÄJÄRVEN KEHITYS OY</i>	113
<i>KIINTEISTÖ OY RILLANKIVI</i>	117
<i>PYHÄNET OY</i>	121
<i>KIINTEISTÖ OY PYHÄSALMEN LIIKETALO</i>	124
<i>PYHÄJÄRVEN ENERGIA JA VESI OY</i>	126
<i>PYHÄSALMEN KVANTTIKIINTEISTÖT OY</i>	129
<i>ASUNTO OY PYHÄJÄRVEN TORIPIHA</i>	133

**PYHÄJÄRVEN KAUPUNGIN TALOUSARVIO 2021 JA TALOUSSUUNNITELMA 2022 – 2023**

Kaupunginvaltuusto 7.12.2020 § 81

Jukka Tikanmäki  
puheenjohtaja

Kirsti Kinnunen  
pöytäkirjanpitäjä

Jussi Tikanmäki  
pöytäkirjantarkastaja

Reijo Pennanen  
pöytäkirjantarkastaja

## KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Vuoden 2021 talousarvion ja vuosien 2022-2023 taloussuunnitelman valmistelua sävyttivät koronapandemian vaikutukset, soteuudistuksen aikataulun epävarmuudet ja Pyhäjärven elinkeinorakenteen muutoksesta johtuvat paineet kuntataloudelle.

Kuntatalouden pahin uhka, eli sotemenomme, kasvavat vuonna 2021 edelleen nopeasti ilman koronaakin. Kasvua on sotepalveluiden maksuosuukissa noin 3,1 % vuoteen 2020 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna, eli n. 0,8 miljoonaa euroa. Kokonaisuutena käytämme vuonna 2021 yhteensä 26,6 miljoonaa euroa sote-palveluihin. Tämä on reilusti yli taloudellisen kantokykymme. Palvelurakenne tulee muuttumaan lähivuosina koko kuntayhtymän alueella. Vuodelle 2021 suunniteltu palvelurakenneuutos vesittyi Haapajärven kaupungin irtauduttua yhteisestä Selänne-linjasta, Pyhäjärven kaupungin ja Reisjärven kunnan jäätyä pitämään yllä ammattivalmisteluun perustuvaa realistista ja tulevaisuuteen suuntautuvaa muutolinjaa.

Kaupungin vuosikate on vuonna 2021 negatiivinen n. 0,78 miljoonaa euroa ja tilikausi alijäämäinen 2,1 miljoonaa euroa. Kaupungin talouden tasapainotustyö jatkuu. Vuonna 2021 kaupunki toteuttaa lomautuksia koko vakinaisen henkilöstönsä laajuudella. Lisäksi eläköitymisen kautta vapautuvia tehtäviä jätetään täyttämättä sekä 2021 että taloussuunnitelmavuosina.

Kaupungin lainakanta kasvaa nettona n. 1,4 miljoonaa euroa ja koko lainakanta tulee olemaan vuoden lopussa lähes 32 milj. euroa (6402 e/asukas). Kaupungin nettoinvestoinnit ovat n. 0,79 miljoonaa euroa. Suurimpana yksittäisenä investointina on Salmen koulun osan nro 2 peruskorjauksen jatkaminen. Investointitaso on laskettu huomattavasti viime vuosia alhaisemmalle tasolle osana talouden tasapainotuskuuria. Uimahallilla syksyllä 2020 tapahtuneen tulipalon takia uimahallin altaan korjausta on aikaistettu vuodelle ja toteutetaan 2021. Muu osa peruskorjauksesta on vakuutuskorvauksen piirissä.

Verotulopohjan laajentamista tuulivoimarakentamisen edistämisen kautta jatketaan. Pyhäjärven alueella on useita tuulivoimahankkeita, joista osa on jo luvitettuja. Meillä on lupa odottaa uusia investointipäätöksiä vuosittain. Suurimpana hankkeena on kaavoitusvaiheessa oleva Hautakankaan tuulivoimapuisto. Pyhäjärvi on HINKU-kuntana sitoutunut uusiutuvan energiatuotannon edistämiseen, mutta teemme arkityössä paljon muutakin, joilla sekä pienemmämme paikkakunnan hiilijalanjälkeä, että myös kehitämme elinkeinoja hyödyntämään ns. vihreää murrosta.

Viime vuosina valmisteltu Pyhäjärven oma hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mallimme (Pyhäjärvi-malli) jalkauttaminen alkaa vuonna 2021. Malli perustuu niiden asioiden tunnistamiselle, joissa olemme hyviä pyhäjärvisellä toimintatavalla ja toisaalta myös kehitystarpeessa olevien asioiden tunnistamiselle. Osana prosessia vuoden 2021 alusta sivistystoimi muuttuu hyvinvointipalveluiksi. Samassa yhteydessä muiden toimialueiden nimiä päivitetään.

Tuloksekkaaseen kaupunkikonsernin toimintaa kuuluu, että kaikki yhtiöt ovat aktiivisesti mukana jalkauttamassa kaupungin strategisia tavoitteita. Pyhäjärven konserniyhtiöt ovat hyvin erilaisissa tilanteissa, osan keskittyessä talouden vakauttamiseen ja osan keskittyessä kasvupolun parantamiseen sekä uusien avausten tekemiseen. Suurimpana yhteisenä tavoitteena on minimoida konsernitaseeseen kertyvä alijäämä ja kääntää paikkakunnan kehityksen suuri kuva valoisammaksi.

Henrik Kiviniemi, kaupunginjohtaja

## YLEISPERUSTELUT

Kuntatalouden näkymät ovat syksyllä 2020 poikkeukselliset. Tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous jatkoi heikkenemistään vuonna 2019. Lisäksi yleinen taloudellinen kehitys kääntyi hienoiseen laskuun jo vuoden 2019 loppupuoliskolla ja vuoden 2020 alussa Suomeen levinnyt koronaviruspandemia ja sitä seuranneet hallituksen asettamat rajoitustoimet vaikuttivat voimakkaasti koko julkiseen talouteen ja kuntatalouteen sen osana. Hallitus on tukenut kuntia useilla toimilla vuoden 2020 aikana akuutista kriisistä selviämiseen. Tukitoimet ovat kohentaneet kuntatalouden tilaa merkittävästi vuonna 2020. Kuntatalouden haasteena on kuitenkin sopeutuminen kohti koronakriisin jälkeistä aikaa ja kohti normaalia rahoitusuraa. Kuntatalouden suurin ongelma koronakriisin tuomien lisähaasteiden lisäksi on jo pitkään jatkunut tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Ikäihmisten määrän kasvu on jo monen vuoden ajan lisännyt palvelutarvetta ja sote-menoja, ja tämä kehitys tulee jatkumaan alkavalla vuosikymmenellä. Samanaikaisesti työikäisen väestön määrän pieneneminen heikentää veropohjaa. Demografinen muutos lisäksi eriyttää erikokoisten ja olosuhteiltaan erilaisten kuntien talouskehitystä.

### **Kuntatalouden tunnusluvut heikkenivät vuonna 2019**

Vuoden 2019 tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalouden toimintakate heikkeni noin 1,3 mrd. euroa ja vuosikate noin 0,3 mrd. euroa. Vaikka kuntien talouden keskeiset tunnusluvut heikkenivät, verorahoituksessa oli kuitenkin myönteistä kehitystä. Kuntatalouden lainakanta jatkoi kasvuaan 2,5 mrd. eurolla yhteensä 21,9 mrd. euroon. Myös kuntakonsernien vuosikate heikkeni edelleen ja lainakanta kasvoi selvästi.

### **Koronakriisi vaikeutti kuntien tilannetta entisestään vuonna 2020 – valtio tukee kuntia merkittävästi**

Keväällä 2020 Suomeen levinnyt koronaviruspandemia sekä sitä seuranneet hallituksen maaliskuussa asettamat rajoitustoimet vaikuttivat merkittävästi koko julkiseen talouteen ja kuntatalouteen sen osana. Tilanne vaikutti kevään aikana voimakkaasti kuntien tehtäväkenttään, palvelujen tarpeeseen ja kysyntään sekä niiden tuottamisen tapaan. Samanaikaisesti kuntien verotulot putosivat, myynti- ja maksutulot vähenivät sekä sosiaali- ja terveydenhuollon menot kasvoivat kuntien ja sairaanhoitopiirien valmistautuessa koronapotilaiden hoitoon. Myös kiireetöntä hoitoa lykättiin osittain kuntien ja kuntayhtymien, osittain asiakkaiden toimesta.

Koronapandemian vaikutukset yksittäisiin kuntiin ovat olleet hyvinkin erilaisia johtuen muun muassa kuntien erilaisista tulo- ja menorakenteista, elinkeinorakenteista, palvelurakenteista, koronatapausten määrästä ja maantieteellisestä sijainnista. Työllisyyden ja yritystoiminnan näkökulmasta pandemian alkuvaiheessa keväällä 2020 vaikutukset kohdistuivat erityisesti kuntiin, joiden elinkeinorakenteissa palvelu-, logistiikka-, tapahtuma- ja matkailualan merkitys on suuri, toisin sanoen suuriin kaupunkeihin sekä pienempiin matkailusta riippuvaisiin kuntiin.

Valtio on tukenut kotitalouksia, yrityksiä ja kuntia suoraan useilla toimenpiteillä vuoden 2020 aikana annetuissa lisätalousarvioissa. Tukitoimenpiteillä pyrittiin turvaamaan työllisyyden, taloudellisen toimeliaisuuden sekä peruspalvelujen järjestämisen edellytykset kaikissa kunnissa sekä huolehtimaan kunnille suunnatun tuen osalta siitä, että tuki kohdistuisi mahdollisimman hyvin juuri niihin kuntiin ja tehtäviin, joihin koronakriisi vaikutti voimakkaimmin.

Mittaluokaltaan merkittävin kuntiin kohdistuva toimenpide oli vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa osoitettu, toisiaan täydentävistä toimenpiteistä muodostunut kuntien tukipaketti. Tukipaketin toimet kohdentuivat pääosin vuoteen 2020 ja se oli yhteensä noin 1,4 mrd. euroa. Syksyn 2020 budjettiriihen yhteydessä hallitus päätti osoittaa kunnille lisätukea syksyn 2020 lisätalousarviossa. Peruspalvelujen valtionosuuksia korotetaan vielä 400 milj. eurolla ja sairaanhoitopiirien valtionavustusta 200 milj. eurolla. Lisäksi syksyn lisätalousarviossa osoitetaan 355 milj. euroa koronavirukseen liittyvien välittömien kustannusten, kuten testauksen, täysimääräiseen korvaamiseen. Näiden merkittävien tukipakettien lisäksi kuntiin on kohdennettu useita muitakin tukitoimia vuoden 2020 aikana.

Vuoden 2020 kuntatalouden tulos ja rahoitusasema ovatkin muodostumassa selvästi kevään 2020 kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi. Vahvistumisen taustalla ovat merkittävimpiä tekijänä hallituksen kuntataloutta vahvistavat tukitoimet peruspalvelujen järjestämisen turvaamiseksi ja kuntatalouden aktiiviteetin ylläpitämiseksi. Myös verotulojen kehitys on ollut keväällä ennustettua parempaa. Tukitoimien ansiosta kuntatalous vahvistuu selvästi poikkeuksellisen heikkoon viime vuoteen verrattuna, mutta toiminnan ja investointien rahavirta pysyy silti negatiivisena ollen noin -0,8 mrd. euroa.

### **Valtion kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet vuoden 2021 talousarvioesityksessä**

Valtio turvaa peruspalvelujen järjestämistä jatkamalla kuntatalouden tukitoimia vuonna 2021. Peruspalvelujen valtionosuuksiin osoitetaan 300 milj. euron lisäys, josta 20 milj. euroa kohdistetaan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen, ja yhteisöveron jako-osuuden korotusta jatketaan vielä vuonna 2021. Lisäksi kuntakonsernien kertyneen alijäämän kattamiskauden väliaikaisella pidentämisestä koskevalla kuntalain muutoksella helpotetaan kaikkien kuntien tilannetta ja annetaan lisäaikaa talouden sopeuttamiselle. Koronavirustilanteeseen välittömästi liittyvät kustannukset esimerkiksi testaukseen, jäljittämiseen ja potilaiden hoitoon liittyen korvataan kunnille täysimääräisesti. Tähän varataan vuonna 2021 yhteensä 1,66 mrd. euroa.

Ensi vuonna jatketaan peruspalveluiden kehittämistä pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti. Kuntien uusiin tai laajeneviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan täysimääräinen rahoitus, jolloin uudistusten toteuttaminen ei vaikuta kuntataloutta heikentävästi. Oppivelvollisuusikä korotetaan 18 vuoteen, mikä laajentaa oikeutta saada maksutonta opetusta. Hankkeeseen kohdennetaan lisärahoitusta 22 milj. euroa vuonna 2021. Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja perusopetuksessa ja toisella asteella vahvistetaan. Vanhuspalvelujen hoitohenkilöstön vähimmäismitoituksen nostamiseen kohdennetaan 53 milj. euroa vuonna 2021, ja lisäksi siihen liittyen lähihoitajien koulutuksen lisäämiseen osoitetaan 20 milj. euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia uudistetaan, minkä arvioidaan vähentävän maksutuloja 17 milj. eurolla vuonna 2021. Kuntien valtionosuuksiin tehdään vastaava lisäys. Varhaiskasvatukseen kohdennetaan 15 milj. euroa. Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan, mikä vähentää kuntien maksutuloja vuositasolla 70 milj. eurolla. Muutos tulee voimaan 1.8.2021, joten maksutulojen alenema on vuonna 2021 vain 30 milj. euroa. Maksutulojen menetys kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pysyvästi kahdella prosenttiyksiköllä. Valtion toimenpiteet vahvistavat kokonaisuutena kuntataloutta 865 milj. eurolla vuonna 2021 vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Kuntataloutta vahvistavat erityisesti valtionosuuksien määräaikainen 300 milj. euron korotus ja yhteisöveron jako-osuuden korotuksen jatkaminen vuodelle 2021. Suuri osa kuntataloutta vahvistavista toimita on määräaikaisia, mutta hallitus päätti budjettiriihen yhteydessä käynnistää myös kuntapolitiikan tulevaisuuden suuntaviivojen valmistelutyön.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta valmistellaan. Uudistus siirtäisi sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen tehtävät kunnilta perustettaville sote-maakunnille. Sote-uudistuksen vaikutukset kuntatalouteen otetaan huomioon kuntatalousohjelmassa siinä vaiheessa, kun uudistusta koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle.

### **Valtion toimet vahvistavat kuntataloutta vuonna 2021, mutta keskipitkällä aikavälillä kuntatalous uhkaa heikentyä**

Valtiovarainministeriön kansantalousosaston syksyn 2020 ennusteen mukaan Suomen talouden odotetaan alkavan elpyä ja kääntyvän hitaaseen kasvuun vuonna 2021. Näkymään liittyy kuitenkin huomattavaa epävarmuutta kansainvälisen talouden kautta. Vaikka koronapandemia ei ole ohi, kuntatalouden näkymiä arvioitaessa lähtökohtaisena oletuksena on, että koronatilanne pysyy Suomessa hallinnassa eikä uusia, kevään 2020 kaltaisia laajoja sulkutoimenpiteitä tule. On kuitenkin selvää, että koronan aiheuttamia talousvaikutuksia kanavoituu kuntatalouteen myös ensi vuonna.

Hybridistrategian edellyttämä testaus lisää kuntien menoja, mutta valtio korvaa testauksesta aiheutuneet kustannukset kunnille täysimääräisesti. Monet kiireettömän hoidon toimenpiteet siirrettiin tai peruttiin koronatartuntojen uhan ja varautumisen edellyttämän terveydenhuollon resurssien riittävyden vuoksi tuleville vuosille. Vaikka hoitojonojen purkaminen on ehditty jo aloittaa, siirtyy vuoden 2020 sosiaali- ja terveydenhuollon hoitovelkaa tuleville vuosille. Lisäksi kuntatalouden

tilannetta haastaa talouden hidas toipuminen ja menojen sopeuttamisen vaikeus nykytilanteessa, jonka kesto on vaikea vielä arvioida. Talouden hidas toipuminen yhdessä väestön ikääntymisen ja rakennuskannan iästä ja muuttoliikkeestä aiheutuvien investointipaineiden kanssa pitävät kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapainon mittavana koko ennusteajakson.

Valtion budjettiriihessä päättämät tukitoimet vahvistavat kuntataloutta myös ensi vuonna. Kuntatalouden tulos on ensi vuonna lähellä tasapainoa, mutta investointitason pysyessä korkeana toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee painelaskelman mukaan noin -2 mrd. euroon. Vuoden 2021 jälkeen valtion koronavirustilanteeseen liittyvät tukitoimet poistuvat ja toiminnan ja investointien rahavirta jää kehyskauden lopussa runsaat 2 mrd. euroa negatiiviseksi. Siksi myös kuntatalouden lainakanta jatkaa painelaskelmassa ripeää kasvuaan ja uhkaa kasvaa noin 33 mrd. euroon vuonna 2024. Kuntatalouden näkökulmasta koronavirustilanteesta ollaan siirtymässä akuutin kriisin jälkeiseen aikaan. Jatkossa vaikutukset riippuvat monilta osin paitsi koronavirustapauksien määrästä eri alueilla, myös mahdollisista uusista rajoitustoimista sekä kansainvälisen talouden kehityksestä. Myös kuluttajien varovaisuudella ja esimerkiksi matkailun elpymisellä on vaikutusta erityisesti suurten kaupunkien ja matkailusta riippuvaisten kuntien tilanteeseen. Voidaankin arvioida, että koronapandemian alueelliset vaikutukset tulevat vaihtelevaan myös tulevina vuosina merkittävästi. Siten tarve kuntasektorin kestävyttä parantaviin rakenteellisiin uudistuksiin korostuu entisestään. Rakenteellisten uudistusten lisäksi kuntatalouden vakauden turvaaminen edellyttää myös kuntien omia tuottavuus- ja sopeutustoimia.

### **Talouden sopeutus paine suuri kaikissa kuntakoryhmissä**

Kuntatalousohjelman yhteydessä laadittujen kuntakohtaisten painelaskelmien perusteella talouden sopeutus paine on lähivuosina suuri kaikissa kuntakoryhmissä. Laskelmassa kuntien talouden tasapainoa arvioidaan toiminnan ja investointien rahavirta-käsitteen avulla. Yksinkertaistettuna tunnusluku ilmaisee negatiivisena paineen lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen ja positiivisena laskennallista mahdollisuutta muun muassa lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin alentamiseen. Laskelman perusteella toiminnan ja investointien rahavirta vaihtelee merkittävästi kuntakoryhmittäin, mutta pysyy kaikissa kuntakoryhmissä lähivuosina negatiivisena. Vuonna 2020 toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan paranevan koko maan tasolla vuoteen 2019 verrattuna.

Merkittävänä syynä tähän on koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen johdosta kuntatalouden kohdistetut mittavat valtion tukitoimenpiteet. Eniten toiminnan ja investointien rahavirta paranee 40.000 – 100.000 ja 5.000 – 10.000 asukkaan kuntakoryhmissä. Poikkeuksen tekee 20.000 – 40.000 asukkaan kuntaryhmä, jossa toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän vuonna 2020. Kyseisessä kuntakoryhmissä nettoinvestointien arvioidaan kasvavan selvästi vuonna 2020 edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2021 toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän voimakkaasti kaikissa kuntakoryhmissä valtion tukitoimien pienentyessä. Vuonna 2022 toiminnan ja investointien rahavirta näyttää heikkenevän lähestulkoon kaikissa kuntakoryhmissä. Tarkastelukauden loppuvuosina toiminnan ja investointien rahavirta paranee koko maan tasolla, mutta kuntakoryhmien välillä kehitys vaihtelee huomattavasti. Heikoin tilanne olisi tarkastelukauden lopulla 20.000 – 40.000 asukkaan kunnissa ja alle 2.000 asukkaan kunnissa. Keski suurten 20.000 – 40.000 asukkaan kuntien tilannetta selittää ennakoitu korkea investointitaso.

Heikkenevä toiminnan ja investointien rahavirta näkyy luonnollisesti myös kuntien lainakannoissa. Vuosina 2019–2024 kuntien lainakannan asukasta kohden laskettuna arvioidaan kasvavan noin 40 prosenttia. Kuntakoryhmittäin tarkasteltuna lainamäärän kasvupaineen arvioidaan olevan suurin 20.000 – 40.000 asukkaan kunnissa, joissa lainamäärän arvioidaan kasvavan noin 80 prosenttia vuosina 2019 – 2024. Kuntien toiminnan ja investointien rahavirran muutokset voidaan suhteuttaa myös kunnallisveroprosentin yksikkötuottoon ja veroprosentin laskennalliseen korotuspaineeseen tai mahdollisuuteen alentaa veroprosenttia. Koska toiminnan ja investointien rahavirta pysyy lähivuosina kaikissa kuntakoryhmissä negatiivisena, on kaikilla kunnilla laskennallisesti painetta veroprosentin korottamiseen. Vuonna 2021 merkittävin kunnallisveron korotuspaine kohdistuu 20.000 – 40.000 asukkaan kuntiin. Tarkastelukauden lopulla korotuspaine on edelleen suurin alle 20.000 – 40.000 asukkaan kunnissa ja pienin yli 100.000 asukkaan kuntakoryhmissä. On kuitenkin syytä huomioida, että kuntakoryhmien sisällä ja yksittäisen kuntien välillä veroprosentin korotuspaine vaihtelee merkittävästi. Tätä selittää kunnallisveroprosentin tuoton voimakas



kuntakohtainen vaihtelu. Painelaskelman perusteella negatiivisen vuosikatteen ja alijäämäisten kuntien lukumäärän arvioidaan kasvavan lähivuosina. Vuonna 2020 vuosikatteen arvioidaan olevan negatiivinen vain 13 kunnalla, mutta vuonna 2021 jo 39 kunnalla ja tarkastelukauden lopulla 66 kunnalla. Myös alijäämäisten kuntien lukumäärän arvioidaan kasvavan selvästi. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä näyttäisi kasvavan erityisesti 2.000 – 5.000 asukkaan kuntakokoryhmässä, ja alle 2.000 asukkaan kunnista puolella vuosikate olisi negatiivinen vuonna 2024.

### **Arviointimenettelyyn tulevien kuntien määrä on pysynyt matalana**

Kunnat ovat voineet vuodesta 2017 lukien päätyä kuntakonsernien taloudellisten tunnuslukujen perusteella arviointimenettelyyn (ns. kriisikuntamenettely). Vuosien 2018 ja 2019 käytössä olevien konsernitilinpäätöstietojen perusteella arviointimenettelyyn tunnusluvut täyttäviä kuntia oli kuusi. Vuonna 2017 arviointimenettelyssä olleet Jämijärven kunta ja Teuvan kunta täyttivät edelleen kuntakonsernin taseen kertynyttä alijäämää koskevan kriteerin (alijäämää viimeisessä tilinpäätöksessä yli -1.000 euroa/asukas ja sitä edeltävässä tilinpäätöksessä yli 500 euroa/asukas). Myös vuonna 2019 arviointimenettelyssä mukana olleet Honkajoen kunta, Kyyjärven kunta ja Vehmaan kunta täyttivät alijäämäkriteerin. Uutena kuntana menettelyyn tulee Lapinjärven kunta alijäämäkriteerin perusteella. Arviointimenettelyyn tulevien kuntien määrä on kuitenkin pysynyt oletettua matalammalla tasolla, sillä kuntalakia uudistettaessa arvioitiin mukaan tulevan jopa 20 kuntakonsernia vuosien 2012 ja 2013 tilinpäätösten perusteella. Vuosien 2013 ja 2014 tilinpäätösten perusteella menettelyyn olisi tullut noin 13 kuntaa ja vuosien 2014 ja 2015 tilinpäätösten mukaan kahdeksan kuntaa. Vuosien 2015 ja 2016 kuntakonsernitilinpäätösten mukaan yksikään konserni ei täyttänyt kaikkia neljää kriteeriä ja vain yhdeksällä konsernilla täyttyi lainamäärää kuvaava kriteeri. Vuosien 2016 ja 2017 tilinpäätösten mukaan ei aloitettu arviointimenettelyjä. Tilanne on kuitenkin nyt muuttumassa, sillä niiden kuntien lukumäärä, joilla on kuntakonsernin taseessa kertynyttä alijäämää yli 1.000 euroa/asukas tai ovat lähellä sitä, on kasvussa.

### **Vero- ja maksuperustemuutosten vaikutus kuntatalouteen**

#### **Kunnallisvero**

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään vuonna 2021 hallitusohjelman mukaisesti indeksitarkistus ansiotasoindeksin muutosta vastaavasti. Progressiivisen tuloveroasteikon euromääräisiä rajoja korotetaan ja sen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 60 milj. eurolla vuonna 2021. Työtulovähennystä korotetaan ja sen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 72 milj. eurolla vuonna 2021. Perusvähennyksen korotuksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 40 milj. eurolla vuonna 2021. Asuntolainan korkovähennysoikeutta supistetaan hallitusohjelman mukaisesti. Vähennysoikeutta supistetaan vuosina 2021–2023 viisi prosenttiyksikköä vuodessa siten, että vuonna 2023 asuntolainan korkojen vähennyskelpoisuus poistuu kokonaan. Muutoksen arvioidaan lisäävän kunnallisveron tuottoa 5 milj. eurolla vuonna 2021. Vuonna 2020 toteutetun verotuksen maksujärjestelyjen ehtojen huojennuksen seurauksena kunnallisverotulojen kertymää siirryttyä vuodelta 2020 arviolta 98 milj. euroa vuosille 2021 ja 2022.

#### **Yhteisövero**

Osana koronaviruspandemiaan liittyvää kuntien tukemisen toimenpiteiden kokonaisuutta kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin 10 prosenttiyksiköllä verovuodelle 2020. Yhteisöverokertymän jaksotuksesta johtuen muutoksen arvioidaan kasvattavan kuntien yhteisöveron tilityksiä vuonna 2021 edelleen noin 60 milj. eurolla. Kuntien yhteisöveron jako-osuuteen tehdään 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus edelleen vuodelle 2021. Tämän arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöveron kertymää vuonna 2021 noin 510 milj. eurolla ja vuonna 2022 noin 40 milj. eurolla. Osana hallituksen työllisyystoimia varhaiskasvatusmaksuja alennetaan nettomääräisesti vuositasolla 70 milj. eurolla. Maksujen alennus tulee voimaan elokuussa 2021, joten ensi vuodelle arvioitu maksutulojen vähennys on noin 30 milj. euroa. Kunnille tämä kompensoidaan korottamalla yhteisöveron jako-osuutta pysyvästi 2 prosenttiyksiköllä. Tämän arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöveron kertymää vuonna 2021 noin 102 milj. eurolla. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2021–2024. Muutos ei aiheuta verotulomenetyksiä kunnille koska yhteisöveron jako-osuuksia ehdotetaan muutettavaksi siten, että esityksen verotuottovaikutus kunnille on neutraali.

Koronaviruspandemian vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneiden yritysten tilanteen helpottamiseksi vuonna 2020 voimaan tulleen maksujärjestelyhuojennuksen päättymisen arvioidaan kasvattavan kuntien yhteisöverokertymää 4 milj. eurolla vuonna 2021.

### **Kiinteistövero**

Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan siten, että uudistus tulee pääosaltaan voimaan vuoden 2023 verotuksessa. Uudistus siirtyy aiemmin suunnitellusta vuodella, koska linjauksia varten tarvitaan lisää tietopohjaa ja analyysiä vaikutuksista. Samalla taataan, että Verohallinnolla on riittävästi aikaa toteuttaa uudistuksen vaatimat järjestelmämuutokset. Osittaisuudistuksella luonnonsuojelualueet vapautettaisiin kiinteistöverosta kuitenkin jo vuonna 2021, ja samalla alennettaisiin merituulivoimaloiden kiinteistöverotusta. Tämän verotuottovaikutus arvioidaan vähäiseksi. Vuonna 2020 toteutetun verotuksen maksujärjestelyjen ehtojen huojennuksen seurauksena kiinteistöverotulojen kertymää siirtyy vuodelta 2020 arviolta 9 milj. euroa vuosille 2021 ja 2022. Hallitusohjelman mukaisesti valtion päättämistä veroperustemuutoksista johtuvat kuntien verotulojen muutokset kompensoidaan kunnille nettomääräisesti.

### **Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen vaikutukset kuntatalouteen**

Hallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon eli sote-uudistuksen tavoitteena on kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen palvelut, parantaa turvallisuutta, palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Suomen väestö ikääntyy nopeasti ja tarvitsee aiempaa enemmän palveluita. Syntyvyyden lasku vähentää työikäisten määrää ja verotuloja. Sote-uudistus tarvitaan, jotta voidaan hillitä kustannusten kasvua ja varmistaa yhdenvertaiset sosiaali- ja terveyspalvelut myös tuleville sukupolville. Pelastustoimi toimii nykyisin merkittävänä palveluiden tuottajana sosiaali- ja terveystoimen järjestämis-vastuulla olevissa ensihoitopalvelutehtävissä (ensihoito- ja ensivastetehtävät).

Maakuntien pelastuslaitosten organisoimisessa otetaan huomioon ensihoitopalvelun organisoiminen synergiaetujen mahdollistamiseksi pelastuslaitosten ja maakuntien terveysviranomaisten kesken ensihoitopalveluiden toteuttamisessa. Tavoitteena on, että pelastuslaitokset osallistuvat merkittävällä tavalla ensihoitopalveluiden toteuttamiseen maakunnissa.

Hallituksen esitys sote-uudistuksen keskeisistä lakipaketeista lähti lausunnolle 15.6.2020. Pelastustoimen järjestämistä koskeva laki annetaan samassa aikataulussa sosiaali- ja terveystoimen vastaavan lainsäädännön kanssa. Uudistuksella on merkittävä vaikutus kuntiin ja kuntatalouteen. Uudistus vaikuttaa keskeisesti kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen. Hallituksen esityksen mukaisesti kuntien vastuulla nykyisin olevat sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät siirtyvät 21 sote-maakunnalle vuodesta 2023 alkaen. Uudellamaalla sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu poikkeaisi muun maan ratkaisusta siten, että neljän Uudenmaan sote-maakunnan lisäksi Helsingin kaupungilla olisi tehtävien järjestämisvastuu. Lisäksi HUS-maakuntayhtymällä olisi terveydenhuollossa järjestämisvastuu laissa säädetyin ja HUS-järjestämissopimuksessa sovituin osin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jäisi kuntien tehtäväksi, mutta edistämistyötä tehtäisiin yhteistyössä maakuntien kanssa. Ympäristöterveydenhuolto pysyisi kuntien tehtävänä. Opiskelu- huollon kuraattori- ja koulupsykologitehtävät sen sijaan siirtyisivät sote-maakunnille.

Uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia kuntien verotuloihin ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimukseen sekä henkilöstöön. Kuntasektorin työntekijämäärä vähentyy merkittävästi. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan sote-maakuntien palvelukseen. Yli 170.000 ihmisen työnantaja vaihtuu. Uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Kuntien vuosien 2018 ja 2019 tilinpäätöstietojen perusteella tehtyjen alustavien arviolaskelmien mukaan kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kustannuksia on yhteensä hieman vajaat 19,86 mrd. euroa vuoden 2020 tasossa. Tästä pelastustoimen kustannuksia on noin 458 milj.

euroa. Nämä kustannukset muodostavat tulevien sote-maakuntien rahoituspohjan. Kun sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirretään kunnilta maakunnille, kuntien tuloja on vastaavasti siirrettävä valtiolle, joka rahoittaa maakuntien toimintaa.

Rahoituksen siirtoa valmistellaan edellisellä vaalikaudella ehdotetun ja eduskunnan perustuslakivaliokunnassa käsitellyn mallin perusteella. Rahoituksen siirto on tarkoitus toteuttaa vähentämällä kunnilta valtionosuuksia, veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta ja kunnallisveroa. Kuntien verotulojen vähentämistä vastaavasti korotettaisiin valtion ansiotuloverotusta ja valtion osuutta yhteisöveron tuotosta. Arviolaskelmien mukaan kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmästä maakuntien rahoitukseen siirtyy noin 4,86 mrd. euroa. Veromenetysten korvauksista siirtyy yhteensä noin 1,6 mrd. euroa. Tämän lisäksi kunnilta sote-maakuntiin siirtyy 12,8 mrd. euroa kunnallisveroa sekä kolmasosa kuntien yhteisöveron tuotosta (0,57 mrd. euroa). Kunnallisveron siirto toteutetaan alentamalla kuntien kunnallisveroprosentteja 13,26 prosenttiyksiköllä syksyn 2020 arvion mukaan.

Myös valtionosuusjärjestelmään tehtäviä muutoksia valmistellaan lähtökohtaisesti edellisellä vaalikaudella ehdotetun ja eduskunnan perustuslakivaliokunnassa käsitellyn mallin perusteella. Nykyisen valtionosuusjärjestelmän perusrakenteeseen ja kriteereihin ei ehdoteta merkittäviä muutoksia. Uutena kriteerinä otetaan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa. Sen sijaan verotuloihin perustuvaan tasaukseen ehdotetaan suurempia muutoksia, koska merkittävä osa vero- tuloista siirtyy maakuntien rahoitukseen eikä järjestelmä näin enää toimisi tarkoituksenmukaisesti.

Kuntien tuloja ja kustannuksia siirtyy koko maan tasolla yhtä paljon, mutta kunnittain erot voivat olla lähtökohtaisesti suuret. Suurten kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi järjestelmään ehdotetaan muutostasauselementtejä. Muutosrajoittimella siirtyvien kustannusten ja tulojen erotusta tasataan 60 prosentilla erotuksesta. Kuntien talouden tasapainon muutosta rajoitetaan viiden vuoden porrastetulla siirtymätasauksella ja toistaiseksi pysyvällä 100 euron asukaskohtaisella enimmäismuutostasauksella. Talouden tasapainolla tarkoitetaan vuosikatetta poistojen jälkeen. Pitkällä aikavälillä oleellisin kuntavaikutus on, että väestön ikäänymiseen ja sairastavuuteen liittyvät kustannukset ja niistä seuraavat kuntatalouteen kohdistuvat riskit siirtyvät pois yksittäisten kuntien vastuulta. Sairaanhoidopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät siirtyvät maakunnille varoineen ja velkoineen suoraan lain nojalla. Kuntien ja muiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä alueen pelastustoimea hoitavien kuntayhtymien sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen käytössä oleva irtain omaisuus, sopimukset sekä siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelka siirtyvät maakunnille. Kuntien omistukseen jäävät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitilat, jotka sote-maakunta vuokraa vähintään kolmen vuoden siirtymäajaksi. Sote-maakunnalle tulee oikeus pidentää sopimuksen voimassaoloa vuodella. Omaisuussirroista ei suoriteta korvausta kunnille eikä kuntayhtymille. Kuntayhtymäosuuksien, irtaimiston ja lomapalkkavelan poistuminen kunnan taseesta katetaan ilman tulospäätöstä kirjanpidollisesti kunnan peruspääomaa muuttamalla.

Kunta on oikeutettu korvaukseen sellaisista omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista välittömistä kustannuksista, joiden syntymiseen kunta ei ole voinut omilla toimillaan vaikuttaa ja joiden seurauksena kunnan taloudellinen itsemääräämisoikeus vaarantuu. Tällaisia voi syntyä esimerkiksi siirtymäajan jälkeen tarpeettomiksi jäävistä kuntien omistamista toimitiloista. Korvausta on mahdollista myöntää hakemuksen perusteella. Tilannetta arvioidaan kunnallisveroprosentin laskennallisen korotustarpeen avulla

### **Valtiovarainministeriö – toimenpiteet ja niiden kuntavaikutukset Kunnan peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2021**

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on noin 7,7 mrd. euroa vuonna 2021. Lisäystä vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon on runsaat 600 milj. euroa. Vuonna 2020 lisätalousarvioissa peruspalvelujen valtionosuuteen osoitettiin 806 milj. euron kertaluontoinen lisäys koronakriisin takia ja lisäksi hallitus päätti budjettiriihessä, että syksyn lisätalousarviossa valtionosuuteen kohdistetaan 400 milj. euron kertalisäys. Vuoden 2021 peruspalvelujen valtionosuuksien laskennalliset kustannukset ovat yhteensä 27,7 mrd. euroa. Tästä ikärakenteen osuus on 19,3 mrd. euroa ja sairastavuuden 6,6 mrd. euroa. Kuntien omarahoitusosuus on 20,6 mrd. euroa eli 3.746,81 euroa/asukas. Omarahoitusosuuden vähentämisen jälkeen kuntien valtionosuus on 7,1 mrd. euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on 795 milj. euroa, josta tasaussisien osuus on 1.486 milj. euroa ja tasausvähennykset ovat -690 milj. euroa. Vertailtaessa vuoden 2021 talousarvioesitystä vuoden

## Taloussuunnitelma 2022 - 2023

2020 varsinaiseen talousarvioon kuntien peruspalvelujen valtionosuus kasvaisi noin 622 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuuteen on kuitenkin tehty mittavia lisäyksiä koronaviruksen aiheuttamien vaikutusten kompensoimiseksi vuoden 2020 aikana. Näiden kompensointioiden yhteismäärä on noin 806 milj. euroa.

Peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 2,4 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 174 milj. euroa vuonna 2021. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus pienentää kuntien peruspalvelujen valtionosuutta 13,7 milj. eurolla. Valtionosuusprosentti nousee 25,49 prosentista 25,67 prosenttiin vuonna 2021. Taulukossa 9 kuvataan määrärahaan vaikuttavat muutokset.

### **Verotulomenetysten kompensoitiot**

Kunnille maksettiin vuosina 2010 – 2019 peruspalvelujen valtionosuusmomentin kautta veroperus-temuutoksista aiheutuneita kompensoitioita vuoden 2019 tasossa 1.967 milj. euroa. Vuodesta 2020 lähtien nämä kompensoitiot on maksettu erilliseltä momentilta. Vuonna 2021 kompensoitiot ovat yhteensä 2.360 milj. euroa. Tästä vuoden 2021 osuus on 179 milj. euroa. Vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa kompensointioiden taso oli 2.269 milj. euroa. Kompensatioita lisättiin vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossa 547 milj. eurolla. Lisäys johtui verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista vuonna 2020 kunnille väliaikaisesti aiheutuvista verotulojen menetyksistä. Elokuussa 2020 saadun toteutumätiedon mukaan verotuksen maksujärjestelyn muutosten vaikutukset ovat osoittautumassa selvästi keväällä tehtyjä arvioita pienemmiksi. Uusimman arvion mukaan verotuksen maksujärjestelyjen muutokset vähentäisivät kuntien verotuloja vuonna 2020 yhteensä 114 milj. euroa, josta kunnallisveron osuudeksi arvioidaan 97 milj. euroa, yhteisöveron osuudeksi 7 milj. euroa ja kiinteistöveron osuudeksi 9 milj. euroa. Näin ollen vuoden 2020 viidennessä lisätalousarviossa veromenetysten korvauksia vähennetään 433 milj. euroa. Vuoden 2020 kuntien arvioidut verotulojen menetykset, jotka liittyvät verotulojen viivästymisiin, korvataan kunnille siten, että kompensoitio kohdentuu kunnille vuoden 2020 maksuunpanon mukaisten kunnallisveron jako-osuuksien, yhteisöveron jako-osuuksien ja arvioitujen kiinteistöverojen suhteessa. Vastaavat euromäärät vähennetään kuntien verotulomenetysten korvauksesta siten, että vuonna 2021 vähennys on 88 milj. euroa ja vuonna 2022 vähennys on 27 milj. euroa.

### **Kiinteistöverouudistus**

Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan siten, että uudistus tulee pääosaltaan voimaan vuoden 2023 verotuksessa. Uudistus siirtyy aiemmin suunnitellusta vuodella, koska linjauksia varten tarvitaan lisää tietopohjaa ja analyysiä vaikutuksista. Samalla taataan, että Verohallinnolla on riittävästi aikaa toteuttaa uudistuksen vaatimat järjestelmämuutokset. Osittaisuudistuksella luonnonsuojelualueet vapautettaisiin kiinteistöverosta kuitenkin jo vuonna 2021, ja samalla alennettaisiin merituulivoimaloiden kiinteistöverotusta. Kiinteistöverouudistuksessa päämääränä on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden todellisia käypiä arvoja. Valtiovarainministeriössä vireillä olevan uudistuksen peruslähtökoh- tia on se, että tämänhetkiset kiinteistöjen verotusarvot perustuvat pitkälti vanhentuneisiin verotus- arvon määräytymisperusteisiin, eivätkä ne kuvaa riittävän hyvin rakennusten ja maa-alueiden hin- tojen eriytymistä. Lisäksi uudistuksen tavoitteena on aikaisempaa selkeämpi ja läpinäkyvämpi ar- vostamisjärjestelmä, joka on myös mahdollista pitää aiempaa tehokkaammin ajantasaisena. Tar- koituksena ei ole vaikuttaa kiinteistöverotuksen tasoon. Tämän takia verotusarvojen vaihteluvälejä tarkistettaisiin uudistuksen yhteydessä niin, että kunnat voivat asettaa kiinteistöveroprosenttinsa siten, että verokertymä pysyy aiempien vuosien tasolla. Hallitusohjelman mukaan uudistusta arvi- oidaan kohtuullisten muutosten näkökulmasta ennen kuin se annetaan. Lisäksi hallitusohjelman mukaan selvitetään, miten verovelvollisen alhainen maksukyky voidaan ottaa huomioon. Kiinteis- töverotusta ei laajenneta maa- ja metsätalousmaahan.

### **Kuntalain uudistaminen**

Uudistettua kuntalakia (410/2015) on sovellettu kokonaisuudessaan vuonna 2017 alkaneen val- tuustokauden alusta. Lakia on jo muutettu muutamaan otteeseen. Lakiin on lisätty muun muassa valituslupamenettelyä sekä kunnan toiminnan, talouden ja palvelutuotannon tietojen tuottamista ja

toimittamista koskeva sääntely. Muutokset tulivat voimaan vuoden 2020 alusta. Lakiin on aiemmin muun muassa lisätty luku poikkeuksellisissa hallinnollisissa vaikeuksissa olevaa kuntaa koskevasta selvitysmenettelystä sekä muutettu erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn käynnistämisen edellytyksiä koskevaa pykälää (nk. kriisikuntakriteerit). Valtiovarainministeriö on asettanut elokuussa 2019 kuntalain muutostarpeita selvittävän työryhmän sekä sille hallinto- ja taloussääntelyä tarkastelevat jaostot. Työryhmän ja jaostojen toimikausi päättyi 30.9.2020. Kuntalain kehittämistarpeita on arvioitu ainakin kunnan toiminnan johtamista, kunnan hallintoa ja taloutta sekä kuntien yhteistoimintaa, erityisesti kuntayhtymiä, koskevan sääntelyn osalta. Kuntalain kehittämistarpeita on tarkasteltu kunnan olosuhteista johtuvien joustomahdollisuuksien, kunnan riskien valvonnan ja hallinnan tehostamisen näkökulmasta. Kuntien eriytymiskehitys ja talouden heikentyminen johtavat siihen, että kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskevassa sääntelyssä on kehittämistarpeita.

### **Alijäämän kattamismenettely**

Koronaviruspandemian taloudelliset vaikutukset vaihtelevat kuntakohtaisesti merkittävästi. Tähän vaikuttaa pandemian levinneisyys, erot kuntien verotulopohjissa, tulorakenteessa sekä väestö- ja elinkeinorakenteissa. Koronaviruspandemia tulee arvioiden mukaan vaikuttamaan ainakin osassa kuntia talouteen siten, että alijäämiä tulee kertymään tai kuntien päättämien alijäämien kattamistoimenpiteiden toteutuminen tulee vaikeutumaan. Kuntalakia on tarkoitus muuttaa väliaikaisesti alijäämän kattamista koskevan määräajan muuttamisen osalta. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan kunta voisi hakea valtiovarainministeriöltä alijäämän kattamiskaudelle pidennystä, jos kunta ei koronaviruspandemiasta aiheutuvista taloudellisista vaikeuksista johtuen voisi kattaa taseeseen kertynyttä alijäämää laissa säädettyssä määräajassa. Lakia sovellettaisiin myös kuntayhtymään. Esityksen mukaan valtiovarainministeriö voisi kunnan hakemuksesta päättää, että kunnan tulee kattaa taseeseen kertynyt alijäämä enintään kuuden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voitaisiin siten käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää enintään kuuden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien niiden kuntien osalta, joille olisi myönnetty momentin mukainen määräaika. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, jotta kunnat voisivat ottaa asian huomioon vuoden 2021 talousarviota ja taloussuunnitelmaa laadittaessa. Laki olisi voimassa 31.12.2025 asti.

### **Opetus- ja kulttuuriministeriö – toimenpiteet ja niiden kuntavaikutukset Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet vuonna 2021**

Esi- ja perusopetuksen erillisrahoitettavien osien, lukiokoulutuksen, vapaan sivistystyön, taiteen perusopetuksen sekä museoiden, teattereiden ja orkesterien valtionosuuden indeksikorotus on 2,4 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys yhteensä noin 22,4 milj. euroa vuonna 2021. Tästä kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan 17,3 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen indeksikorotus on 2,0 prosenttia, ja se lisää valtion määrärahoja 17,7 milj. euroa, mistä kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan 13,1 milj. euroa. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon sekä kustannustason tarkistus lisää valtionosuutta 7,6 milj. eurolla, mistä kuntien arvioitu osuus on 5,9 milj. euroa.

### **Oppivelvollisuuden laajentaminen**

Hallitusohjelman mukaisesti oppivelvollisuusikä korotetaan 18 ikävuoteen. Tavoitteena on varmistaa, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Lisäksi toisen asteen valmistavia koulutuksia ja nivelvaiheen ohjausta kehitetään. Oppivelvollisuuden alkamisajankohdasta ei muuteta. Uudistuksessa on tarkoitus säätää uusi oppivelvollisuuslaki, johon kootaan oppivelvollisuutta koskevat säännökset samalla kun oppivelvollisuutta koskevat säännökset poistetaan perusopetuslaista.

Perusopetuksen päättymisen jälkeen tulisi velvollisuus hakeutua toisen asteen koulutukseen. Toisen asteen koulutus suoritettaisiin ensisijaisesti lukiokoulutuksessa tai toisen asteen tutkintotavoitteisessa koulutuksessa, mutta myös erilaisissa nivelvaiheen tai valmistavissa koulutuksissa. Perusopetuksen järjestäjälle tulisi velvoite ohjata ja varmistaa oppilaan siirtyminen toisen asteen

koulutukseen. Viimesijainen vastuu nuoresta olisi asuinkunnalla, jos oppivelvollinen nuori jää ilman opiskelupaikkaa tai keskeyttää aloittamansa opinnot. Oppivelvollisuuden pidentämistä koskeva valmistelutyö on tehty laajassa yhteistyössä hallinnonalan ja sidosryhmien kanssa.

Hallituksen esitys laiksi oppivelvollisuudesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi on ollut lausuntokierroksella keväällä 2020 ja lausuntokierroksen perusteella tehtyjen muutosten jälkeen hallituksen esitys eduskunnalle on tarkoitus antaa budjettilakina syksyllä 2020. Laki tulisi voimaan ikäluokka kerrallaan 1.8.2021 alkaen, ja se koskisi ensimmäisen kerran perusopetuksen keväällä 2021 päätäviä (vuonna 2005 syntyneet). Kun oppivelvollisuus laajenee, laajenee myös oikeus saada maksutonta opetusta. Opiskelijalle maksuttomia olisivat opetus (nykytila), päivittäinen ruokailu (nykytila), opetuksessa tarvittavat oppikirjat, muut materiaalit, työvälineet, -asut ja -aineet, ylioppilastutkinnon suorittamiseksi edellytettävät 5 koetta, vähintään 5 km koulumatkat (koulumatkatukijärjestelmän puitteissa) sekä joissakin erityistapauksissa myös majoitus- ja matkakustannukset. Hankkeeseen kohdennetaan 22 milj. euroa vuodelle 2021, 65 milj. euroa vuodelle 2022, ja 107 milj. euroa vuodelle 2023 ja 129 milj. euroa vuodelle 2024. Oppivelvollisuuden laajentamiseen ja toisen asteen maksuttomuuteen liittyen koulutuksen järjestäjille maksettava koulumatkatuen määrä kasvaa arviolta 0,6 milj. euroa vuonna 2021.

Kuntatalousohjelma vuodelle 2021, syksy 2020

### **Vuoden 2021 taloussuunnitelman laatiminen**

Kuntien ja kuntayhtymien on laadittava ja hyväksyttävä vuoden 2020 loppuun mennessä seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelமாகausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Tässä tapauksessa taloussuunnitelma ulottuu ainakin vuoteen 2023 saakka.

### **Kuntalain talouden tasapainottamista koskeva sääntely**

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä on muutettu 1.5.2015 voimaan tulleessa uudessa kuntalaissa (410/2015). Muun muassa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu kuntayhtymiin, kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu ja konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä.

### **Alijäämän kattamisvelvollisuus**

Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu niin, että alijäämä tulee kattaa määräajassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Samalla erillisestä toimenpideohjelmasta luovutaan ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (110.3 §). Määräaika sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 tilinpäätökseen kertyneeseen alijäämään, jolloin alijäämän tulee olla katettuna vuoden 2020 tilinpäätöksessä (148.1 §). Siirtymäkaudella erityisen alijäämäisillä kunnilla on kaksi vuotta enemmän aikaa kattaa alijäämä. Mikäli kunnalla (ei sovelleta kuntayhtymään) on vuoden 2015 tilinpäätöksessä kertynyt alijäämää yli 500 euroa asukasta kohden, alijäämän tulee olla katettuna vuoden 2022 tilinpäätöksessä (148.2 §). Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

### Arviointimenettely

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä ns. kriisikuntamenettelyä koskevat säännökset on siirretty kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetusta laista uuteen kuntalakiin. Kuntalain (118 §) mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos

- kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määräajassa
- kunnan konsernitaseeseen on kertynyt alijäämää viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa asukasta kohden **TAI**
- kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat:
  1. kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
  2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
  3. asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
  4. kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Konsernitason kriisikuntakriteerien osalta uutta arviointimenettelyä sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2017 vuosien 2015 ja 2016 konsernitilinpäätöksiin kertyneisiin alijäämiin ja konsernitilinpäätöksistä laskettaviin tunnuslukuihin (148.4 §). Konsernitason kriisikuntamenettely edellyttää konsernitilinpäätöksiä kaikilta kunnilta.

Alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu uudessa kuntalaissa myös kuntayhtymiin (110.6 §). Mikäli kuntayhtymä ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää 110.3 §:n mukaisessa määräajassa, valtiovarainministeriö voi määrätä selvityshenkilön laatimaan sopimuksen kuntayhtymän talouden tasapainottamista koskevaksi sopimukseksi kuntayhtymän ja jäsenkuntien välille (119 §). Kuntayhtymän arviointimenettelyä koskevaa pykälää (119 §) sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään, jos alijäämää ei ole katettu vuoden 2020 tilinpäätöksessä. Kuntayhtymän arviointimenettelyssä tarkastellaan ainoastaan kuntayhtymän taseeseen kertyneitä alijäämiä, ei konsernitilinpäätöksestä laskettavia tunnuslukuja.

#### **Uudet kriisikuntakriteeriksi**

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Laki tulee voimaan 1.3.2019. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti sovelletaan, mitä lain voimaan tullessa voimassa olleessa kuntalain 118 §:ssä säädetään.

#### **Arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:**

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa. (ei muutosta nykyiseen)
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa (ei muutosta nykyiseen)

#### **TAI**

jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot

- kunnan **konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde** on alle 80 prosenttia (nykyisin konsernin negatiivinen vuosikate);
- kunnan **tuloveroprosentti** on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (nykyisin 1 prosenttiyksikkö);
- asukasta kohden laskettu kunnan **konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä** ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden

keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (nykyisin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä);

- **konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate** on alle 0,8 (nykyisin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %).

Kuntayhtymässä arviointimenettely voidaan käynnistää vain, mikäli kuntayhtymä ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110.3 §:n mukaisessa määräajassa. Lakia ei muutettu tältä osin.

### **Pitkän tähtäimen ja konsernin näkökulma toiminnan ja talouden suunnittelussa**

Kuntalaissa on korostettu strategisen suunnittelun merkitystä ja koko kuntakonsernin huomioon ottamista toiminnan ja talouden suunnittelussa. Kunnille on asetettu lakisääteinen velvoite laatia kuntastrategia (37 §), jossa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet. Laissa on määritelty myös kuntastrategian vähimmäissisältö. Talousarvio ja -suunnitelma tulee uuden lain mukaan laatia niin, että se toteuttaa kuntastrategiaa (110.2 §). Tästä syystä talousarviotavoitteet olisi suositeltavaa esittää niin, että niistä käy ilmi, mistä strategisesta tavoitteesta se on johdettu.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään aikaisempaan tapaan toiminnan ja talouden tavoitteet kunnalle ja kuntakonsernille (110.2 §). Konserninäkökulmaa korostetaan sillä, että talousarviossa on huomioitava kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet entistä selkeämmin. Tarkoituksena on, että talousarviossa ja -suunnitelmassa esitettäisiin omana kokonaisuutena kuntakonsernin kannalta olennaisia tulevia tapahtumia esim. tytäryhteisöjen purkaminen tai muut olennaiset muutokset tytä- ja omistusyhteisöjen omistus- ja äänivallassa taikka merkittävät muutokset mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa.

### **Kuntalain muutostarpeiden selvittäminen**

Valtiovarainministeriö on 15.8.2019 asettanut kuntalain muutostarpeita selvittävän työryhmän sekä hallinto- ja taloussääntelyä tarkastelevat jaostot. Työryhmän ja jaostojen toimikausi päättyy 30.9.2020. Kuntalakia arvioidaan kunnan toiminnan johtamista, kunnan hallintoa ja taloutta sekä kuntien yhteistoimintaa koskevan sääntelyn osalta. Lainsäädäntöä tarkastellaan ainakin kunnan olosuhteista johtuvien joustomahdollisuuksien ja kunnan riskienhallinnan tehostamisen näkökulmasta. Talouden tasapainottamista ja arviointimenettelyä koskevaa sääntelyä kehitetään kuntien eriytymiskehityksen ja talouden heikentymisen vuoksi.

### **Sisäinen valvonta ja riskien hallinta**

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista, ja ne koskevat kaikkia kuntakonsernin toimielimiä ja tilivelvollisia viranhaltijoita sekä kaikkea kuntakonsernin toimintaa. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuoksellisuuden arviointia.

Riskienhallinta kuuluu sisäiseen valvontaan, mutta se on mainittu laissa erikseen sen jatkuvasti kasvavan merkityksen vuoksi. Merkitys on korostunut erityisesti kunnan tehtävien organisointitapojen monipuolistuessa.

Pyhjärven kaupunginvaltuusto on päättänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista 30.6.2014 § 70. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta



## Taloussuunnitelma 2022 - 2023

ja toiminnan laillisuudesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista ja toiminnan laillisuutta uhkaavia tekijöitä.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuoksellisuuden arviointia.

Kuntalain säännöksiä tavoitteena on terävöittää kuntien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja siitä raportointia. Tästä syystä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulisi perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan.

Kuntalakiin sisällytetyt veloitteet sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta ovat:

- valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista (14 §),
- hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta (90 §),
- toimintakertomuksessa on esitettävä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (115 §),
- tilintarkastajan on tarkastettava, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti (123 §).

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat operatiivisena toimintana kaupunginhallitukselle, kaupunginjohtajalle sekä kaupungin muulle johdolle. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntalain 39 §:ssä kaupunginhallitukselle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon vastuutehtävää, kuntalain 38 §:ssä kaupunginjohtajalle säädettyä hallinnon, taloudenhoidon ja kaupungin muun toiminnan johtotehtävää sekä kuntalain 48 §:ssä säädettyä kaupunkikonsernin ohjausta ja konsernivalvonnan järjestämistä, mistä konsernijohto vastaa.

## PERUSTIETOA PYHÄJÄRVESTÄ

Pyhäjärvi (vuoteen 1968 Pyhäjärvi Ol, vuosina 1993 – 1995 Pyhäsalmi) on Suomen kaupunki, joka sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnan eteläosassa. Kaupungin pinta-ala on 1.459 km<sup>2</sup>, josta 148 km<sup>2</sup> on vesistöjä. Pyhäjärven vesialueet peittävät noin 10 prosenttia kokonaispinta-alasta. Väestötiheys on 3,94 asukasta/km<sup>2</sup>. Pyhäjärven naapurikuntia ovat Haapajärvi, Kiuruvesi, Kärsämäki, Pielavesi, Pihtipudas ja Pyhäntä. Pyhäjärvestä tuli vuoden 2017 alussa väkiluvultaan Suomen toiseksi pienin kaupunki-nimitystä käyttävä kunta Kaskisten jälkeen.

Pyhäjärven kunta oli vuoteen 1968 saakka Pyhäjärvi Ol-niminen, vuosina 1969 – 1992 Pyhäjärvi, vuosina 1993–1995 Pyhäsalmi ja taas vuodesta 1996 Pyhäjärvi-niminen.

Pyhäjärvestä tuli kaupunki vuonna 1993. Se vaihtoi nimensä keskustaaajamansa mukaan Pyhäsalmeksi 1. tammikuuta 1993 kaupungiksi julistamisensa yhteydessä, mutta aiempaan nimeen palattiin 1. tammikuuta 1996 alkaen. Pyhäjärvi täytti 150 vuotta vuonna 2016.

Pyhäjärvellä on kanadalaisen First Quantum Minerals -yhtiön omistama Euroopan syvin (1,4 km) ja nykyaikaisin metallikaivos, josta louhitaan sinkkiä ja kuparia sisältävää malmia. Loppukesästä Pyhäjärvellä järjestetään Täydenkuun Tanssit -festivaali, joka on merkittävin nykytanssin tapahtuma Suomessa.

Pielavedelle vievän seututie 560:n varrella sijaitsee suuri siirtolohkare Rillankivi, jossa yhtyvät kolmen kunnan – Pyhäjärven, Pielaveden ja Pihtiputaan – sekä kolmen maakunnan – Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon ja Keski-Suomen – rajat. Vuoteen 1997 saakka kivi oli Oulun, Keski-Suomen ja Kuopion läänien yhteinen rajamerkki.

Pyhäjärven luonnonmaisemat ovat vaihtelevat. Kunnan itä ja eteläosat ovat Järvi-Suomelle tyypillistä mäki- ja harjumaastoa, kun taas pohjoisosat ovat Suomenselän suolakeutta ja länsiosat pohjanmaata. Varsinkin Pyhäjärven ympärillä maisemat ovat vaihtelevammat kuin Keski-Pohjanmaalla yleensä. Maisemaa luonnehtivat vesistöjen elävöittämät laajat metsät ja suot sekä pienet peltoaukeamat.

Pyhäjärvi on vedenjakajaseutua, kuntaa halkoo lounais-koillissuunnassa Suomenselän vedenjakaja. Pääosassa kuntaa vedet virtaavat Pyhäjoen kautta Perämereen. Kunnan itäosista vedet laskevat Saimaan vesistöön, etelästä Päijänteeseen ja lännestä Kalajoen vesistöön. Kunnan keskijärvi on suuri ja rantaviivaltaan polveileva Pyhäjärvi, johon laskee useita pieniä jokia ja puroja. Järvi jakautuu viiteen altaaseen: Piiponselkään, Kesonselkään, Isoonselkään, Kirkkoselkään ja Junttiselkään. Rautatie ja maantie ylittävät järven Pyhäsalmen taajaman luona. Pyhäjärven vedet virtaavat Junttiselän pohjoispäästä säännöstelypadon kautta Pyhäjokeen. Pyhäjoen koskista on valjastettu Vesikoski ja Kalliokoski. Pyhäjärven jälkeen suurimpia järviä ovat Komujärvi, Parkkimanjärvi ja sekä osittain Haapajärven puolella sijaitseva Kuonanjärvi. Nurmesjärvi on kansainvälisesti merkittävä lintuvesi Pyhäjärven ja Kärsämäen rajalla. Merkittäviä lintuvesiä ovat myös Lohvanjärvi ja Särkijärvi.

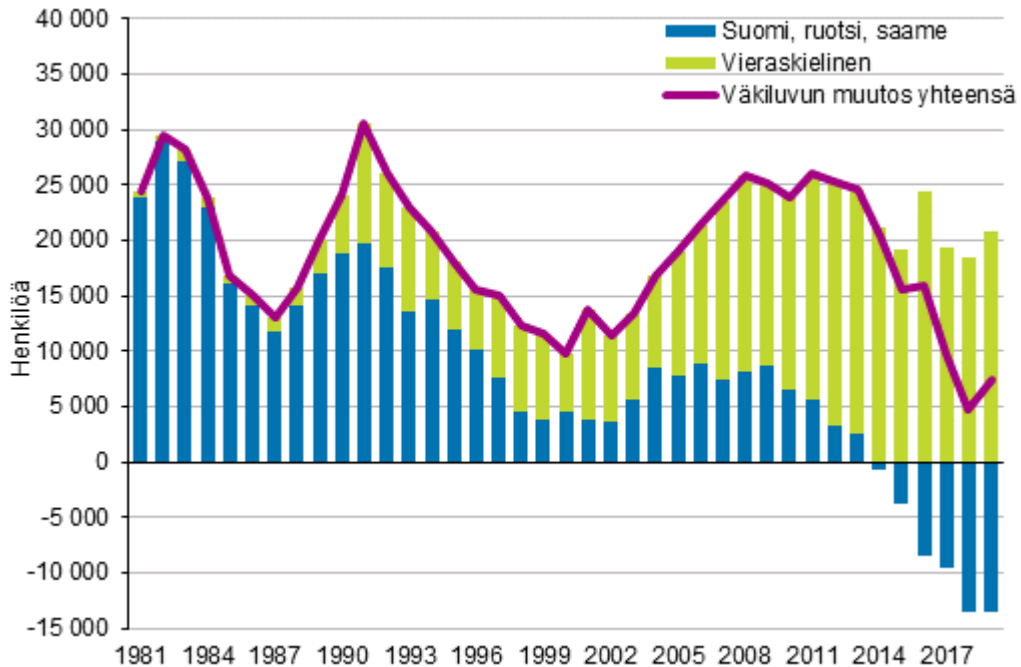
Suot peittävät puolet Pyhäjärven maa-alasta. Eniten soita on kunnan pohjois- ja luoteisosissa. Huomattavat luonnontilaiset suoalueet ovat Kärsämäenjärvien ympäristössä sekä Tervaneva ja Iso Karsikkoneva Pitkäkankaan tuntumassa.

Kaupunki sijaitsee logistisesti ja matkailullisesti hyvällä paikalla Suomen keskipistealueella valta-ten 4 ja 27 risteyskohdassa. Pyhäjärvi on yksi maamme harvoista maaseutukaupungeista, jossa hyvien peruspalvelujen ja järvimaiseman lisäksi on uimahalli, jäähalli, golf-kenttä sekä kansallisen tason maastohiihtokeskus.

## VÄESTÖ JA TYÖVOIMA

Tilastokeskuksen väestörakennetilaston mukaan Suomen virallinen väkiluku oli vuoden 2019 lopussa 5.525.292. Väkiluku kasvoi vuoden 2019 aikana 7.373 henkilöllä. Suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien määrä väheni 13.525 henkilöllä ja vieraskielisten määrä kasvoi 20 898 henkilöllä.

Väkiluvun muutos äidinkielen mukaan 1981–2019



### Väkiluku kasvoi viidessä maakunnassa, kuudessa maakunnassa kaikki kunnat menettivät väestöään

Vuoden 2019 aikana väkiluku kasvoi viidessä maakunnassa ja väheni 14 maakunnassa. Määrällisesti eniten väkiluku kasvoi Uudellamaalla, 18.701 henkilöllä, Pirkanmaalla, 2.571 henkilöllä ja Varsinais-Suomessa, 759 henkilöllä. Väkiluvun kasvu oli Manner-Suomessa myös suhteellisesti suurin Uudellamaalla, 1,1 prosenttia. Uudenmaan maakunnan väkiluvun kasvusta vieraskielisten osuus oli 78 prosenttia.

Väkiluku väheni määrällisesti eniten Etelä-Savossa, 2.280 henkilöllä ja Kymenlaaksossa, 2.221 henkilöllä. Myös suhteellisesti väkiluku väheni eniten Etelä-Savossa, 1,6 prosenttia. Etelä-Karjalaa, Etelä-Savon, Kainuun, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Satakunnan maakuntien kaikki kunnat menettivät väestöään.

### Vieraskieliset kasvattivat pääkaupunkiseudun väkilukua, Kouvola menetti kolmantena vuotena peräkkäin yli tuhat asukasta

Vuoden 2019 aikana väkiluku kasvoi 54 kunnassa ja väheni 256 kunnassa. Määrällisesti eniten väkiluku kasvoi Espoossa, 6.099 henkilöllä, Helsingissä (5.793) ja Vantaalla (5.609). Pääkaupunkiseudun väkiluvun kasvusta vieraskielisen väestön osuus oli 71 prosenttia.

Suhteellisesti tarkasteltuna Manner-Suomessa väkiluku kasvoi eniten Kustavissa ja Vantaalla (2,5 prosenttia) sekä Sipoossa ja Kempeleellä (2,4 prosenttia).

Väkiluku väheni määrällisesti eniten Kouvolassa, 1.064 henkilöllä ja Kotkassa, 757 henkilöllä. Suhteellisesti eniten Manner-Suomessa väkiluku väheni Miehikkälän (4,3 prosenttia) ja Jämijärven (3,9 prosenttia) kunnissa.

### **Vieraskielisten määrä ylitti 400.000 rajan, äidinkielenään venäjää puhuvia yli 81.000**

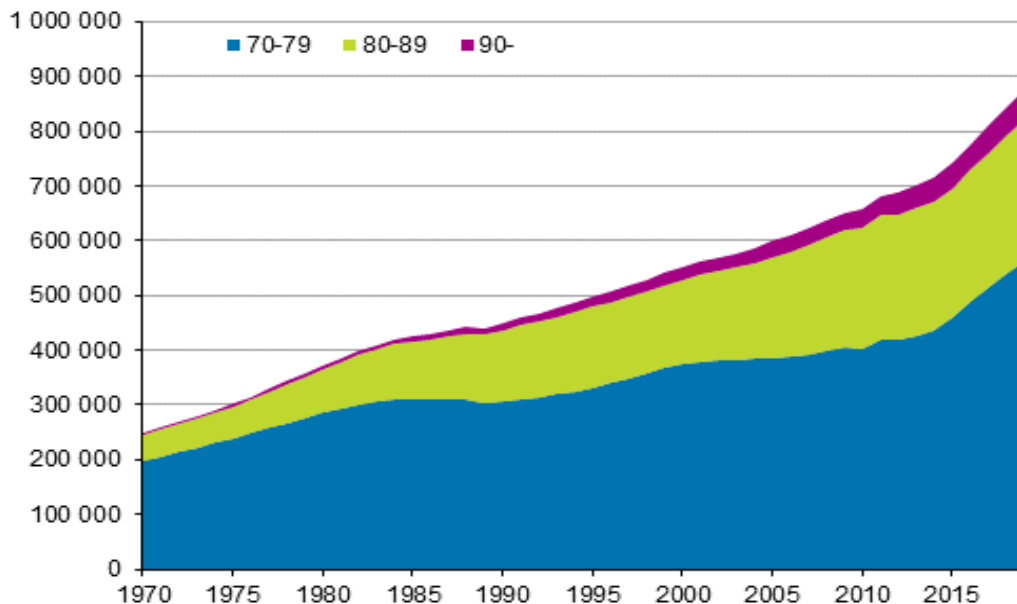
Suomessa asui vakituisesti vuoden 2019 lopussa 412.644 äidinkieleltään vieraskielistä henkilöä. Vieraskielisten osuus koko väestöstä on seitsemän prosenttia. Suurimmat vieraskielisten ryhmät olivat äidinkieleltään venäjää puhuvat, 81.606 henkilöä, viroa puhuvat, 49.427 ja arabiaa puhuvat, 31.920.

Maakunnittain tarkasteltuna vieraskielisten osuus oli vuoden 2019 lopussa korkein Uudenmaan maakunnassa, 14 prosenttia väestöstä ja pienin Etelä-Pohjanmaalla, kaksi prosenttia. Kunnittain tarkasteltuna vieraskielisten osuus väestöstä oli korkein Vantaalla, 20 prosenttia, Espoossa, 18 prosenttia ja Helsingissä, 16 prosenttia.

### **70 vuotta täyttäneiden määrä Suomessa**

Tilastokeskuksen väestörakennetilaston mukaan Suomessa oli vuoden 2019 lopussa 874.314 vähintään 70 vuotta täyttäneitä henkilöä. Heistä 370.405 oli miehiä ja 503.909 naisia. 70 vuotta täyttäneiden määrä on kasvanut kolmessa vuodessa 100.000 henkilöllä.

70 vuotta täyttäneiden määrä Suomessa 1970–2019

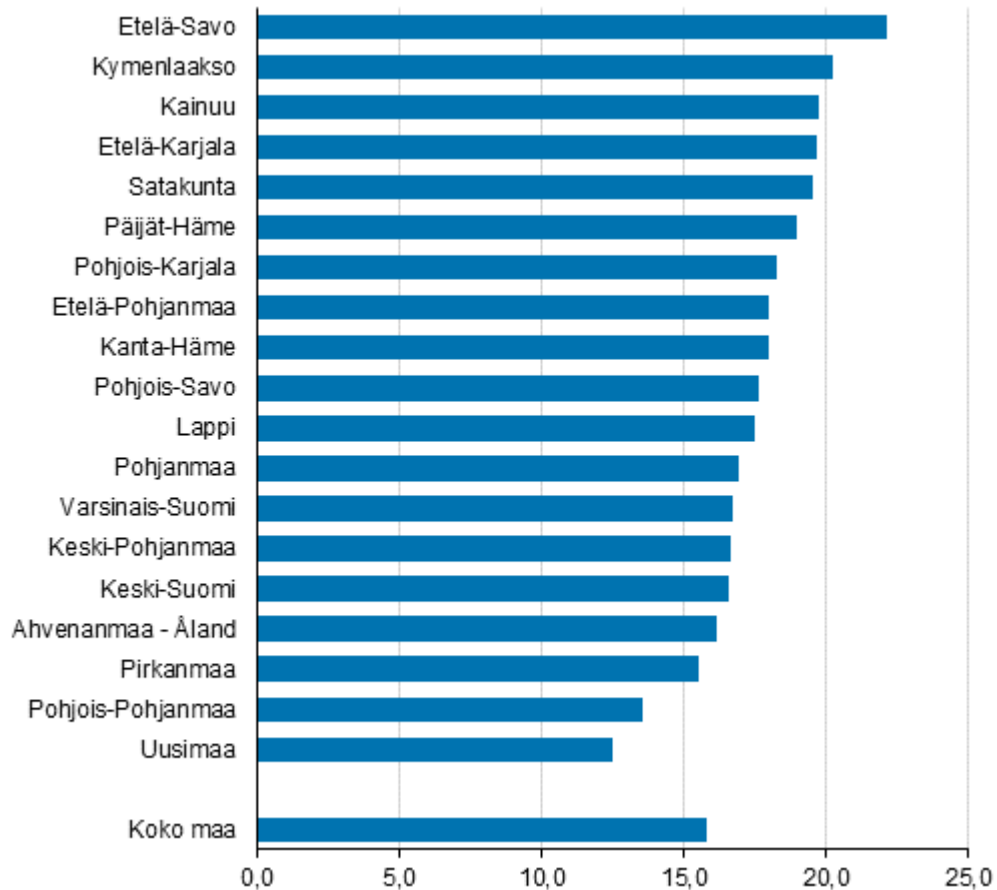


### **70 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä korkein Etelä-Savossa**

Etelä-Savossa ja Kymenlaaksossa vähintään joka viides henkilö oli 70 vuotta täyttänyt vuoden 2019 lopussa. Kainuussa, Etelä-Karjalassa ja Satakunnassa lähes joka viides henkilö oli 70 vuotta täyttänyt. Uudenmaan maakunnassa 70 vuotta täyttäneiden osuus oli matalin.

70 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä oli vähintään 30 prosenttia Kuhmoisten, Sysmän, Puumalan, Vesannon ja Luhangan kunnissa. Kuhmoisten kunnassa osuus oli korkein, 33 prosenttia.

## 70 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä maakunnittain 2019

**Väestöllinen huoltosuhde korkein vuoden 1922 jälkeen**

Suomessa oli vuoden 2019 lopussa alle 15-vuotiaita 871.036 ja 15–64-vuotiaita 3.422.982 henkilöä. 65 vuotta täyttäneitä oli vuoden 2019 lopussa 1.231.274. Väestöllinen huoltosuhde, eli alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä 100 työkäistä kohden, oli 61,4.

Viimeksi väestöllinen huoltosuhde on ollut tätä korkeampi vuonna 1922. Maamme itsenäisyyden aikana väestöllinen huoltosuhde on ollut korkeimmillaan vuonna 1917 (67,6) ja matalimmillaan vuonna 1984 (46,7).

Lähde: Väestörakenne 2019, Tilastokeskus

Suomessa on vuonna 2020 yhteensä 310 kuntaa, joista 107 käyttää itsestään kaupunki -nimitystä ja 203 kuntaa kunta -nimitystä.

Asukasmäärältään Manner-Suomen pienin kunta on Luhanka (690 asukasta) ja Ahvenanmaan pienin kunta on Sottunga (88 asukasta). Suomen pienin kaupunki on Kaskinen (1.246 asukasta) ja suurin Helsinki (653.835 asukasta). Manner-Suomessa on 294 kuntaa ja Ahvenanmaalla 16. Asukasluvutiedot perustuvat 31.12.2019 tilanteen mukaisiin tietoihin.

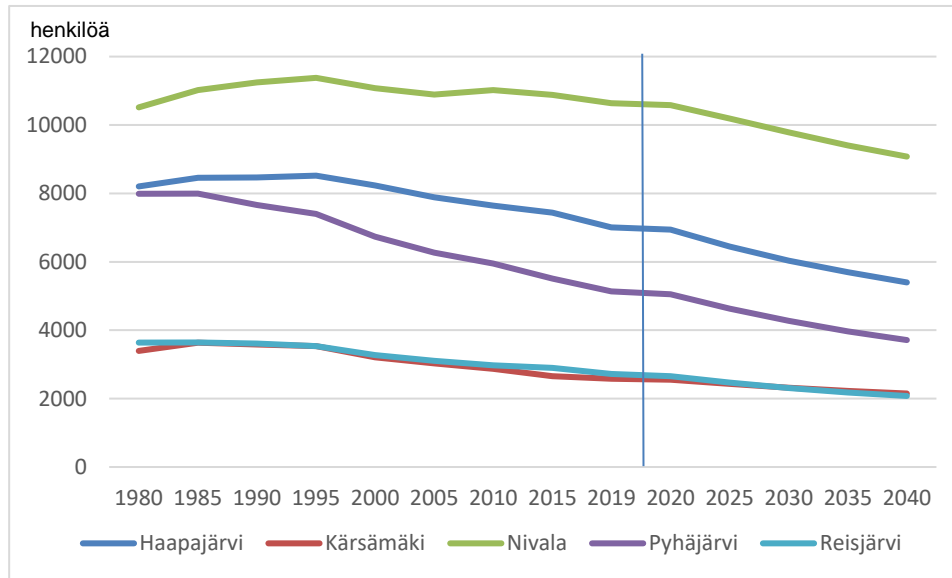
Vuoden 2020 alussa toteutui yksi kuntaliitos kun Nurmes ja Valtimo yhdistyivät. Tätä edelliset kaksi kuntaliitosta olivat vuonna 2017, jolloin Luvia ja Eurajoki sekä Juankoski ja Kuopio yhdistyivät.

Suomen suurimmat kaupungit ovat suuruusjärjestyksessä Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Oulu, Turku, Jyväskylä, Lahti, Kuopio, ja Pori. Yli 100.000 asukkaan kaupunkeja on yhteensä 9 ja näissä asuu lähes 2,2 miljoonaa suomalaista. Pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) asuu noin 1.190.000 suomalaista.

Suomen kunnat ovat kooltaan keskimäärin melko pieniä. Keskimääräinen kuntakoko vuonna 2019 oli 17.766 asukasta. Kuntien mediaanikoko on 6.066 asukasta. Puolet Suomen kunnista on asukasmäärältään pienempiä ja puolet suurempia kuin mediaani.

### Väestömäärän kehitys Nivala-Haapajärven seutukunnassa

Alla olevasta tilastokeskuksen tekemästä ennusteesta (30.9.2019) voidaan seurata väestömäärän ennustetta vuoteen 2040 saakka Nivala-Haapajärven seutukunnan alueella.



### Väestökehitys Pyhäjärven kaupungissa

Pyhäjärvellä väestön keski-ikä on ollut jatkuvassa nousussa ja tästä johtuen asukasluku on ollut laskussa vuodesta 1985 alkaen, syntyvyyden ja muuttoliikenteen pysyessä epäedullisena väestönkasvulle kunnassa. Vuoden 2019 alussa Pyhäjärvellä oli 5.248 asukasta.

Väestönmäärän kehitys vuosina 2015 – 2019 sekä arvio vuosille 2020 – 2023

Pyhäjärven kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Asukasmäärä	5 508	5 450	5 338	5 248	5 131	5 100	5 000	4 950	4 950
Erotus edelliseen vuoteen	-57	-58	-108	-90	-117				

Väestötilasto väestön muutoksista 1.1. – 30.9.2020 Pyhäjärven kaupungissa

	Syntyneet Kuolleet			Kuntien välinen muuttoliikenne			Maiden välinen muuttoliikenne			Väes- tön lisäys	Ennako- väestö- luku
	Synty- neet	Kuol- leet	Synty- neiden enem.	Tulo- muutto	Lähtö- muutto	Netto muutto	Maahan muutto	Maasta muutto	Netto maahan muutto		
Yhteensä	24	42	-18	141	172	-31	2	0	2	-47	5 057

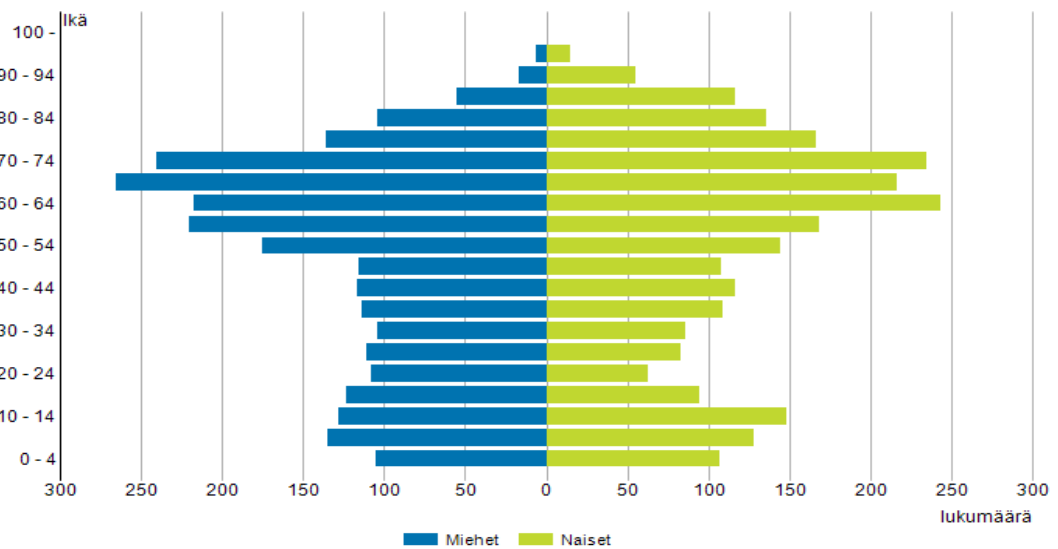
### Väestörakenne ja –ennuste

Vuoden 2019 lopussa 34,4 % Pyhäjärven asukkaista oli 65 vuotta tai vanhempia. Asukkaista 14,6 % oli 14 vuotta tai nuorempia. Yli 65-vuotiaiden osuus on kasvanut taulukossa olevien vuosien aikana.

## Väestörakenteen kehitys vuosina 2014 – 2019 Pyhäjärven kaupungissa

Pyhäjärven kaupunki	Asukkaita	0 – 14 vuotiaat	%	15 – 64 vuotiaat	%	yli 65 vuotiaat	%
Toteutuminen 31.12.2014	5 565	806	14,5	3 129	56,2	1 630	29,3
Toteutuminen 31.12.2015	5 508	801	14,5	3 024	54,9	1 683	30,6
Toteutuminen 31.12.2016	5 450	795	14,6	2 959	54,3	1 696	31,1
Toteutuminen 31.12.2017	5 338	782	14,7	2 841	53,2	1 715	32,1
Toteutuminen 31.12.2018	5 248	781	14,9	2 745	52,3	1 722	32,8
Toteutuminen 31.12.2019	5 131	751	14,6	2 619	51,0	1 761	34,4

## Pyhäjärven ikärakenne 2019



Lähde: Väestörakenne, Tilastokeskus

## Työvoima ja työttömyys

Pyhäjärven työvoiman määrä 30.9.2020 oli 1.949. Vuoden 2020 syyskuun lopussa työttömiä työnhakijoita oli 13,3 %:a. Työttömistä työnhakijoista naisia oli 93 ja miehiä 167. Työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 260 (197 työnhakijaa 30.9.2019). Työttömistä alle 20-vuotiaita oli 11 henkilöä sekä yli 50-vuotiaita oli 127 henkilöä.

## Työvoima sekä työlliset ja työttömät vuosina 2014 - 2020

Pyhäjärven kaupunki	Asukkaita	Työvoima asukkaista	%	Työlliset työvoimasta	%	Työttömät työvoimasta	%
31.12.2014	5 565	2 259	40,6	1 916	84,8	343	15,2
31.12.2015	5 508	2 276	41,3	1 923	84,5	353	15,5
31.12.2016	5 450	2 200	40,4	1 890	85,9	310	14,1
31.12.2017	5 338	2 129	39,9	1 872	87,9	257	12,1
31.12.2018	5 248	2 064	39,3	1 825	88,4	239	11,6
31.12.2019	5 131	1 979	38,6	1 752	88,5	227	11,5
30.9.2020	5 057	1 949	38,5	1 689	86,7	260	13,3

## Työttömyysaste vuosina 2014 – 2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	30.9.2020
työttömyys % Pyhäjärvi 31.12.	15,2	15,5	14,1	12,1	11,6	11,5	13,3
työttömyys % Pohjois-Pohjanmaa 31.12.	16,4	16,2	15,3	12,8	10,8	11,1	11,8
työttömyys % Koko maa 31.12.	8,8	9,2	7,9	8,4	9,7	9,8	12,0

## Työpaikkojen lukumäärä sekä asuinkunnassa työssäkäyvien osuus vuosina 2012 - 2018

<b>Pyhäjärven kaupunki</b>	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Työpaikkojen lukumäärä	1 876	1 908	1 860	1784	1688	1678	1 636
Asuinkunnassa työssäkäyvien osuus	81,3	81,4	81,1	80,8	81,6	80,8	76,9

## Työpaikkojen osuus vuosina 2009 – 2018 Pyhäjärvellä

<b>Pyhäjärvenkaupunki</b>	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Työpaikkojen osuus										
Alkutuotannossa	16,2	15,6	14,8	13,7	12,5	12,0	11,8	10,7	10,9	11,7
Jalostuksessa	23,8	24,3	23,8	23,1	25,4	25,8	26,2	24,1	23,4	23,5
Palvelussa	58,9	58,8	59,9	62,0	61,0	60,8	60,6	63,7	63,9	62,7

## Hyvinvointi

Pyhäjärvesten terveydentila on keskimäärin huonompi verrattuna muihin Pohjois-Pohjanmaan kuntien asukkaisiin. Ikävakioidut sairastavuusindeksit ovat todella korkeat. Koko Pohjois-Pohjanmaan alueen ikävakioidut sairastavuusindeksi (THL) on 21,7 % maan keskiarvoa korkeampi. Kansantauteja (diabetes, psykoosi, sydämen vajaatoiminta, astma, verenpainetauti, sepelvaltimotauti) esiintyy merkittävästi keskiarvoa enemmän. Vaikka moni pyhäjärvinen voi hyvin, kasaantuu terveyteen ja elinoloihin liittyviä ongelmia. Haasteena onkin väestön terveyserojen kasvaminen väestö- ja ikäryhmien kesken.

## THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioidut (THL, Sotkanet)

	2012	2013	2014	2015	2016
Pohjois-Pohjanmaa	133,7	132,2	129,2	125,8	121,9
Haapajärvi	156,7	157,3	157,6	156,7	151,5
Kärsämäki	151,5	166,4	166,2	157,8	137,7
Pyhäjärvi	173,7	172,3	173	165,2	163,9
Reisjärvi	151	152,3	149,2	132,5	131,7

THL:n sairastavuusindeksi kuvaa suomalaisten kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Indeksissä on otettu huomioon seitsemän eri sairausryhmää ja neljä eri painotusnäkökulmaa. Indeksissä sisältyvät sairausryhmät ovat syöpä, sepelvaltimotauti, aivoverisuonisairaudet, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mielenterveyden ongelmat, tapaturmat ja dementia. Indeksissä kunkin sairausryhmän yleisyyttä painotetaan sen perusteella, mikä on ko. sairausryhmän merkitys väestön kuolleisuuden, työkyvyttömyyden, elämänlaadun ja terveydenhuollon kustannusten kannalta.

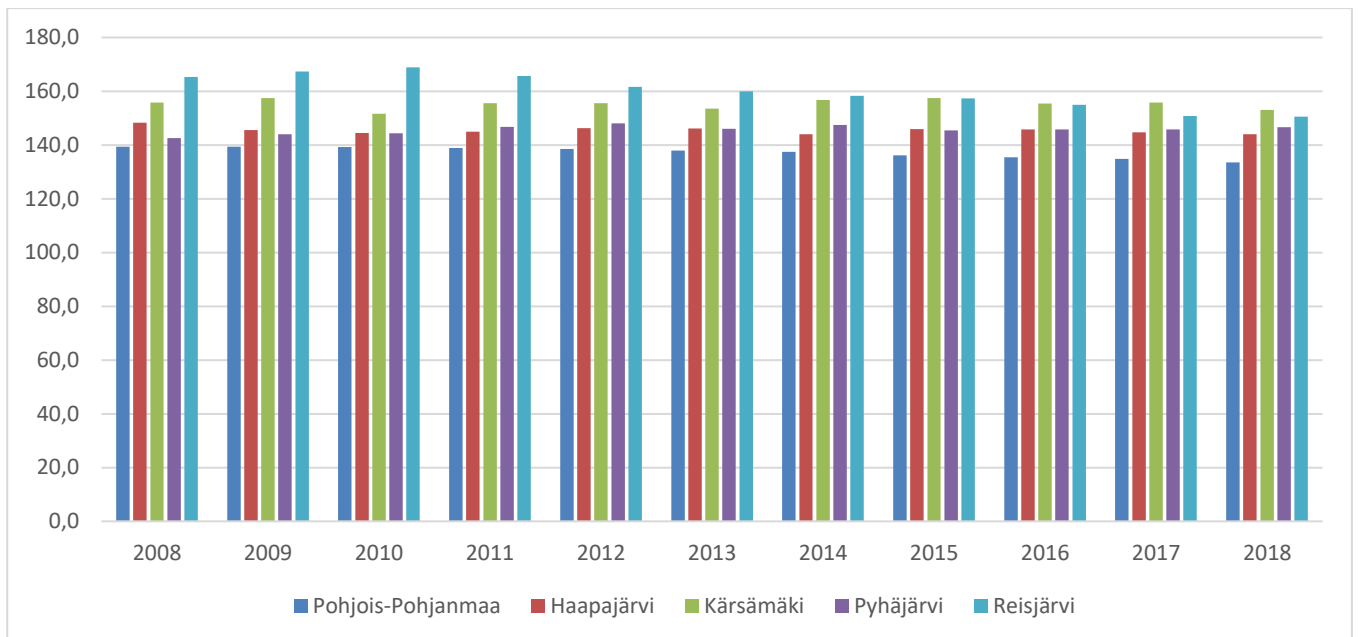
## Terveyspuntarin kansantaudit, vakioitu Pyhäjärvi (Kela)

Kelan rekisteritietojen avulla laskettu indeksilukuja, jotka kertovat, kuinka yleisiä niin sanottujen kansantautien erityiskorvaukset ovat suhteessa koko maan keskiarvoon (= 100). Laskennassa käytetään vuoden lopun väestötietoja sekä tietoa erityiskorvauksien voimassaolosta vuoden lopussa.



Kansantauti-indeksit	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Diabetes	118,1	123,6	123,2	125,3	122,2	122,2	124,5	122,6	123,5	123,8
Psykoosit	156,7	156,6	170,2	170,6	168,3	168,8	167,7	165,1	166,0	171,0
Sydämen vajaatoiminta	200,9	189,4	193,2	185,4	173,1	178,5	170,6	173,4	175,1	181,8
Nivelreuma	117,1	114,1	105,5	108,4	107,7	109,2	107,0	107,3	107,5	103,0
Astma	142,7	153,9	161,8	171,2	173,8	175,2	170,2	170,4	168,4	164,5
Verenpainetauti	140,7	142,4	143,6	143,1	145,0	143,8	142,4	142,5	142,2	142,9
Sepelvaltimotauti	132,0	130,9	129,3	131,8	131,8	134,1	135,2	139,2	137,6	139,1
Kansantauti-indeksi	144,0	144,4	146,7	148,0	146,0	147,4	145,4	145,8	145,8	146,6

**Kansantautien kokonaisindeksi** 146,6 on pysynyt korkeana viimeisen kymmenen vuoden ajan. Pohjois-Pohjanmaan vastaava indeksi on 133,5. Vertailukunnista Kärsämäen ja Reisjärven indeksit ovat Pyhäjärveä korkeammat ja Haapajärvellä hieman matalampi 144,0 vuoden 2018 tilanteessa.

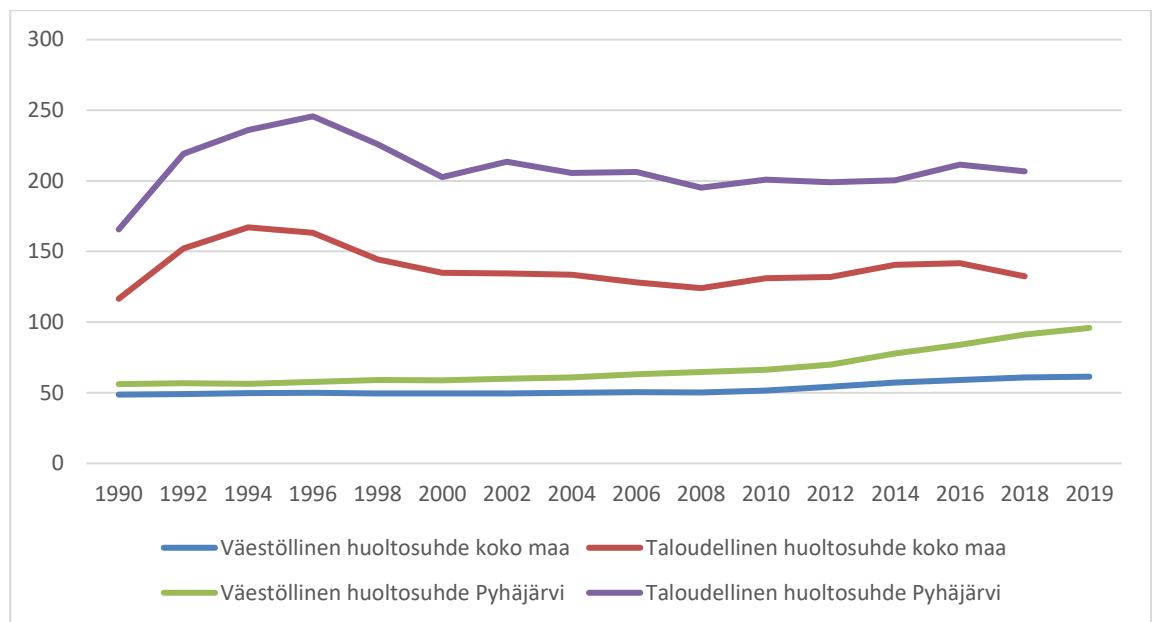


### Taloudellinen ja väestöllinen huoltosuhde

Taloudellinen huoltosuhde on suhdeluku, joka kuvaa alueen väestörakennetta työllisten sekä työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien välisenä suhteena. Mitä suurempia arvoja suhdeluvut saavat, sitä heikompi on tilanne. Taloudellinen huoltosuhde kuvaa työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien suhdetta työllisiin.

Väestöllinen huoltosuhde on suhdeluku, joka kuvaa alueen väestörakennetta eri ikäryhmien välisten suhteiden avulla. Väestöllinen huoltosuhde ilmaisee alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän 100 työikäistä kohden.

### Pyhjärven kaupungin sekä koko maan taloudellinen ja väestöllinen huoltosuhde vuosina 1990 – 2019



Pyhäjärven kaupunki	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Taloudellinen huoltosuhde	195	199	192	200	208	211	209	207	
Väestöllinen huoltosuhde	69	70	74	78	82	84	88	91	96

### Asuminen

Asuntokuntien lukumäärä Pyhäjärven kaupungissa 31.12.2019 oli 2.568 (31.12.2018 oli 2.592). Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus asuntokannasta oli 83,4 %.

Eläkkeellä olevien osuus väestöstä vuoden 2018 lopussa oli 40,4 % (vuoden 2017 lopussa oli 40,0 %). Perheiden lukumäärä 31.12.2019 oli 1.399 (31.12.2018 oli 1.419).

Pyhäjärven kaupungin taajama-aste eli taajamassa asuvien osuus oli 54,7 % koko väestöstä vuonna 2019 (taajama-aste oli 54,7 % myös vuonna 2018).

## TALOUSARVIO VUODELLE 2021 TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022 - 2023

### Talousarvio ja taloussuunnitelma

Kuntalain 110 §:n mukaan:

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma ovat laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan (alijäämän kattamisvelvollisuus).

Kuntalain talousarvio- ja -suunnitelmasäännöksiä tarkoituksena on varmistaa kunnan tehtävien ja talouden oleminen kestäväällä pohjalla ja tasapainossa. Talouden suunnittelun lähtökohtana ovat strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoitujen talouden kehitysnäkymät, arvioitu väestön ja elinkeinojen kehitys sekä toimintaympäristön muutokset. Taloussuunnitelmassa ja -arviossa esitetään tavoitteiden toteutumisen edellyttämät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviossa valtuusto hyväksyy talousarviovuoden sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio on oikeudellisesti sitova, mutta taloussuunnitelma on vain ohjeellinen; ainoastaan alijäämän kattamiseksi esitetyt toimenpiteet ovat sitovia.

### Tavoitteet suunnitelmakaudelle 2020 - 2022

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Pyhäjärven strategia 2030 asiakirjan 26.6.2018 § 50.

Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Strategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Strategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

## Taloussuunnitelma 2022 - 2023

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään Kuntalain 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Kaupunkistrategialla pyritään näkyviin vaikutuksiin kuntalaisten terveydessä ja hyvinvoinnissa, elinkeinojen kehittämisessä, kaupunkikonsernin talouden kehityksessä sekä ympäristön viihtyisyydessä. Lain 38.1 §:n mukaisesti kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti.

Pyhjäjärven uusi strategia ulottuu vuoteen 2030 saakka. Strategia perustuu valmisteluprosessin kautta tunnistettuihin tulevaisuuden muutostekijöihin ja sisältää Pyhjäjärven kehittämisen pitkän aikavälin tahtotilan, johon yhteisesti sitoudutaan.

Strategisiksi painopisteiksi on valittu:

1. Saavutettavuudesta, infrastruktuurista ja osaamisesta vetovoimaa
2. Elinvoimasta ja hyvinvoinnista pitovoimaa
3. Kaupunkikonsernin tasapainoinen talous ja konserniyhtiöiden rooli elinvoiman edistämässä
4. Alueellinen yhteistyö ja vuorovaikutus

Strategisiksi tavoitteiksi on valittu painopisteiden alueilta:

**1. Saavutettavuudesta, infrastruktuurista ja osaamisesta vetovoimaa**

- Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa
- Liikenteen ja logistiikan virran hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä
- Ainutlaatuinen maanalainen infrastruktuuri ja maanalaisen toiminnan osaaminen
- Paikallisten osaamisklustereiden rakentaminen
- Resurssiviisas Pyhjäjärvi
- Viihtyisä elinympäristö

**2. Elinvoimasta ja hyvinvoinnista pitovoimaa**

- Hyvinvoiva kasvuyhteisö
- Sivistyksestä virtaa
- Kantokykyinen palvelutuotanto
- Mukaan vetävä toimintakulttuuri
- Luonnon hyödyntäminen hyvinvoinnin rakentamisessa

**3. Kaupunkikonsernin tasapainoinen talous ja konserniyhtiöiden rooli elinvoiman edistämässä**

- Talous tasapainossa
- Tytäryhtiöiden elinvoimatyö
- Kestävät ja vaikuttavat investoinnit
- Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen

**4. Alueellinen yhteistyö ja vuorovaikutus**

- Aktiivinen ja erottuva Pyhjäjärvi
- Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita
- Resurssiviisautta ihmellisessä pääomassa

Kaupunkistrategian painotukset ja tavoitteet vuosille 2018-2021 tarkennetaan vuosittain talousarvion toiminnallisissa tavoitteissa, joiden valmisteluvastuu kohdennetaan kaupunginhallitukselle, lautakunnille ja tytäryhtiöille. Talousarviokirjaan valmistellaan tavoitekohtaisesti tarkemmat toimenpiteet ja niiden arvioimiseen soveltuvat mittarit.

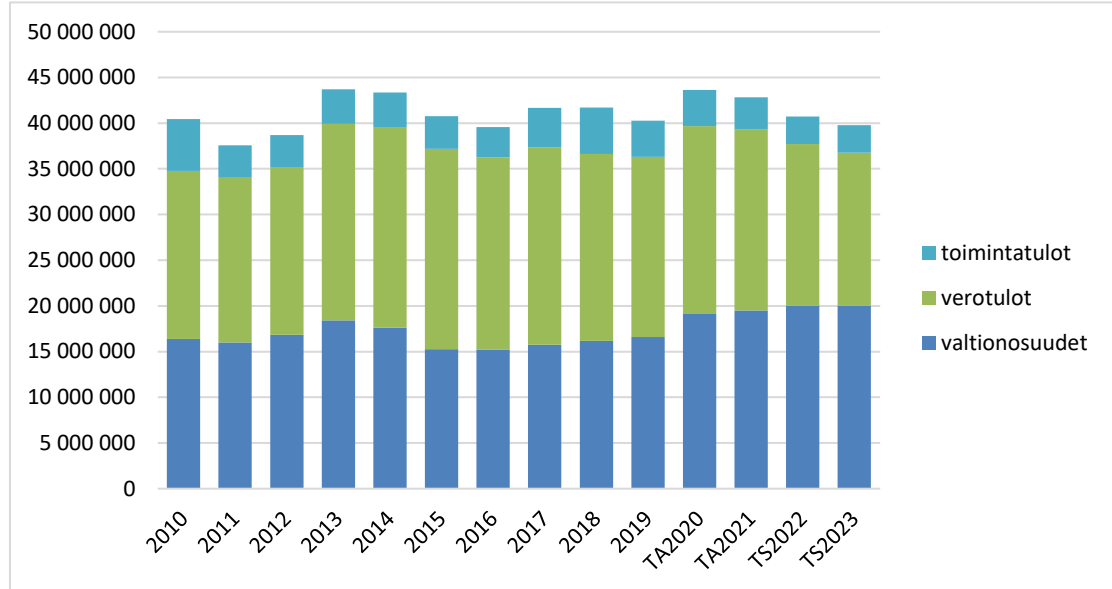
Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan aktiivisesti osavuosikatsauksissa sekä yksityiskohtaisemmin konsernin tilinpäätöksessä. Strategian toteutumista arvioidaan osavuosikatsauksissa talousarvion toiminnallisten tavoitteiden mittarien avulla. Saatua seurantatietoja hyödynnetään joka vuosi tehtävällä strategian päivittämisen tarvearvioinnilla.

Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja lautakuntien ja kaupungin tuloksellinen työskentely edellyttää strategialta rakenteellista selkeyttä, riittävää viestintää ja luottamushenkilöorganisaation sitouttamista. Tytäryhtiöiden osalta toimivan johdon ja hallitusten sitouttamiseen vaaditaan samoja asioita.

## Toimintatuottojen kehitys

Käyttötaloustuotot koostuvat pääasiassa toimintatuotoista, verotuloista sekä valtionosuuksista.

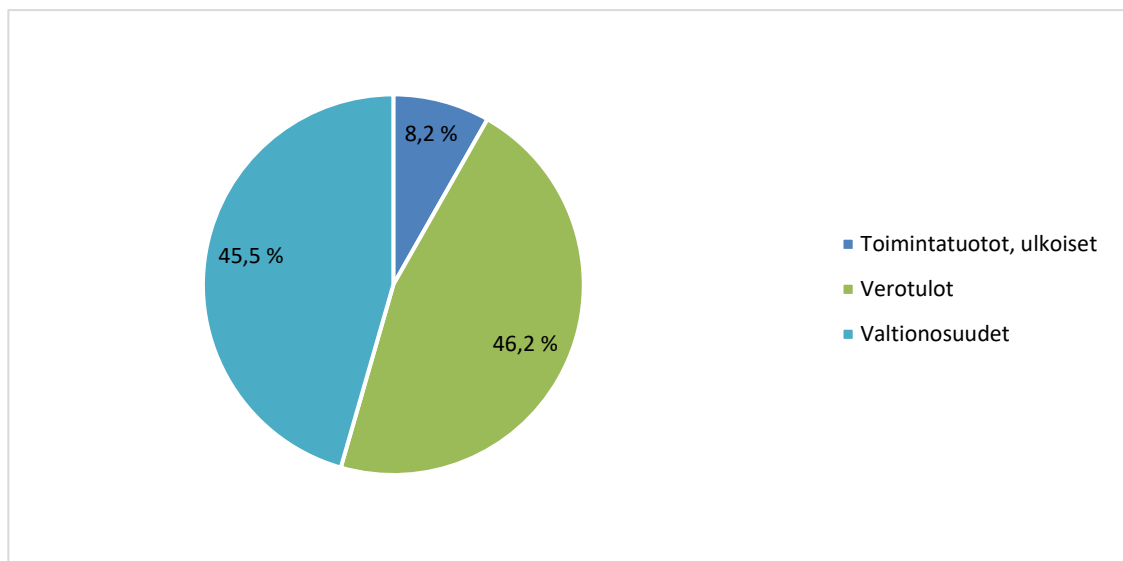
### Toimintatuottojen (ulk.), verotulojen sekä valtionosuuksien kehitys vuosina 2010 – 2023



Merkittävä tuottojen kasvu yllä olevassa taulukossa johtuu pääosin yhteisöverojen tuoton huomattavasta noususta. Pyhäsalmen kaivos on suurin yhteisöveroa tuottava yritys Pyhäjärven kaupungissa. Verotulot laskevat voimakkaasti, koska kaivoksen toiminta päättyy.

Vuoden 2015 toimintatulot vähentyivät vesi- ja viemärlaitoksen sekä kaukolämpölaitoksen yhtiöittämisen seurauksena. Valtionosuuksien väheneminen on myös merkittävä vuodesta 2015 alkaen.

### Toimintatuottojen (ulk.), verotulojen sekä valtionosuuksien osuus prosentteina talousarviovuonna 2021

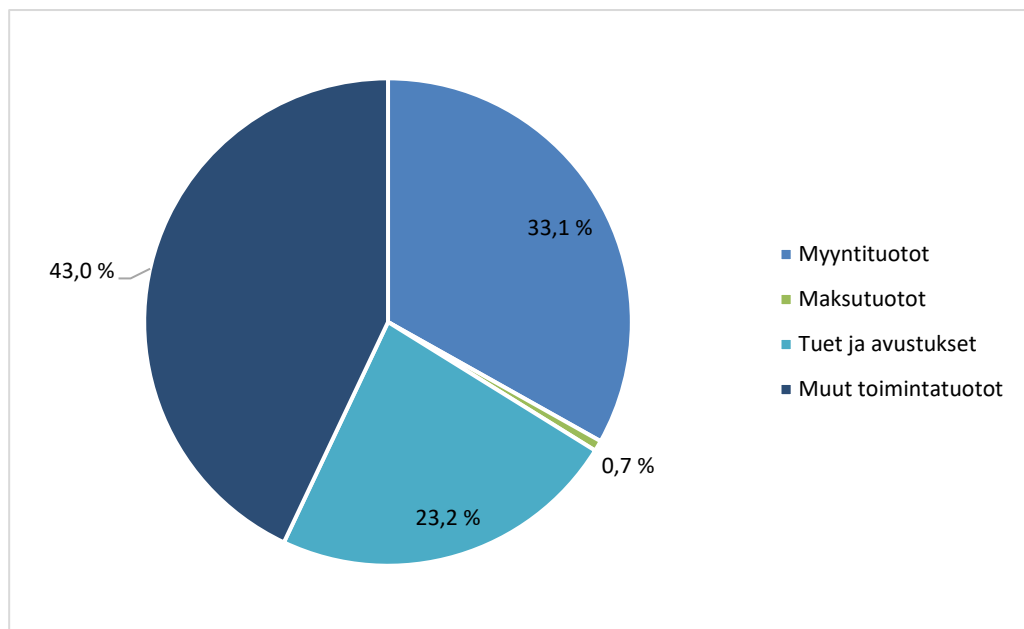


Toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet	TA 2021	Osuus tuotoista, %
Toimintatuotot, ulkoiset	3 522 844	8,2 %
Verotulot	19 790 000	46,2 %
Valtionosuudet	19 500 000	45,6 %
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>42 812 844</b>	<b>100,0 %</b>

**Toimintatuotot**

Toimintatuotot sisältävät myyntituotot, maksutuotot, tuet ja avustukset sekä muut toimintatuotot. Vuoden 2018 muut toimintatuotot sisältävät Köpsin palvelukeskuksen myynnistä saadun myyntivoiton, 986.420 euroa.

Toimintatuotot	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA+LTA 2020	TA 2021
Toimintatuotot, ulkoiset	3 301 907	4 318 308	5 064 970	3 958 960	3 951 319	3 522 844

**Toimintatuottojen jakautuminen eri tulolajeittain prosentiosuuksina talousarviovuonna 2021**

Toimintatuotot	TA 2021	Osuus toim.tuotoista, %
Myyntituotot kaupunki (ulkoiset)	1 167 285	33,1 %
Maksutuotot	25 000	0,7 %
Tuet ja avustukset	816 534	23,2 %
Muut toimintatuotot	1 514 025	43,0 %
<b>Toimintatuotot yhteensä</b>	<b>3 522 844</b>	<b>100,0 %</b>

**Verotulot**

Pyhjärven kaupungin verotulojen kehittyminen vuosina 2017 - 2021

Verotulot	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Kunnallisvero	14 172 151	14 330 981	14 333 918	14 800 000	14 800 000
Osuus yhteisöverosta	6 238 691	4 907 920	4 151 232	4 500 000	3 700 000
Kiinteistövero	1 193 618	1 218 748	1 248 924	1 270 000	1 290 000
<b>Verotulot yhteensä</b>	<b>21 604 460</b>	<b>20 457 649</b>	<b>19 734 074</b>	<b>20 570 000</b>	<b>19 790 000</b>

Kaupunginvaltuusto päätti vuodelle 2021 seuraavat tulovero- ja kiinteistöveroprosentit (suluissa vuoden 2020 veroprosentit): kunnallisvero 21,75 % (21,75 %), vakituiset asunnot 0,50 % (0,5 %), yleinen kiinteistövero 1,30 % (1,30 %), muut kuin vakituiset asunnot 1,40 % (1,40 %), rakentamattomat rakennuspaikat 6,0 % (6,0 %), yleishyödyllinen yhteisö 0,10 % sekä voimalaitokset 3,10 % (3,10 %).

Vuonna 2006 tuloveroprosentti on ollut 19,25 %. Vuosina 2007 – 2016 tuloveroprosentti on pysynyt 19,75 prosentissa. Vuosina 2017 - 2019 tuloveroprosentti on ollut 20,75 %.

Pyhjärven kaupungin veroprosentit vuosina 2014 - 2021

Veroprosentit	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kunnan tulovero	19,75	19,75	19,75	20,75	20,75	20,75	21,75	21,75
Yleinen kiinteistövero	0,90	1,00	1,00	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
Vakituinen asunto	0,45	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Muu asuinrakennus	0,90	1,00	1,00	1,30	1,30	1,30	1,40	1,40
Rakentamaton rakennuspaik.	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00	6,00	6,00
Yleishyödyllinen yhteisö	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Voimalaitos	2,85	2,85	2,85	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10
Efekttiivinen veroaste	13,57	13,56	13,30	13,82	13,78			
Erotus, efekt. – kunnan tulov.	6,18	6,19	6,45	6,93	6,97			

Veroprosentit	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kuntien keskimääräinen tulovero-%	19,74	19,82	19,85	19,91	19,86	19,88	19,97
Pohjois-Pohjanmaan keskim.tulovero%				20,44	20,47	20,57	20,57

Vuoden 2021 yhteisöverotuloihin sekä kunnan tuloveroihin on arvioitu vaikuttavan alentavasti Pyhäsalmen kaivoksen tiedossa olevien malmivarantojen loppuminen, mikäli korvaavia työpaikkoja ja yrityksiä ei saada tilalle.

Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti vuonna 2020 on 19,97 %. Pohjois-Pohjanmaan keskimääräinen tuloveroprosentti vuonna 2020 on 20,57 %.

Erilaisten vähennysten johdosta kuntien tuloveroprosentit (nimellinen veroaste) ei vastaa todellista veroastetta kunnissa. Puhutaan efektiivisestä veroasteesta, joka on maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin. Pyhjärven kaupungin efektiivinen veroaste vuonna 2020 on 14,42 %.

Veroprosentin korottamatta jättämiseksi esitetyt perustelut, joissa tasausjärjestelmän väitetään ”korvaavan” korotusta vastaavat verotulot, eivät pidä paikkaansa. Miksi näin on, johtuu siitä, että tasausta laskettaessa käytetään koko maan painotettua keskimääräistä tuloveroprosenttia eikä kunnan päättämää veroprosenttia.

### Valtionosuudet

Kunnille myönnetään valtionosuutta 7.570 miljoonaa euroa ja verotulomenetysten korvauksia 2.325 miljoonaa euroa vuonna 2021. Vuodesta 2020 alkaen kunnille maksettavat verotulomenetysten korvaukset on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta. Kirjanpidossa korvaukset kuitenkin kirjataan valtionosuuksiin ja eritellään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Sekä vuoden 2020 että 2021 valtionosuusmaksatukseen vaikuttaa vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossa (9.4.2020) päätetty ja 5. lisätalousarviossa (3.9.2020) tarkistettu koronavirusepidemiaan liittyvä veronmaksulykkäysten aiheuttamien verotulomenetysten tilapäinen korvaus, joka lisää valtionosuutta 118 milj. € vuonna 2020 ja vähentää valtionosuutta 123 milj. € vuonna 2021.

Ilman verotulomenetysten korvausten huomioon ottamista Kuntaliiton ennakkolaskelman mukaan "oikeat" valtionosuudet vähenevät 306 miljoonaa euroa vuodesta 2020 vuoteen 2021.

Valtionosuuden muutokseen vuodesta 2020 vuoteen 2021 vaikuttavat mm.

- Kustannustason muutoksesta johtuva indeksikorotus. Vuoden 2021 kustannustason muutos (+2,3 %) lisää valtionosuutta 166 milj. euroa.
- Automaattinen määräytymistekijöiden muutos lisää valtionosuutta 29 milj. euroa.
- Lakiin perustuva valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus (perustuen vuoden 2018 toteutuneisiin kustannuksiin) vähentää valtionosuutta -13,7 milj. euroa v 2021.
- Tehtävien ja veloitteiden muutokset lisäävät valtionosuutta 67 milj. euroa.

Ennakkolaskelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 0,12 prosenttiyksikköä ja on 25,63 % vuonna 2021 (25,51 % v. 2020, 8.2020 alkaen). Valtionosuusprosentin nousu johtuu kunnille lailla säädettyjen tehtävien ja veloitteiden lisääntymisestä vuonna 2021. Tehtävien lisäyksestä aiheutuva kustannusten kasvu rahoitetaan hallitusohjelman mukaisesti täysimääräisesti (100 % valtionosuus), mikä osittain toteutetaan valtionosuusprosenttia korottamalla.

Pyhäjärven kaupungin valtionosuuksien kehittyminen vuosina 2015 - 2021

Valtionosuudet	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Peruspalvelujen valtionosuus	16 032 076	15 899 805	16 203 030	16 659 345	16 943 139	15 500 000	16 990 000
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-772 206	-680 353	-441 617	-490 644	-395 521	-300 000	-290 000
Veromenetysten kompensatio						2 740 000	2 800 000
Valtionosuudet yhteensä	15 259 870	15 219 452	15 791 413	16 168 701	16 585 487	17 940 000	19 500 000
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus, sisältyy peruspalvelujen valtionosuuksiin	38 736	-256 406	-59 171	369 869	507 256	1 278 765	1 841 127
Valtionosuudet € / asukas	2 770	2 793	2 953	3 082	3 232	3 518	3 900
Valtionosuudet, %:a toimintamenoista ulk.	36,0	35,6	37,3	37,9	38,8	40,9	44,7
Valtionosuuksien osuus verotuloista %	69,6	72,4	76,6	79,0	77,3	87,2	98,5

Valtionosuuksien vähenemiseen vuonna 2015 vaikutti erityisesti verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen väheneminen, kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentin pieneneminen 29,57 prosentista (v. 2014) 25,42 prosenttiin (v. 2015) sekä valtionosuusjärjestelmän uudistaminen kokonaisuudessaan. Valtionosuusjärjestelmän uudistuksen vaikutus peruspalvelujen valtionosuuteen on noin 2,6 miljoonaa euroa.

Talousarviovuonna 2017 Pyhäjärven kaupunki ei ollut saajana verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa, mutta talousarviovuosina 2018 - 2021 tilanne on toinen. Lopulliset tiedot valtionosuuksista tarkentuvat joulukuun lopussa.



**Valtionosuusprosentit ja kunnan omarahoitusosuudet vuosina 2014 - 2020**

<b>Valtionosuudet</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>2019</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus							
Valtionosuusprosentti %	25,42	25,47	25,23	25,34	25,37	25,46	25,63
Kunnan omarahoitusosuus, €/asukas	3 521	3 642	3 620	3 540	3 524		

**Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus**

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä toimii osana kuntien valtionosuusjärjestelmää. Kuntien lisäksi se kattaa myös yksityiset koulutuksen järjestäjät ja kuntayhtymät.

Opetus- ja kulttuuritoimen järjestelmällä rahoitetaan

- koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa
- osaa esi- ja perusopetuksesta
- lukiokoulutusta
- ammatillista koulutusta
- kansanopistoissa, kansalaisopistoissa, kesäyliopistoissa, liikunnan koulutuskeskuksissa ja opintokeskuksissa järjestettyä vapaan sivistystyön koulutusta.

Lisäksi järjestelmä kattaa opetustuntimäärän perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen, kuntien liikuntatoimen ja nuorisotyön sekä museoiden, teattereiden ja orkestereiden toiminnan.

**Korkotuotot ja muut rahoitustuotot**

Pyhjäjärven kaupunki ei peri Kiinteistö Oy Rillankiveltä myöntämistään tertiäärilainoista korkoa vuonna 2021. Tertiäärilaina on kaupungin myöntämää kolmoissijaislainaa, jonka asuntorahasto rinnastaa yhtiön omiin varoihin. Tertiääri- eli kolmoissijaislaina tarkoittaa sitä, että laina on vakuuksien suhteen kolmannella sijalla valtion ja muiden rahoittajien jälkeen.

Korkotuotot sisältävät mm. Pyhjäjärven Energia ja Vesi Oy:ltä perittävän lainan koron.

Muihin rahoitustuottoihin on budjetoitu 291.000 euroa, joka sisältää mm. sijoitusarvopapereiden myyntituotot.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Pyhjäjärven kaupunki perii antamistaan takauksista vuotuista takausprovisiota.

## Toimintakulujen kehitys

### Toimintakulut ja toimintakate

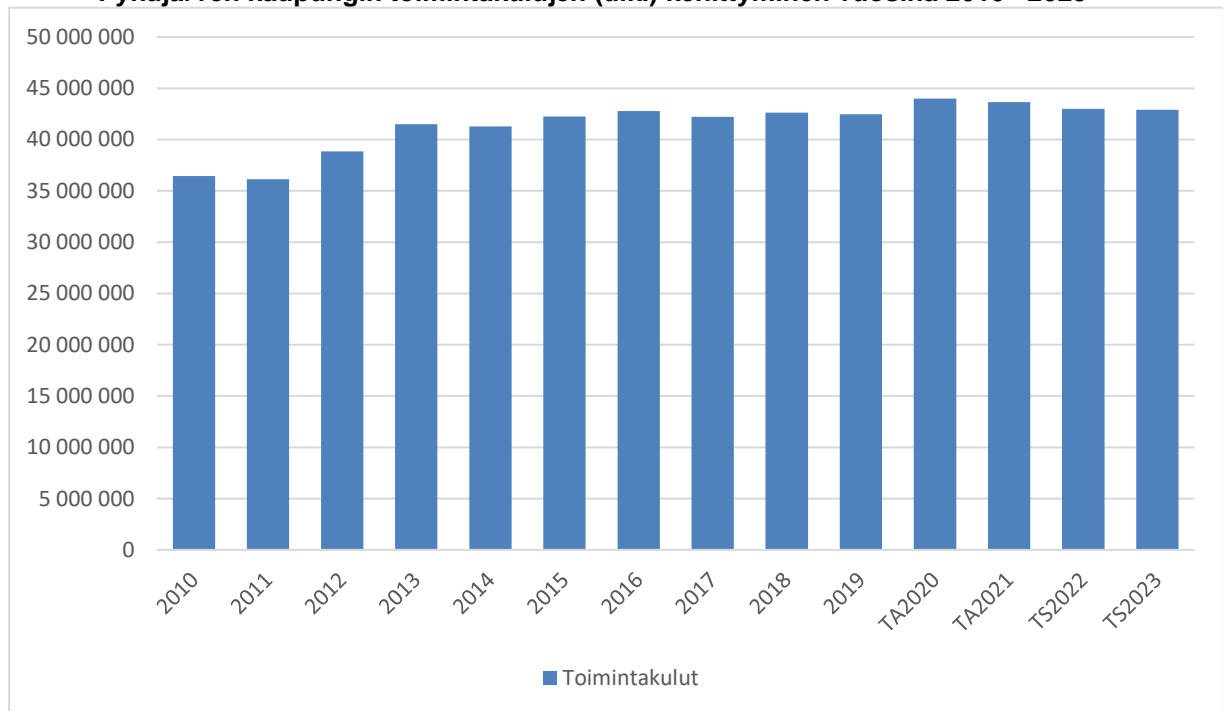
Toimintakatteen, joka on käyttötalouden toimintatulojen ja toimintamenojen erotus, kehitys näkyy seuraavassa taulukossa.

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA+LTA 2020	TA 2021
Toimintakate	-37 896 394	-37 565 819	-38 522 848	-40 056 907	-40 144 090

Toimintakatteen muutos vuoden 2020 muutettuun talousarvioon verrattuna on +2,2 prosenttia.

Toimintakulut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA+LTA 2020	TA 2021
Toimintakulut, ulkoiset	-42 214 702	-42 630 789	-42 481 808	-44 008 226	-43 666 934

Pyhäjärven kaupungin toimintakulujen (ulk.) kehittyminen vuosina 2010– 2023

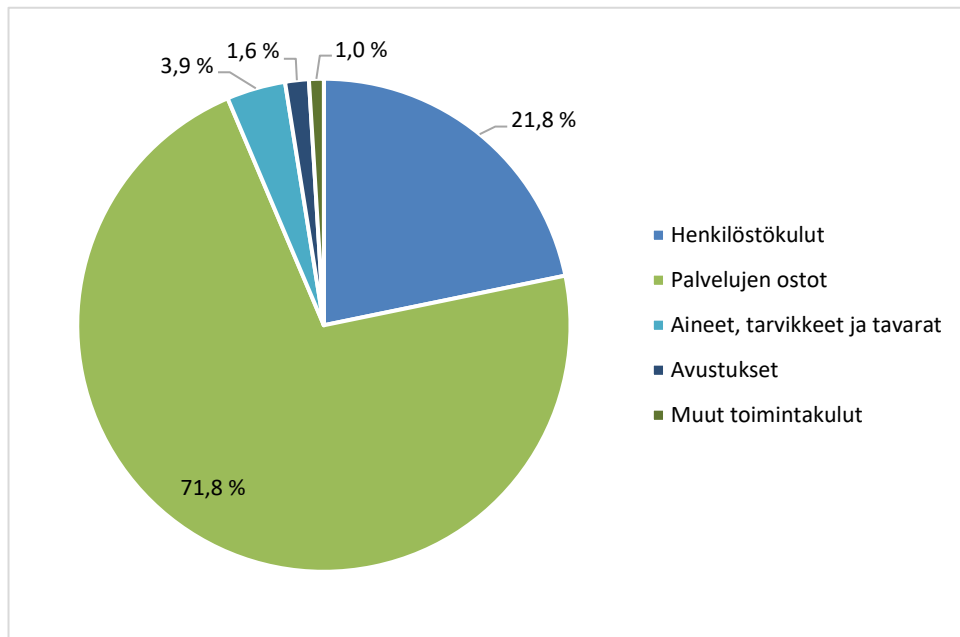


Sosiaali- ja terveystoimen palvelut, ympäristö- ja rakennustarkastuksen palvelut sekä talous-, henkilöstö- ja atk-palvelut ovat vuoden 2010 alusta alkaen siirtyneet Peruspalvelukuntayhtymä Selänteeltä ostettaviksi palveluiksi. Vuoden 2011 alusta toimintakulut pienenivät, sillä lomituspalvelu siirtyi Reisjärven kunnan hoidettavaksi Melan tekemän päätöksen mukaisesti. Haapajärven ja Pyhäjärven kaupunginvaltuustot sekä Reisjärven kunnanvaltuusto ovat hyväksyneet maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen muodostamisesta kuntien kesken. Pyhäjärven kaupungilla on järjestämistä vastuu yhteistoiminnassa, joka aloitettiin 1.1.2013.

Vuosi 2015 ei sisällä kaukolämpölaitoksen sekä vesi- ja viemärlaitoksen toimintakuluja, koska Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy perustettiin hoitamaan em. toimintoja. Varhaiskasvatus siirtyi Peruspalvelukuntayhtymä Selänteeltä 1.1.2016 alkaen Pyhäjärven kaupungin talousarvioon sivistystoimen alle.

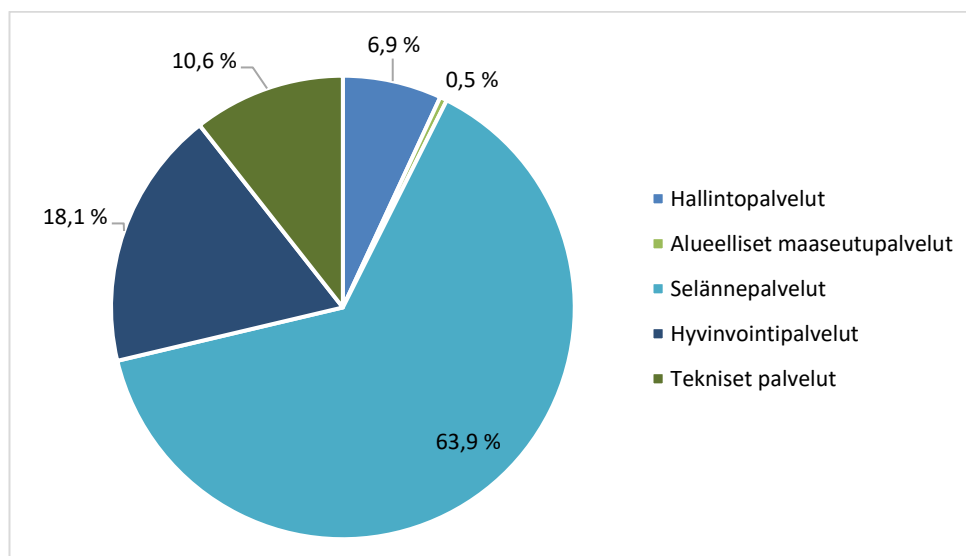
1.1.2017 alkaen työmarkkinatuen kuntaosuuden maksaminen siirtyi Peruspalvelukuntayhtymä Selänteeltä Pyhäjärven kaupungin maksettavaksi. Perustoimeentulotuen myöntäminen ja maksaminen siirtyivät Peruspalvelukuntayhtymä Selänteeltä (nettovaikutus noin 110.000 euroa) Kelan hoidettavaksi vuoden 2017 alussa.

### Ulkoisten toimintakulujen jakautuminen kululajeittain prosenttiosuuksina vuoden 2021 talousarviossa



Pyhäjärven kaupungin ulkoiset toimintakulut kululajeittain	TA 2021	%-osuus
Henkilöstökulut	9 507 356	21,7 %
Palvelujen ostot	31 373 463	71,8 %
Aineet ja tarvikkeet	1 684 638	3,9 %
Avustukset	678 080	1,6 %
Muut toimintakulut	423 397	1,0 %
<b>Ulkoiset toimintakulut yhteensä</b>	<b>43 666 934</b>	<b>100,0 %</b>

### Toimintakulut (ulk.) toimialoittain talousarviossa 2021



Palvelujen ostot muodostavat suurimman osan ulkoisista kustannuksista. Selännepalvelujen osuus on 63,9 % (TA2020: 61,9 %, TA+LTA2019: 61,9 %) kaikkien toimialojen kustannuksista.

### **Henkilöstömenot**

Kunta-alaa koskevat virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.4.2020-28.2.2022. Vuonna 2021 korotetaan palkkoja yleiskorotuksella. Lisäksi sovittavaksi tulee paikallisen järjestelyerän käyttö. Vuoden 2021 talousarvion laadinnassa on varauduttu 1 %:n palkkakustannusten korotuksiin. Henkilöstökulut ovat yhteensä noin 21,7 % kaikista ulkoisista toimintakuluista.

### **Palvelujen ostot**

Palvelujen ostot sisältävät määrärahavarausten sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ostamiseen Peruspalvelukuntayhtymä Selänteeltä. Määrärahavaraus on 27.260.774 euroa v. 2021 talousarviossa.

### **Avustukset**

Vuonna 2021 hallintopalvelujen avustuksia leikattiin. Maaseudun kehittämisavustukseen ei varattu määrärahaa. Tämä määräraha ei ole käytössä myöskään naapurikunnissa.

Hallintopalvelujen avustusmäärärahoissa on varauduttu lasten kotihoidontuen kuntalisän maksamiseen talousarviovuonna 2021. Avustukset yhteisöille sisältävät avustukset Pyhäsalmen Tanssi ry:lle, Pyhjärven 4H-yhdistykselle sekä SPR:n Pyhjärven osastolle. Avustuksiin yhteisöille on varattu määräraha 8.500 euroa, joka ilmoitetaan yhdistysten haettavaksi kevään 2021 aikana. Avustus on tarkoitus käyttää lasten ja nuorten, sairaiden ja vanhusten palveluja edistävien yhdistysten toimintaan. Avustusta voi hakea myös tapahtumien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Yhdistyksen tulee olla pyhjärvinen yhdistys eikä yhdistys voi saada avustusta kaupungin muista avustusmäärärahoista.

Varhaiskasvatuksen siirtyessä kuntiin 1.1.2016 alkaen lakisääteinen kotihoidontuki tuli maksettavaksi Pyhjärven kaupungin avustuksista.

Sivistystoimen määrärahoissa on varauduttu kulttuuritoimen, nuorisotoimen sekä liikuntatoimen avustuksiin.

Teknisen toimen määrärahoissa on varauduttu yksityistieavustuksiin sekä latujen kunnossapitoavustukseen.

Avustusmääräraha sisältää vuodesta 2018 alkaen Kelalle maksettavan työmarkkinatuen kuntaosuuden.

	<b>TA 2021</b>	
<b>Avustukset hallintopalvelut</b>		
Avustukset kotitalouksille		61.800
Lasten kotihoidon kuntalisä	60.000	
Vesihuoltoavustus (pitkät vesijohdot)	1.800	
Avustukset kotitalouksille		16.380
Vammaisneuvosto	1.380	
Kunnan osuus lomituspalveluihin maaseutuyrityksille	15.000	
Avustukset yhteisöille		74.300
Pyhäsalmen Tanssi ry, festivaaliavustus	13.900	
Pyhäjärven 4H-yhdistys	6.000	
SPR, Pyhäjärven osasto	5.000	
Ennalta jakamattomat avustukset talousarviovuonna (joka sisältää veteraanijärjestöille annettavan avustuksen ja Pyhäjärven Pohdin yleisurheilujaoston kesäikäreiden järjestämiseen varatun määrärahan 1.500 €)	8.500	
Muu kohdentamaton avustus	4.000	
Kaukolämpötaksan porrastus	5.400	
Uuden teollisuushallin rakentajille –50 % liittymismaks.	13.500	
Risteysalueen kaukolämpötaksan kompensointi	18.000	
Avustukset yhteisöille		13.600
Kylätoiminta-avustus (150 €/kylä + 150 €/kylä kokousosal.)	3.600	
Kylien kehittämisavustus	10.000	
Avustukset yhteisöille, työllistäminen 6059		191.000
Kelalle maksettava työmarkkinatuen kuntaosuus	182.000	
Pyhäjärvi-lisä, lisäpalkkatuki pyhäjärvisille yhdistyksille ja yrityksille	9.000	
<b>Avustukset hallintopalvelut yhteensä</b>		<b>357.080</b>
<b>Avustukset hyvinvointipalvelut</b>		
Avustukset yhteisöille		<b>47.800</b>
Kesäyliopisto	12.000	
Liikunta, järjestöavustukset	20.000	
Nuorisotoimi, järjestöavustukset	5.800	
Kulttuuripalvelut, järjestöavustukset	10.000	
<b>Lakisääteinen kotihoidon tuki, 1.1.2016 alkaen</b>		<b>242.000</b>
<b>Avustukset hyvinvointipalvelut yhteensä</b>		<b>289.800</b>
<b>Avustukset tekniset palvelut</b>		
Avustukset yhteisöille		<b>31.200</b>
Yksityistieavustukset	30.000	
Ladut	1.200	
<b>Avustukset tekniset palvelut yhteensä</b>		<b>31.200</b>
<b>Avustukset kotitalouksille yhteensä</b>		<b>320.180</b>
<b>Avustukset yhteisöille yhteensä</b>		<b>357.900</b>
<b>Avustukset yhteensä</b>		<b>678.080</b>

## Lainakanta

### Lainakanta sekä omavaraisuusaste vuosina 2015 – 2021

	2015	2016	2017	2018	2019	8.2020	TA2021
Lainakanta, 1000 euroa	10 385	17 913	22 631	25 086	29 099	30 561	32 011
Lainakanta € / asukas	1 885	3 287	4 240	4 781	5 667	6 031	6 402
Omavaraisuusaste	72,0	59,8	54,7	52,0	45,1		
Kuntien keskimääräinen lainakanta € / asukas	2 835	2 933	2 933	3 039	3 342		
Konsernin lainat, € / asukas	4 209	5 909	7 149	8 065	9 110		
Kuntien keskimääräinen konsernin lainakanta, € / as.	5 975	6 148	6 299	6 540	7 084		

Vuodesta 2015 alkaen Pyhjärven kaupunki on nostanut vuosittain talousarviolainaa talousarviopäätöksen mukaisesti. Lainaa on otettu myös käyttötalouden hoitamiseen, koska vuosikate on muodostunut useana vuotena negatiiviseksi.

Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, tappion sietokykyä ja ylipäättään kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omat varat muodostavat puskurin mahdollisia tappioita varten. Kunnissa pidetään omavaraisuusastetta hyvänä, jos se ylittää 70 %:a.

### Lainan ottaminen

Maksuvalmiutta ovat rasittaneet valtionosuuksien määrän aleneminen ja mittavat investoinnit. Valtionosuuksien alenemisen vuoksi vuosikate on ollut negatiivinen vuosina 2015 – 2016 sekä vuosina 2018 - 2021. Tämä tarkoittaa että on otettava velkaa myös käyttötalousmenojen hoitamiseen. Kaupunginhallituksella on oikeus talousarviolainojen ottamiseen talousarvion puitteissa. Kaupunginjohtajalle ja talous- ja hallintojohtajalle annetaan maksuvalmiuden turvaamiseksi oikeus tilapäislainan ottamiseen enintään 3,0 miljoonaa euroa ja sitä suuremmista tilapäislainoista päättää kaupunginhallitus.

### Lainananto

Kaupunginhallitukselle annetaan valtuudet myöntää rekisteröidyille yleishyödyllisille yhteisöille lyhytaikaista lainaa. Laina voidaan myöntää olemassa olevan rahoituspäätöksen perusteella enintään vuodeksi kerrallaan EU-rahoitteisten tai niihin verrattavien hankkeiden maksuvalmiuden turvaamiseksi. Hankkeen vuosikustannusarvion tulee olla yli 8.000 €. Lainasta peritään nostohetken mukainen, Euribor 6 kk (360) korko. Vakuudeksi edellytetään yhdistyksen yleisen kokouksen päätös kassalainan ottamisesta kaupungilta ja velkakirjaan hallituksen virallinen allekirjoitus. Hankkeen jatkuessa laina voidaan uudistaa tarvittaessa kaupunginhallituksen päätöksellä. Laina on maksettava takaisin kokonaisuudessaan heti, kun hanke on päättynyt ja hankesuunnitelman mukaiset maksatukset on saatu.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetystä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Pyhjärven kaupunki perii antamistaan takauksista vuotuista takausprovisiota.

**Sijoitukset vuosina 2016 – 2020 (markkina-arvot)**

TUNNUSLUKU/MITTARI	2016	2017	2018	2019	31.8.2020
FIM	3 423 914	3 604 651			
Evli	5 805 505	6 343 367	5 052 711	5 536 254	5 422 434
Nordea kapitalisaatio			3 317 256	3 765 371	3 778 441
Nordea varainhoito				1 248 495	1 251 339
<b>Yhteensä</b>	<b>9 229 419</b>	<b>9 948 018</b>	<b>8 369 967</b>	<b>10 550 120</b>	<b>10 452 214</b>

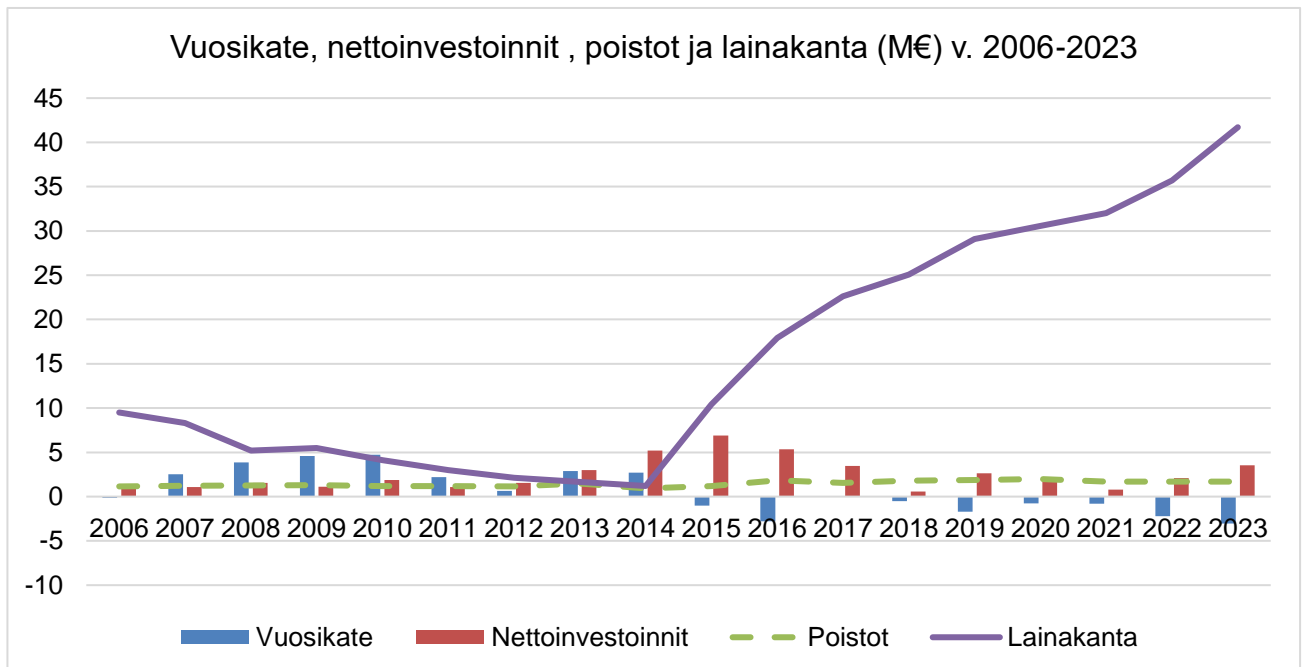
Pyhäjärven kaupungin varainhoitajina ovat toimineet vuoden 2018 lopusta alkaen Evli sekä Nordea varainhoito. Tuotto prosentti vuoden 2020 alusta oli Evlin salkussa -3,05 %. Kolmen vuoden tuotto Evlillä oli 5,09 %. Nordea kapitalisaation ja varainhoidon tuotto prosentti vuoden 2020 alusta oli 0,3 % sekä raportoinnin alusta 14,79 %.

Pääomantuloutuksia voidaan tulevaisuudessa käyttää investointeihin, lainojen lyhennyksiin ja elinkeinojen kehittämiseen valtuuston erikseen päättämällä tavalla.

**Tulorahoituksen riittävyys**

Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen.

Vuoden 2021 talousarviossa vuosikate on -783.090 euroa, eikä näin ollen kata kokonaisuudessaan toimintakuluja eikä käyttöomaisuuden poistoja.

**Talouden tasapainottaminen**

Pyhäjärven kaupungin taloudellinen tilanne on tällä hetkellä huolestuttava. Taseeseen aikaisemmilta vuosilta kertynyt ylijäämä tulee syötyä viime vuosina kertyneiden alijäämien johdosta.

Talouden tasapainottaminen tulee jatkumaan vuoden 2021 aikana.

## TULOSLASKELMA JA KOKONAISTALouden KEHITYS

### Tuloslaskelmaosan toteutuminen, ulkoiset + sisäiset

	Tilinpäätös 2016	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019	TA+LTA 2020	TA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	6 285 117	7 321 756	8 072 125	6 899 630	6 826 310	6 168 945
<b>Toimintakulut</b>	-45 770 348	-45 218 150	-45 637 944	-45 422 478	-46 883 217	-46 313 035
<b>Toimintakate</b>	<b>-39 485 230</b>	<b>-37 896 394</b>	<b>-37 565 819</b>	<b>-38 522 848</b>	<b>-40 056 907</b>	<b>-40 144 090</b>
<b>Verotulo</b>	21 030 291	21 604 460	20 457 649	19 734 074	20 570 000	19 790 000
<b>Valtionosuudet</b>	15 219 452	15 761 413	16 168 701	16 586 486	19 120 000	19 500 000
<b>Rahoitustuotot</b>	680 467	751 137	863 716	681 626	201 000	351 000
<b>Rahoituskulut</b>	-230 450	-218 883	-450 164	-193 952	-580 000	-280 000
<b>Vuosikate</b>	<b>-2 785 470</b>	<b>1 733</b>	<b>-525 917</b>	<b>-1 714 615</b>	<b>-745 907</b>	<b>-783 090</b>
<b>Poistot</b>	-1 821 272	-1 536 847	-1 813 960	-1 863 112	-1 984 425	-1 683 566
<b>Arvon alentumiset</b>						
<b>Satunn. tuotot/kulut</b>		-21 503				
<b>Tilikauden tulos</b>	<b>-4 606 742</b>	<b>-1 556 617</b>	<b>-2 339 877</b>	<b>-3 577 726</b>	<b>-2 730 332</b>	<b>-2 466 656</b>
<b>Poistoeron muutos</b>	-1 656 993	393 493	917 931	347 006	360 000	360 000
<b>Varausten muutos</b>	1 439 119					
<b>Rahastojen muutos</b>	1 063 918					
<b>Tilik. yli-/alijäämä</b>	<b>-3 760 698</b>	<b>-1 163 125</b>	<b>-1 421 945</b>	<b>-3 230 721</b>	<b>-2 370 332</b>	<b>-2 106 656</b>
<b>Tilikauden yli-/alijäämä taseessa</b>	<b>6 560 791</b>	<b>5 397 666</b>	<b>3 975 721</b>	<b>745 001</b>	<b>-1 625 331</b>	<b>-3 731 987</b>



Tuloslaskelmassa esitetään kokonaistalouden kannalta keskeiset tekijät, eli verotulot, valtionosuudet sekä varsinaisen toiminnan toimintatuotot ja toimintakulut. Vakaan talouden lähtökohtana on sopeuttaa toimintamenot tuloerien kehitykseen.

Toimintakate muodostuu toimintatulojen ja toimintamenojen erotuksesta (= käyttötalouden nettomeno). Se osoittaa kuinka paljon käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate osoittaa tulo- ja menojen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja menojen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja menojen riittävyys on riittävä. Tuloslaskelma osoittaa, että Pyhäjärven kaupungin tulo- ja menojen riittävyys ei ole riittävä talousarviovuonna 2021.

### Tuloslaskelman tunnuslukuja

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA+LTA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Asukasmäärä	5 338	5 247	5 131	5 100	5 000	4 950	4 950
Toimintatuotot % toimintakuluista	10,2 %	11,9 %	9,3 %	9,0 %	8,1 %	7,0 %	7,0 %
Vuosikate % poistoista	0,1 %	-29,0 %	-92,0 %	-37,6 %	-46,5 %	-131,9 %	-181,5 %
Vuosikate €/asukas	0,3	-100,2	-333,9	-146,3	-153,5	-444,1	-617,4
Poisto %	35,6 %	35,8 %	47,1 %	50,2 %	47,8 %	56,0 %	55,9 %
Poistot / asukas	287,9	345,7	362,8	389,1	330,1	336,7	340,1
Tilikauden tulos	-1 556 617	-2 339 877	-3 577 726	-2 730 332	-2 466 656	-3 904 150	-4 739 690
Taseen kertynyt ylijäämä	5 397 666	3 975 721	745 001				
Kertynyt ylijäämä, €/as.	1 011	758	145				

#### Tuloslaskelman tunnusluvut, selostus:

##### Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista:

100 x toimintatuotot / toimintakulut

Tunnusluku osoittaa paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla toiminnan tuotoilla.

##### Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista:

100 x vuosikate / keskimääräinen poistonalainen investointien omahankintameno

##### Vuosikate % poistoista:

100 x vuosikate / poistot

##### Poisto-%:

100 x poistot käyttöomaisuudesta / toimintatulo

### Taloussuunnittelun tasapainoperiaate

Kuntalaki velvoittaa kuntaa huolehtimaan tulorahoituksen riittävydestä ja maksuvalmiuden säilyttämisestä. Taloussuunnitelmassa on esitettävä toimenpiteet edellisiltä tilikausilta kertyneen tai kuluvalta tilikaudelta kertyvän alijäämän kattamiseksi. Muodollista tulojen ja menojen tasapainottamista vuositasolla ei kuitenkaan edellytetä. Kunta, jonka kuluvan vuoden tasearvio on ylijäämäinen, voi sen sijaan tehdä alijäämäisen taloussuunnitelman. Suunnitelman alijäämäisyys ei kuitenkaan saa olla suurempi kuin talousarvion laadintavuoden tasearvion mukainen kertynyt ylijäämä.

*Kaupungin talouden tarkka seuranta ja reagoiminen tuleviin muutoksiin vaatii erityistä panosta tulevina vuosina. Kaupungin talouden tasapaino edellyttää kokonaistalouden hallintaa, uusien toimintatapojen luomista, yhteistyön tehostamista eri tahojen kanssa sekä kaupungin profiilin nostamista.*

*Talouden tasapainottamisen jatkovalmistelun tarve on olemassa talouden kuvan muuttuessa, erityisesti rakennemuutoksen mukanaan tuoman verotulokehityksen muutoksen vuoksi.*

### Tilikauden yli- /alijäämät vuosina 2018 – 2023

	2018	2019	TA+LTA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Taseen loppusumma 31.12.	59 689 013	60 929 026				
Peruspääoma 31.12.	20 542 188	20 542 188				
Peruspääoma-% taseen loppusummasta	34,4	33,7				
Tilikauden ylijäämä 31.12.	-1 421 945	-3 230 721				
- Edellisten vuosien alijäämä						
+ Edellisten vuosien ylijäämä	5 397 666	3 975 721				
Tilikauden ylijäämä taseessa yht. 31.12.	3 975 721	745 001				
Tilikauden yli-/alijäämä			-2 370 332	-2 106 656	-3 544 150	-4 379 690
Kertynyt ylijäämä € / asukas	758	145				

### Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien rahavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty. Rahoituslaskelman mukaan Pyhäjärven kaupungin pitkäaikaisten lainojen lisäys vuonna 2021 on 3,85 miljoonaa euroa.

## TALOUSARVION SITOVUUS

Kuntalain 110 §:n 5 momentin mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarviossa valtuusto hyväksyy toimielinten toimintatavoitteet ja talousarvion. Kaupunginvaltuustoon nähden sitovaksi eräksi talousarviossa määritellään toimintakate. Kaupunginhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat. Toimielin voi siirtää käyttösuunnitelmaan liittyvää päätösvaltaa edelleen alaisilleen viranhaltijoille. Talousarvio sisältää myös informaatiotietona toimintaa ohjaavia tavoitteita, tunnuslukuja ja mittareita.

**Käyttötaloussassa** valtuusto myöntää toimielimille toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Toimielimien sitovuustaso on toimintamäärärahan ja tulotavoitteen erotus eli toimintakate. Toimielimen toimintakatteeseen vaikuttavat muutokset on valtuuston hyväksyttävä. Tekniset talousarviomuutokset voidaan toteuttaa suunnittelujärjestelmään lautakunnan päätöksellä. Kaikki talousarviomuutokset on käsiteltävä talousarviovuoden aikana.

<b>Toimielin</b>	<b>Tulosyksiköt</b>
Keskusvaalilautakunta	
Tarkastuslautakunta	
Kaupunginhallitus	Yleishallinto Elinkeinopalvelut Selänne-palvelut
Maaseutulautakunta	Alueelliset maaseutupalvelut
Hyvinvointilautakunta	Hallinto Perusopetus Toisen asteen opetus Kansalaisopisto Vapaa-aikapalvelut Varhaiskasvatus
Tekninen lautakunta	Yhdyskuntatekniset palvelut Tilapalvelut Työpajatoiminta Ruokapalvelut Palo- ja pelastuspalvelut

**Tuloslaskelmaosassa** sitovia eriä ovat verotulot ja valtionosuudet sekä rahoitustulojen ja -menojen yhteismäärä.

**Rahoitusosassa** sitovia eriä ovat antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys.

**Investointiosassa** valtuusto myöntää toimielimille määrärahat. Toimielimien bruttomääräiset määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia.

<b>Toimielin</b>	<b>Hankeryhmä</b>
Kaupunginhallitus	Maa- ja vesialueet Koneet ja laitteet Sijoitukset ja muut pitkävaikutteiset menot
Hyvinvointilautakunta	Koneet ja laitteet
Tekninen lautakunta	Rakennukset Kiinteät rakenteet ja laitteet Koneet ja laitteet

Investointiosan poistonalaisena irtaimen omaisuuden hankintana pidetään vähintään 10.000 euron arvoista hyödyke tai hyödykeryhmän hankintaa. Irtaimen omaisuuden määrärahat ovat sitovia toimielintasolla. Toimielimet veloitetaan kantamaan ja hakemaan investointien valtionosuudet talousarvioon merkityn mukaisesti.

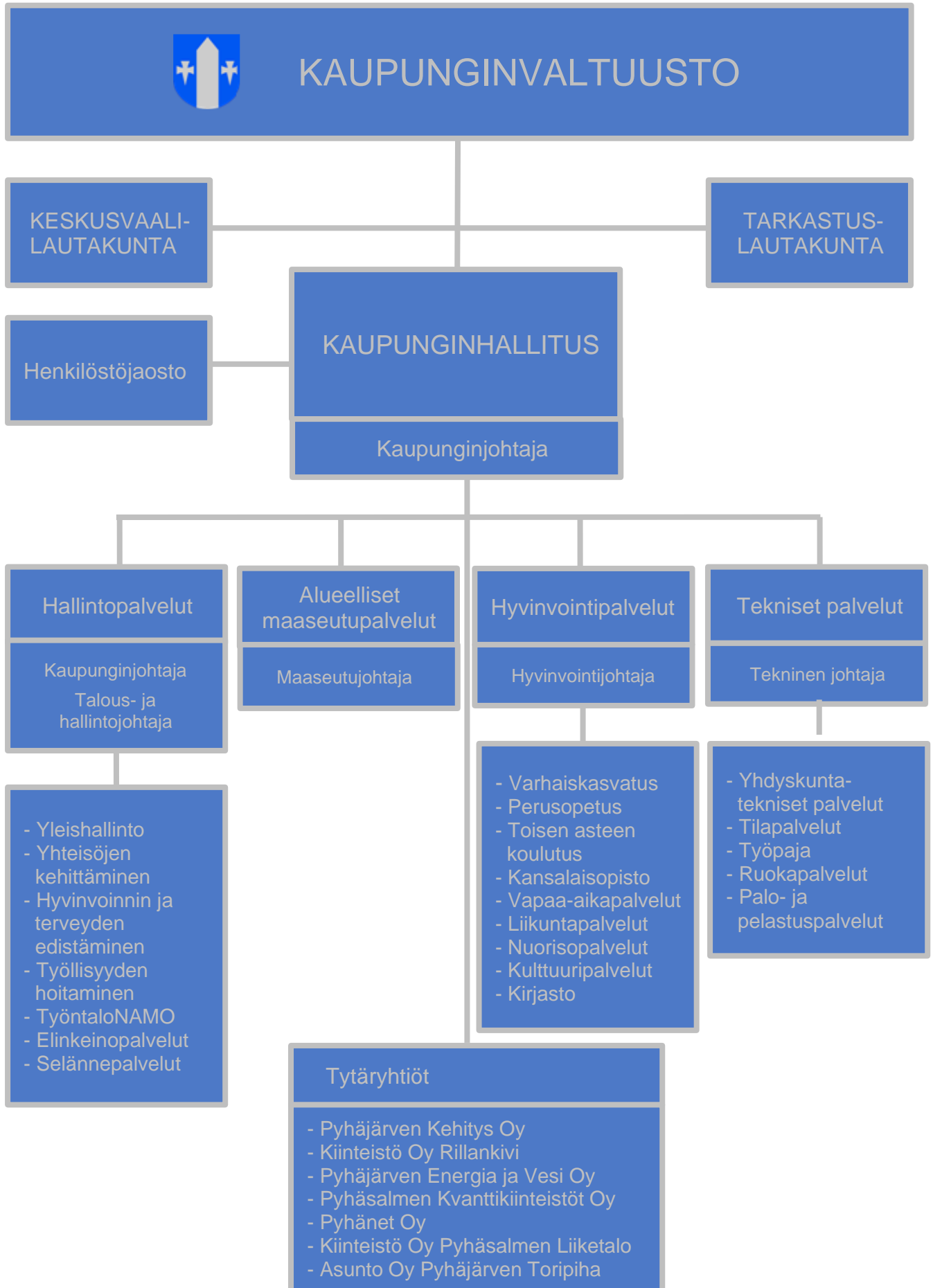
**Toimielimien sekä tulosyksiköiden toimintakate vuosina 2020 ja 2021, ulkoiset + sisäiset Käyttötalouden sitovat määrärahat valtuustoon nähden on merkitty sinisiin laatikoihin.**

	TA + LTA 2020	TA 2021	Muutos €	Muutos %
<b>Keskusvaalilautakunta</b>	<b>-5 540</b>	<b>-20 540</b>	<b>-15 000</b>	<b>270,8</b>
<b>Tarkastuslautakunta</b>	<b>-41 980</b>	<b>-38 890</b>	<b>3 090</b>	<b>-7,4</b>
<b>Kaupunginhallitus</b>	<b>-29 904 872</b>	<b>-30 362 887</b>	<b>-458 015</b>	<b>1,5</b>
Yleishallinto	-2 274 261	-2 116 633	157 628	-6,9
Elinkeinopalvelut	-483 670	-364 388	119 282	-24,7
Selänne-palvelut	-27 146 941	-27 881 866	-734 925	2,7
<b>Alueelliset maaseutupalvelut</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0,0</b>
			<b>0</b>	
<b>Hyvinvointilautakunta</b>	<b>-10 322 188</b>	<b>-9 869 550</b>	<b>452 638</b>	<b>-4,4</b>
Hallinto	-224 395	-213 992	10 403	-4,6
Perusopetus	-5 750 031	-5 529 392	220 639	-3,8
Toisen asteen opetus	-943 195	-870 164	73 031	-7,7
Kansalaisopisto	-87 636	-84 948	2 688	-3,1
Vapaa-aikapalvelut	-1 204 804	-1 034 388	170 416	-14,1
Varhaiskasvatus	-2 112 127	-2 136 666	-24 539	1,2
<b>Tekninen lautakunta</b>	<b>217 673</b>	<b>147 777</b>	<b>-69 896</b>	<b>-32,1</b>
Yhdyskuntatekniset palvelut	-595 562	-518 727	76 835	-12,9
Tilapalvelut	1 481 580	1 385 338	-96 242	-6,5
Työpajatoiminta	0	-24 052	-24 052	
Ruokapalvelut	-113 765	-140 053	-26 288	23,1
Palo- ja pelastuspalvelut	-554 580	-554 729	-149	0,0
<b>Toimintakate, yhteensä</b>	<b>-40 056 907</b>	<b>-40 144 090</b>	<b>87 183</b>	<b>0,2</b>

### Talousarvion toteutumisesta raportointi

Hallintosäännön 57 §:n mukaan toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan toimielimille talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetyllä tavalla. Talouden toteutumisesta raportoidaan huhtikuun ja elokuun lopun tilanteista sekä tilinpäätösraportointi kolmantena raportointi ajankoh-  
tana.

**PYHÄJÄRVEN KAUPUNGIN ORGANISAATIO**



## HALLINTOPALVELUT

**Vastuuelin:** Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus  
**Vastuuhenkilö:** Kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi  
 Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Hallintopalvelut vastaa kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta ja toimittamisesta toimielinten käsiteltäviksi. Hallintopalvelut tuottaa koko kaupungin toiminnan ja talouden tilaa koskevia tietoja ja toteuttaa toiminnan ja talouden seuranta, valvontaa ja suunnittelua. Hallintopalvelut vastaa koko kaupunkikonsernin toiminnan ohjaamisesta. Hallintopalvelujen tehtävänä on tuottaa ammattitaitoisesti laadukkaat tuki- ja ylläpitopalvelut eri toimialoille. Hallintopalvelut sisältää keskusvaalilautakunnalle, tarkastuslautakunnalle sekä kaupunginhallitukselle varatut määrärahat.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTÄRI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Toimintakate	-37 565 819	-38 522 848	-40 056 907	-40 144 090	-40 001 584	-39 887 124
Asukasluku	5 247	5 135	5 100	5 000	4 950	4 950
Toimintakate €/asukas	-7 159	-7 502	-7 854	-8 029	-8 081	-8 058

### 3. PERUSTELUT

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Valtuusto päättää mm. kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta, tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta. Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Valtuusto asettaa tehtäviinsä kaupungin muut toimielimet ja täyttää tärkeimmät virat. Valtuusto on hallintosäännöllä siirtänyt toimivaltaansa edelleen muille toimielimille, kuten kaupunginhallitukselle, lauta- ja johtokunnille sekä viranhaltijoille. Päätösvallan siirtämisen avulla valtuusto voi paremmin keskittyä tärkeimpien asioiden käsittelyyn ja kaupungin kehittämiseen.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 326 128	562 253	716 983	764 761	286 000	295 460
Toimintamenot	-29 537 371	-29 820 554	-30 669 375	-31 187 078	-30 651 057	-30 596 057
Toimintakate (netto)	<b>-28 211 243</b>	<b>-29 258 301</b>	<b>-29 952 392</b>	<b>-30 422 317</b>	<b>-30 365 057</b>	<b>-30 300 597</b>
Poistot ja arvonalent.	-49 241	-54 128	-54 150	-54 150	-54 150	-54 150
Tehtävän kokonaiskust.	<b>-28 260 484</b>	<b>-29 312 429</b>	<b>-30 006 542</b>	<b>-30 476 467</b>	<b>-30 419 207</b>	<b>-30 354 747</b>

## TARKASTUSLAUTAKUNTA

**Vastuuelin:** Tarkastuslautakunta

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunta valmistelee valtuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arvioida talouden tasapainotuksen toteutuminen. Huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen, koko kuntakonsernin tilintarkastuksen yhteensovittamisesta. Valvoa lautakunnalle tehtävien sidonnaisuusilmoitusten noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Strateginen tavoite		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIINTI / MITTARI
1. Tilintarkastusyhteisön tilintarkastajan toimesta kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen toteuttaminen kunta- ja tilintarkastuslain edellyttämällä tavalla.	Hallinnon ja talouden tarkastuksen asianmukaisen toteutuksen järjestäminen niin, että tilintarkastajalla on käytössään riittävät voimavarat riippumattoman tilintarkastuksen suorittamiseksi.	Tilintarkastaja raportoi sopimuksenmukaisesti tarkastuslautakunnalle, joka valvoo tarkastuksen suorittamista / Lakien ja asetusten mukainen riittävä laajuus.
2. Valtuuston päättämän kaupunkistrategian toteutumisen arviointi ja seuranta.	Viranhaltijaorganisaatio toteuttaa kuntastrategiassa asetetut tavoitteet ja toimenpiteet.	Tarkastuslautakunta / Kaupunkistrategian toteutumisen arviointi.
3. Valtuuston asettamien kaupunkikonsernin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi.	Lautakunta hankkii tiedot ja tutustuu tavoiteasettelun alaiseen toimintaan.	Kaupunginvaltuuston vuosittain asettamat tavoitteet / Toiminnan ja talouden arviointi, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Kaupunginvaltuuston vuosittain asettamat tavoitteet / Oleellisen toiminnan riittävä arviointi.
4. Tarkastuslautakunnan toiminnan kehittäminen ja kouluttautuminen.	Koulutuksella pidetään yllä valmiudet arviointityön suorittamiseen.	Kaupunginvaltuuston ja tarkastuslautakunnan oma seuranta / Tarkastuslautakunnalla riittävä koulutuksen taso, käytössään riittävä asiantuntemus tehtävistä suoriutumiseksi.
5. Kaupunkikonsernin tavoiteasettelun kehittäminen / Tavoitteiden asettelun merkittävyyden ymmärtäminen.	Tavoiteasettelun merkittävyyden kehittäminen kaupunkikonsernissa.	Tarkastuslautakunta ja kaupunginvaltuusto / Riittävä määrä oleellisia, mitattavia ja arvioitavia tavoitteita.

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023
Nettomenot € / asukas	5,6	6,98	8,07	7,8	7,9	7,9

### 3. PERUSTELUT

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat; arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla; arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää; huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta; valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi; valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntalain 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista asianomaisen selitys sekä kunnanhallituksen lausunto.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023
Toimintatuotot						
Toimintamenot	-29 522	-36 980	-41 980	-38 880	-38 880	-38 880
Toimintakate (netto)	-29 522	-36 980	-41 980	-38 880	-38 880	-38 880



## KESKUSVAALILAUTAKUNTA

**Vastuuelin:** Keskusvaalilautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Vaalien järjestäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä (Vaalilaki 714/1998). Keskusvaalilautakunta vastaa kunnassa valtiollisten ja kuntavaalien järjestämisestä. Kuntavaalien toimittamisesta säädetään vaalilain lisäksi kuntarakennelaisissa (1698/2009).

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

#### Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIINTI / MITTARI
Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa	Tietotekniikan käyttö ennako- ja vaalipäivän äänestyksessä	Äänestäneiden reaaliaikainen merkitseminen vaalitietojärjestelmään
Liikenteen ja logistiikan virran hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä	Ennakoäänestysauto reittiakataulun mukaisesti palvelemaan haja-asutusalueiden ja taajaman asukkaita	Ennakoäänestysmahdollisuuden tarjoaminen muuallakin kuin yhdessä ennakoäänestyspaikassa
Resurssiviisas Pyhäjärvi	Kaupungintyöntekijöiden työpanoksen käyttö ennakoäänestysaikana	Työvuorojen jakaminen usean henkilön kesken, oman työn ohella

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Äänioikeutettuja	4 371	4 573	4 566	4 566	4 566	4 566
Äänestäneitä	2 776	2 798				
Äänestys%	63,5	61,2				
		Eduskuntav				
Äänioikeutettuja		4 566				
Äänestäneitä		1 417				
Äänestys%		31,0				
	Pres.vaalit	EU-vaalit	ei vaaleja	Kuntavaalit	ei vaaleja	Eduskuntav

### 3. PERUSTELUT

Kuntavaalien ennakoäänestys järjestetään 7.4.-13.4.2021 ja varsinainen vaalipäivä on 18.4.2021.

Oikeusministeriön mukaan maakuntavaalit on tarkoitus pitää jatkossa kuntavaalien yhteydessä vuodesta 2025 alkaen. Maakunta vastaa maakuntavaalilautakunnan toiminnasta aiheutuvista kustannuksista ja kunnat vastaisivat nykyiseen tapaan kuntien vaaliviranomaisten toiminnasta aiheutuvista kustannuksista. Ensimmäiset maakuntavaalit järjestetään kun eduskunta on hyväksynyt lakiesitykset maakunnista. Maakuntavaalien ajankohta on edelleen avoinna. Vuodelle 2020 (ei toteudu) ja 2021 on varattu määrärahat maakuntavaalien järjestämiseen.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Oikeusministeriö korvaa kunnille vaalien järjestämisestä 2,20 €/Suomessa asuva äänioikeutettu, paitsi ei kuntavaaleissa.

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	9 616	18 816	9 460	9 460		9 590
Toimintamenot	-11 626	-19 205	-15 000	-30 000		-15 000
Toimintakate (netto)	-2 010	- 389	-5 540	-20 540		- 5 540

## KAUPUNGINHALLITUS

**Vastuuelin:** Kaupunginhallitus  
**Vastuuhenkilö:** Kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi  
 Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin johtamisesta ja kehittämisestä kaupunginvaltuuston hyväksymien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti. Kaupunginhallitus johtaa ja valvoo kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintoja, vastaa strategian valmistelusta, toiminnan tuloksellisuudesta, kaupungin talouden ohjauksesta ja organisaation kehittämisestä, riskien hallinnasta ja omistajaohjauksesta sekä valvoo kaupungin yleistä etua. Sen lisäksi kaupunginhallitus vastaa alueiden käytön suunnittelusta ja ohjaa kaupungin maapolitiikkaa ja kaavoitusta, kuntasuunnittelua, seutuyhteistyötä, asuntopolitiikkaa, elinkeinopolitiikkaa sekä henkilöstöpolitiikkaa.

***Kaupungin talouden tarkka seuranta ja reagoiminen tuleviin muutoksiin vaatii erityistä panosta talousarviovuonna 2021 sekä suunnitelmavuosina 2022 - 2023. Kaupungin talouden tasapaino edellyttää kokonaistalouden hallintaa, uusien toimintatapojen luomista, yhteistyön tehostamista eri tahojen kanssa sekä kaupungin profiilin nostamista.***

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

<b>Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa</b>	<p>Aktiivisella vaikuttamisella ja yritysyhteistyöllä turvataan joukkoliikennepalvelujen riittävä toimivuus.</p> <p>Sähköisten palveluiden kehittäminen konsernin palveluissa.</p> <p>Valokuituliittymien määrää lisätään Pyhäjärvellä yhteismarkkinoinnilla Pyhänet Oy:n kanssa.</p> <p>Digitaalisuusasteen arviointi tehdään vuosittain</p>	<p>Julkisen liikenteen vuorot lisääntyvät vuosien 2020-2022 aikana.</p> <p>Vähintään 1 kpl sähköisiä palveluita käyttöön vuosittain (vuosina 2019 - 2021).</p> <p>Valokuituliittymät lisääntyvät Pyhäjärvellä 20 kpl vuonna 2021 ja vuonna 2022 20 kpl. Tuulivoimaliittymät tuoteistetaan.</p> <p>Kaupungin digitalisaatioaste kasvaa</p>
<b>Liikenteen ja logistiikan virran hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä</b>	<p>E75 ja 27-tien risteysalueen kehittäminen suunnitellusti. Kehittämissuunnitelma päivitetään vuosittain.</p> <p>Älykäs liikenne ja sen vaatima infrastruktuuri sekä tukipalvelut huomioidaan suunnittelussa.</p>	<p>Uudet yritykset risteysalueella / vuosi.</p> <p>Uusia mainostauluja / LED-tilauksia 3 kpl vuoteen 2022 mennessä.</p> <p>Huomioitu kehittämissuunnitelman päivityksessä.</p>
<b>Ainutlaatuinen maanalainen infrastruktuuri ja maanalaisen toiminnan osaaminen</b>	<p>Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:n liikevaihdon kehittyminen</p> <p>Callion toiminta varmistuu pitkällä aikavälillä liiketaloudellisesti ankkuriryitysten kautta.</p>	<p>Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:n liikevaihdon lisääntyminen sekä palvelu- ja vuokrasopimusten määrän kehitys.</p> <p>Energiavaraston tai muun ankkurihankkeen investointipäätös vuoden 2021 aikana.</p>

<p><b>Paikallisten osaamisklustereiden rakentaminen</b></p>	<p>Energiahankkeet luovat paikkakunnalle uusia työpaikkoja.</p> <p>Marja-alan yritysten liikevaihdon kehitys</p> <p>Köpsinrinteen palvelukeskuksen uusiokäyttö sote-alan yritystoiminnassa.</p>	<p>Energia-alan työvoimavaikutusten kasvu (htv)</p> <p>Viljelyalan lisääntyminen (ha) ja liikevaihdon kasvu.</p> <p>Jatkokäyttöön valmistellaan uutta yritystoimintaa.</p>
<p><b>Resurssiviisas Pyhäjärvi</b></p>	<p>Kaupunki edistää alueellaan energiahankkeita, jotka kohdistuvat uusiutuvan energian tuotantoon, biopolttoaineisiin ja energian varastointiin.</p> <p>Kaupungin HINKU-sitoumus</p> <p>HINKU-foorumin parhaiden käytäntöjen implementointi</p>	<p>Valtateiden risteysalueelle edistetään liikennekaasun jakeluaseman syntymistä yksityisellä pääomalla.</p> <p>Kaupunki edistää uusien tuulivoima-alueiden kaavoittamista ja kehittämistä.</p> <p>Pyhäjärven kasvihuonepäästöt vähenevät 80 % vuoteen 2030 mennessä.</p> <p>Vähintään yksi uusi ns. paras käytäntö implementoidaan per vuosi.</p>
<p><b>Viihtyisä elinympäristö</b></p>	<p>Paluumuutto vilkastuu kaikissa ikäryhmissä. Paluumuuttajien tarpeet mm. asumisessa ja yrittämisessä huomioidaan erityisesti.</p> <p>Riittävästi houkuttelevia kaavatontteja valmiina rakennettavaksi asumiseen.</p> <p>Eri väestö- ja ikäryhmille soveltuvaa nykyaikaista asuntotuotantoa edistetään.</p> <p>Pyhäjärven kauniit rannat raivataan asutuksen ja liikenneväylien läheltä.</p>	<p>Paikkakunnan tulomuutto lisääntyy vuodesta 2020.</p> <p>Nuorten aikuisten (alle 35-v.) paluumuutto lisääntyy vuodesta 2020.</p> <p>Vuonna 2021 myytyjä kaupungin kaavatontteja väh. 2 kpl.</p> <p>Uuden senioriasumiseen soveltuvan asuntokohteen rakentaminen Pyhäsalmeen alkaa vuonna 2021.</p> <p>Haastekampanja maanomistajille</p>

<p><b>Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA</b></p>		
<p><b>TAVOITE</b></p>	<p><b>TOIMENPIDE / HANKE</b></p>	<p><b>ARVIOINTI / MITTARI</b></p>
<p><b>Hyvinvoiva kasvuyhteisö</b></p>	<p>Nuorten kesätyösetelimallin käyttöä jatketaan ja kehitetään.</p> <p>Kutsuperusteista palveluliikennettä järjestetään haja-asutusalueille.</p> <p>Turvallisen ja älykkään senioriasumisen mahdollisuuksia kehitetään yritysten kanssa.</p>	<p>Kesätyösetelin käyttöaste vuosittain vähintään 95 %.</p> <p>Palvelun asiakasmäärä pysyy hyvällä tasolla.</p> <p>Senioriasuntoja rakennetaan 22 kpl vuoteen 2022 mennessä yksityisellä pääomalla.</p>

<b>Sivistyksestä virtaa</b>	<p>Tapahtumien sekä kulttuuri- ja liikuntapalveluiden esillä pitäminen. Avustukset tapahtumille ja järjestöille.</p> <p>Tapahtumatarjonta kasvaa Pyhäjärvellä. Kaupunki edistämässä.</p>	<p>Medianäkyvyys ja kävijämäärät</p> <p>Uusien tapahtumien määrä.</p>
<b>Kantokykyinen palvelutuotanto</b>	<p>Sote-kustannusten kasvun taittaminen ja tasapainottaminen kantokykyä vastaavasti.</p> <p>Palveluiden kustannustehokkuus</p> <p>Henkilöstörakenne kantokykyä vastaava</p>	<p>Sote-palveluiden määrärahojen kehitys</p> <p>Kaupungin tuottamien palveluiden hinta verrattuna verokkikuntiin.</p> <p>Syksyllä 2020 laaditun henkilöstösäästöpakettin mukaiset säästöt toteutuvat</p>
<b>Mukaan vetävä toimintakulttuuri</b>	<p>Vaikutusten ennakoarviointi (EVA) käytössä kaikissa toimielimissä</p> <p>tiedottamista ja osallisuuden mahdollisuuksia lisätään kaupungin toiminnassa.</p>	<p>Laadittujen arviointien määrä / vuosi.</p> <p>Konsernin tiedotuslehti ilmestyy väh. 2 kertaa vuodessa.</p>
<b>Luonnon hyödyntäminen hyvinvoinnin rakentamisessa</b>	<p>Luonto hyödynnetään monipuolisesti matkailuliiketoiminnan kehittämisessä</p>	<p>Tuotteistettujen luonto- ja vesistömatkailupalvelujen määrä</p> <p>Kaupungin satama-alueelle laaditaan kehittämissuunnitelma vuoden 2021 aikana.</p>

<b>Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Talous tasapainossa</b>	<p>Talouden tasapainotusohjelman noudattaminen ja päivittäminen vuonna 2020.</p> <p>Kuntalain § 118:n mukaiset ns. kriisikunnan raja-arvot eivät täyty kokonaan.</p> <p>Veropohja laajenee erityisesti tuulivoimarakentamisen kautta</p> <p>Kaupungin sijoitusvarallisuuden tuottavuus hyvällä tasolla</p>	<p>Konsernin positiivinen vuosikate vuonna 2022.</p> <p>Kaupunkikonsernin lainamäärä €/asukas</p> <p>Tilikauden tulos positiivinen vuonna 2023</p> <p>Ns. kriisikuntamittareista täyttyy enintään kaksi</p> <p>Pyhäjärven kiinteistöverotulot kasvavat 10 % vuoteen 2022 mennessä ja edelleen 30 %:ia vuoteen 2023 mennessä (vertailu vuoteen 2019)</p> <p>Sijoitussalkkujen tuotto, % / vuosi</p>

<b>Tytäryhtiöiden elinvoimatyö</b>	<p>Onnistunut konserniohjaus</p> <p>Konsernin yhteiset ns. toimitusjohtajalaverit.</p> <p>Yhtiöiden hallitusten jäsenten ja kaupungin viranhaltijoiden läsnäolo prosentit hyvällä tasolla.</p> <p>Uusi elinkeinojen kehittämisen malli</p> <p>Konserniyhtiö koko paikkakunnan elinvoiman kasvattajana</p>	<p>Yhtiöiden tavoitteet ja toiminta ovat kaupungin strategian mukaisia.</p> <p>Vähintään 6 kpl vuonna 2021</p> <p>Läsnäoloprosentit hyvällä tasolla.</p> <p>Uudet yritykset ja kehittämisinvestoinnit vuodessa</p> <p>Muille konserniyhtiöille koituneet positiiviset vaikutukset ja paikallisten hankintojen määrä</p>
<b>Kestävät ja vaikuttavat investoinnit</b>	<p>Nettoinvestoinnit mitoitetaan taloudellisen kantokyvyn mukaan.</p> <p>Uusia verotuloja tuottavia investointeja haetaan aktiivisesti.</p> <p>Kaupunkikonsernin vuosikate kattaa pitkällä aikavälillä nettoinvestoinnit</p>	<p>Kaupungin nettoinvestoinnit ovat max. tasa-painotussuunnitelman tasolla.</p> <p>Yli 500.000 euron investointihankkeiden määrä paikkakunnalla.</p> <p>Vuosikate ja nettoinvestointien tasalla</p>
<b>Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi</b>	<p>Turvallinen, saavutettava ja vahvan luontoelementin Pyhäjärvi näkyy</p> <p>Pyhäjärven Callio tunnetaan maan-alaisena menestystekijänä valtakunnallisesti.</p> <p>Pääpaino sisällöllisessä ja positiivisessa markkinoinnissa yhdessä yritysten kanssa.</p>	<p>Mainoskampanjoiden määrä</p> <p>Callion tuomat uudet kontaktit kaupungille.</p> <p>Kaupunki markkinoi itseään aktiivisesti tapahtumissa sekä paikallisesti että valtakunnallisesti</p>
<b>Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita</b>	<p>Aktiivinen hankekehittäminen ja aluekehitysvarojen hyödyntäminen.</p> <p>Nihakilta hankitaan resurssia yritys- ja rahoitusneuvontaan 0,5 htv</p> <p>Korkeakouluyhteistyö lisääntyy ja monipuolistuu</p>	<p>Aluekehitysrahojen määrä</p> <p>Nihakin yrityspalvelupäällikön tulostavoitteiden toteutuminen</p> <p>Kerttu Saalasti-instituutin ja AMK:iden kanssa tehtävät yhteiset toimenpiteet</p>
<b>Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa</b>	<p>Kaupunki selvittää säännöllisesti elinvoiman kehittämisen tarpeita.</p> <p>Yhteisöjä tuetaan hyödyntämään kehittämisrahoitusta.</p>	<p>Poismuuttajakyselyitä 1 kpl / vuosi.</p> <p>Saadun Leader-rahoituksen määrä.</p>

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Asukasluku	5 247	5 135	5 100	5 000	4 950	4 950
Tulovero %	20,75	21,75	21,75	21,75	21,75	21,75
Koko maan keskim.tulov-%	19,86	19,88				
Nettomenot €/asukas (kaupunginhallitus)	-5 371	-5 692	-5 874	-6 073	-6 126	-6 112

### 3. PERUSTELUT

Kaupunginhallitus jakautuu kolmeen alakohtaan, jotka ovat yleishallinto, elinkeinotoimi sekä Selänne-palvelut.

Pyhäjärven kaupunki on lisännyt resurssia työllisyyden hoitoon.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Kaupunginhallitus	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 316 512	543 437	707 523	755 301	286 000	286 000
Toimintamenot	<b>-3 104 033</b>	-3 186 414	-3 465 454	-3 236 322	-2 730 301	-2 660 301
Toimintakate (netto)	<b>-1 787 521</b>	<b>-2 642 977</b>				
Toimintakate Selänne	-26 392 190	-26 586 277	-27 146 941	-27 881 866	-27 881 866	-27 881 866
Toimintakate (netto)	<b>-28 179 711</b>	<b>-29 229 254</b>	<b>-29 904 872</b>	<b>-30 362 887</b>	<b>-30 326 167</b>	<b>-30 256 167</b>
Laskennalliset kustann.						
Poistot ja arvonalent.	-49 241	-54 128	-54 150	-54 150	-54 150	-54 150
Muut laskenn.kustann.						
Tehtävän kokonaiskust.	-28 228 952	<b>-29 283 382</b>	<b>-29 959 022</b>	<b>-30 417 037</b>	<b>-30 380 317</b>	<b>-30 310 317</b>

## YLEISHALLINTO

**Vastuuelin:** Kaupunginhallitus

**Vastuuhenkilö:** Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Yleishallinto sisältää kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, keskushallinnon, työterveyshuollon, muun henkilöstöhallinnon, luottamusmiestoiminnan, yhteistyötoimikunnan, työsuojelun, palveluliikenteen, verotuksen, velkaneuvonnan, eri toimikuntien, vammaisneuvoston, kylien kehittämisen, vanhusneuvoston, työllistämisen sekä Namon määrärahavaraukset.

### 3. PERUSTELUT

Vuosi 2010 on ensimmäinen vuosi, jolloin kaupunki ei ole omana toimintanaan tuottanut peruspalveluja. Tämä näkyy kaupunginhallituksen talousarvion huomattavana nousuna, sillä peruspalvelut ostetaan kuntayhtymältä kuten myös taloushallinnon palvelut. Vuoden 2011 alusta alkaen Reisjärven kunta on hoitanut maatalouslomistustoiminnan palveluja. 1.1.2013 alkaen Pyhäjärven kaupungilla on järjestämistä vastuu maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella, jonka muodostavat Haapajärvi, Pyhäjärvi sekä Reisjärvi.

Työllistämismäärärahat on koottu talousarviossa hallintotoimelle, jolloin työllisyysmäärärahojen käyttäminen on kaupunginhallituksen alaisuudessa. Työllisyysmäärärahoja käytetään yhteistyössä hallintokuntien esimiesten kanssa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Pyhäjärven strategia 2030 asiakirjan 26.6.2018 § 50. Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohje päivitettiin vuoden 2019 lopussa. Hallintosääntöä päivitettiin vuonna 2020.

Yleishallinto vastaa kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta ja toimittamisesta toimielinten käsiteltäviksi. Se tuottaa koko kaupungin toiminnan ja talouden tilaa koskevia tietoja ja toteuttaa toiminnan ja talouden seurantaa, valvontaa ja suunnittelua. Hallinto vastaa koko kaupunkikonsernin toiminnan ohjaamisesta.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>						
<b>Toimintatuotot</b>	1 215 878	287 406	282 500	286 000	286 000	286 000
<b>Toimintamenot</b>	-2 428 922	-2 453 763	-2 556 761	-2 402 633	-2 392 623	-2 332 623
<b>Toimintakate (netto)</b>	-1 213 044	-2 166 357	-2 274 261	<b>-2 116 633</b>	<b>-2 106 623</b>	<b>-2 046 623</b>
<b>Poistot ja arvonalent.</b>	-49 241	-54 128	-54 150	-54 150	-54 150	-54 150
<b>Tehtävän kokonaiskust.</b>	<b>-1 262 285</b>	<b>-2 220 485</b>	<b>-2 333 640</b>	<b>-2 170 783</b>	<b>-2 160 773</b>	<b>-2 100 773</b>

## Maaseutupalvelut

### Pyhjärven kaupungin osuus kunnallisesta maaseudun kehittämisestä:

	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>						
<b>Toimintatuotot</b>						
<b>Toimintamenot</b>	-79 953	-83 320	-79 476	-70 476	-70 476	-70 476
<b>Toimintakate (netto)</b>	<b>-79 953</b>	<b>-83 320</b>	<b>-79 476</b>	<b>-70 476</b>	<b>-70 476</b>	<b>-70 476</b>

Kunnallinen maaseudun kehittäminen sisältää Pyhjärven kaupungin kustannusosuuden kuntien välisestä maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksesta. Määrärahaesitys poistaa varauksen vapaaehtoisista kunnallisesti viljelijöille maksettavista kehittämisavustuksista, mutta sisältää varauksen sisäisistä palveluista maksettaviin kuluihin mm. vuokrat ym. ja varauksen aiemmista sopimusperäisistä eläkkeistä aiheutuviin kuluihin.

Kunnallista maaseudun kehittämisen määrärahaa ei maksettaisi Pyhjärven maaseutuhallintoyksikön alueella vuodesta 2021 alkaen.



## Henkilöstöjaosto

**Vastuuelin:** Henkilöstöjaosto  
**Vastuuhenkilö:** Henkilöstö- ja taloussihteeri

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Henkilöstöjaoston tehtävänä on seurata kaupungin henkilöstöhallinnon kehitystä ja hoitaa sen ratkaisuvälteään kuuluvat henkilöstöasiat. Sen yleisenä tehtävänä on valmistella ja toimeenpanna ne henkilöstöä ja muuta hallintoa koskevat asiat, jotka kaupunginhallitus on uskonut sen valmisteltaviksi ja toimeenpantaviksi.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

<b>HENKILÖSTÖSTRATEGIA 2020-2022</b>		
<b>PAINOPISTE</b>	<b>TAVOITE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Työhyvinvoinnin tukeminen</b>	Henkilöstön osallisuus	Henkilöstön kehittämisalotteiden antamiseen luodaan kanava
	Varhaisen tuen mallin mukainen toiminta	Työkykyä tukevan työhyvinvointihankkeen suunnittelu
	Tyytyväinen ja hyvinvoiva henkilöstö	Työhyvinvointikyselyn toteuttaminen Hyvinvointitapahtuman järjestäminen
<b>Osaamisen varmistaminen</b>	Henkilöstön ammatillinen kehittyminen Digiosaamisen vahvistaminen	Koulutuspäivien lukumäärä Digiosaamista kehittävien koulutusten määrä
	Vetovoimainen työyhteisö	Rekrytointikanavan käyttöönotto
<b>Johtamisen ja esimiestyön kehittäminen</b>	Sisäisen tiedon kulun tehostaminen	Sisäisen viestintäkanavan käytön tehostaminen
	Johtamistaitojen ylläpitäminen Muutosten hallittu johtaminen	Esimiesten ja työterveyshuollon välistä yhteistyötä kehitetään

### HENKILÖSTÖMÄÄRÄT

<b>Vuosi</b>	<b>TP 2015</b>	<b>TP 2016</b>	<b>TP 2017</b>	<b>TP 2018</b>	<b>TP 2019</b>	<b>TA 2020</b>	<b>TA 2021</b>
<b>Vakinainen henkilökunta</b>							
Hallintopalvelut	10	9	11	11	11	11	11,5
Alueelliset maaseutupalvelut	5	5	5	5	4	4	4
Hyvinvointipalvelut	75	107	104	103	99	102	100
Tekniset palvelut	53	54	52	47	44	45	43
<b>YHTEENSÄ VAKINAINEN</b>	<b>143</b>	<b>175</b>	<b>172</b>	<b>166</b>	<b>158</b>	<b>162</b>	<b>158,5</b>
<b>Sijaiset ja määräaikaiset, työllistetyt</b>							
Hallintopalvelut	4	5	6	5	10	5	4
Työllistetyt	15	13	5	12	10	10	10
Hyvinvointipalvelut	28	37	39	41	36	30	21
Tekniset palvelut	24	25	20	10	10	10	9
<b>YHTEENSÄ SIJAISSET ym.</b>	<b>71</b>	<b>80</b>	<b>70</b>	<b>68</b>	<b>66</b>	<b>55</b>	<b>44</b>
<b>KAIKKI YHTEENSÄ</b>	<b>213</b>	<b>255</b>	<b>242</b>	<b>234</b>	<b>224</b>	<b>217</b>	<b>202,5</b>

## Yhteisöjen kehittäminen

### Vastuuelin: kaupunginhallitus

Vuonna 2017 aloitettiin yhteisöohjelman työstäminen. Yhteisöohjelman tarkoitus on kehittää kunta-järjestöyhteistyötä sekä järjestöjen keskinäistä yhteistyötä. Järjestöohjelma tulee sisältämään muun muassa osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämistä, järjestötoimijoiden osaamisen kehittämistä ja pohdintaa järjestöjen roolista työllistäjänä ja palveluiden tuottajana. Yhteisöohjelmaa on työstetty järjestökyselyn ja järjestötapaamisissa pidettyjen työpajojen kautta. Yhteisöohjelman hyväksytään vuoden 2021 aikana.

Ohjelman keskeiset sisällöt ovat:

1. Osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämisen Pyhjärven kaupungissa
2. Yhdistystoiminnan resurssien ja osaamisen kehittäminen
3. Paikalliskulttuurin, ympäristöarvojen potentiaalin ja kestävä kehityksen edistäminen
4. Kolmannen sektorin rooliin palveluiden tuottajana ja työllistäjänä (yhteistoimintamalli)

Pyhjärvellä toimivat aktiivisesti kylä-, vammais- ja vanhusneuvostot. Neuvostot toimivat oman aihealueensa asiantuntijoina ja tiedonvälittäjinä. Neuvostoilla on merkittävä rooli kehitys- ja hyvinvointityössä.

Kaupunki järjestää vähintään kolme järjestötapaamista vuodessa. Tapaamiset ovat kaikille järjestöille avoimia iltatapahtumia, joissa on esillä ajankohtaisia asioita, asiantuntijavierasasioita ja työryhmätyöskentelyä. Kaupunki on varannut henkilöresurssia järjestöjen tueksi. Yhteisöasiamies avustaa muuan muassa hankesuunnitelmien laadinnassa ja haussa ja toimii järjestöyhdyshenkilönä. Yhteisöjen kehittämisen määrärahavaroja on mm. kaupunginhallituksen avustuksissa ja kyläneuvoston määrärahoissa.

Nykyaikana palvelut ovat pääosin sähköisiä tai digitaalisia. Tämä laittaa ihmisiä eriarvoiseen asemaan. Digitaalisen kehittämisellä ja tiedottamisella edistetään kaikenikäisten kuntalaisten valmiuksia hyödyntää sähköisiä palveluita.

### Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Viihtyisä elinympäristö	Kaupunki varaa kyläkehittämisyhteistyön määrärahan	Jaettu avustus jakaantuu mahdollisuuksien mukaan monelle kohteelle
	Edistetään yhdistysten Leader-rahoituksen saamista	Myönnetty Leader-rahoitus / vuosi

### Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Hyvinvoiva kasvuyhteisö	Luodaan Pyhjärvellä oma kyläbarometri kyläelinoimasta	Kyläbarometri valmistellaan vuonna 2021
	Kolmannen sektorin kanssa luodaan kumppanuusmalli vastikkeellisesta palvelutoiminnasta	Vastikkeellisen palvelutoiminnan kumppanuusmalli valmistellaan v. 2021
	Jatketaan hyvinvointipäivien järjestämisen tukemista kylä- ja järjestöjen kanssa yhteistyössä	Järjestettyjen hyvinvointipäivien määrä/vuosi

<b>Mukaan vetävä toiminta-kulttuuri</b>	Järjestötapaamisia pidetään säännöllisesti ajankohtaisella teemalla	Järjestötapaamisia min. 3 kpl/vuosi
	Laaditaan yhteisöohjelma yhteistyössä järjestöjen kanssa	Yhteisöohjelma hyväksytty v. 2021

<b>Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi</b>	Kyläyhdistysten ja kaupungin yhteistyö kesäasukkaiden aktivoimiseksi ja houkuttelemiseksi on suunnitelmallista	Yhteinen suunnitelma valmis v. 2021
<b>Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa</b>	Vaikuttamistoimielinten jäsenten aktiivinen toiminta ja neuvostojen viestinnän kehittäminen.  Kehitetään digitukea digituen verkoston ja digiyhdyskunnan koordinoimana.	Neuvostojen toiminnan esittelyt ja jalkautuminen eri tilaisuuksiin.  Digitukea ja siitä tiedottamista on tehostettu. Kaupunkilaisten digiosaaminen paranee.

## Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

### Vastuuelin: Kaupunginhallitus

Pyhäjärven valtuuston hyväksymä kaupunkistrategia ohjaa hyvinvoinnin näkökulmasta painopistealueita. Tavoite, että hyvinvoinnin edistäminen huomioidaan kaikessa palvelutoiminnassa ja uudistamistyössä on toteutumassa aktivoituneen verkostoyhteistyön sekä eri toimijoiden hyte-sitoutuneisuuden ansiosta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä käytetään lyhennettä hyte. Kaupunki on sitoutunut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen mukaiseen hyte -työn toimintaan.

Hyvinvoinnin edistäminen perustuu ihmislähtöisyyteen. Kaupunkilaisten osallisuus ja vaikuttaminen ovat hyvinvointijohtamisen lähtökohta. Kannustamme kuntalaisia omaan vastuuseen, ennaltaehkäiseviin arjen valintoihin ja digitaalisten palvelujen osaamiseen hyvinvoinnin edistämiseksi. **Pyhäjärven hyte-mallissa hyvinvointityötä tehdään yhdessä verkostomaisesti useiden toimijoiden kanssa.** Kaupungin ja Ppky Selänteen hyte toimintamalleja on kuvattu lähes 60. Erityisen omintakeisia pyhäjärvisiä hyviä käytäntöjä on tunnistettu tähän mennessä noin 25 liittyen kaupungin tuottamiin palveluihin ja/tai yhteistyömuotoihin. Samalla on tunnistettu hyte-käytäntöjä, joissa on kehityshaasteita.

Vuoden 2021 painopistealueiksi on valittu:

- Tukea myönteisille elintavoille ja terveystyöskäytännöille
- Tukea digiosaamiseen
- Tukea mielenhyvinvointiin ja päihdehaittojen ehkäisyyn
- Luontoympäristö vahvistamassa kokonaisvaltaista hyvinvointia
- Taide ja kulttuuri vahvistamassa kokonaisvaltaista hyvinvointia
- Järjestöyhteistyö vahvistamassa kokonaisvaltaista hyvinvointia
- Osallisuus ja vaikuttaminen vahvistamassa kokonaisvaltaista hyvinvointia
- Viestintä on ihmislähtöistä

Hyvinvointiryhmän puheenjohtajana, hyvinvointikoordinaattorina ja ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä toimii sivistysjohtaja. Laajennettu hyvinvointiryhmä toimii myös LAPE- (Lapsi – ja perhepalvelut) työryhmänä.

Valtuuston hyväksymän hyvinvointisuunnitelman 2021 toimenpiteet integroidaan hallintokuntien talousarvioon –ja suunnitelmaan, jolla varmistetaan hyvinvointityön suunnitelmallinen toteutuminen ja palvelujärjestelmän kyky vastata hyvinvointitarpeisiin.

Kaupungin ja Ppky Selänteen hyte toimijat osallistuvat POPsote- hankkeen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osahankkeeseen (10/20-12/21). Osana maakuntasote uudistusta kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön hyte-valtionosuuden lisäosa eli hyte-kerroin. Hyte-kerroin on kannustin, jonka suuruus määräytyy kuntien tekemän hyte-edistämistyön mukaan. Kannustin on suunniteltu otettavan vuoden 2023 alusta. Kaupungissa tehtävä hyvinvointityö vaikuttaa jo nyt tulevaan lisäosaan. Hyte-kertoimen tulosindikaattoreita on kuusi ja prosessi-indikaattoreita 14. Prosessi-indikaattorit jakautuvat seuraavasti: viisi liikuntaa, neljä peruskoulua ja viisi kuntajohtoa koskevaa indikaattoria.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) seuraa kuntien terveyden edistämisen aktiivisuutta (TEA) kuntajohdossa, perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa, liikunnan edistämisessä, perusterveydenhuollossa ja terveyttä edistävässä kulttuuritoiminnassa.

<b>Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Viihtyisä elinympäristö</b>	Edistetään yhteisöllistä ja turvallista seniori-asumista ja älykästä senioriasuntotuotantoa taajamaan  Edistetään ikäihmisten kotona asumista tukemalla tukipalvelusetelien myöntämistä kodinhoidollisiin ulkotöihin Ppky Selänteen toimesta  Pyhäjärvi luontoresepti käytössä	Kotona asuvien osuus yli 75- vuotiasta % nousee. Tavoite v.2021: 93 %. 22 uutta senioriasuntoa vuoteen 2022 mennessä Yhteisöllisen asumisen kerrostalon rakennustyöt alkaa kesällä 2021. Jatketaan yhteisöllisen asumisen talon markkinointia yhdessä rakennuttajan kanssa  Kotona asuvien osuus yli 75- vuotiasta 93 %  Myönnettyjen luontoreseptien määrä
<b>Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Hyvinvoiva kasvuyhteisö</b>	Hyte -kertoimen indikaattoreiden positiivinen muutos  Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen Pyhäjärvi-mallin jalkauttaminen  Perhekeskustoimintamallin syventäminen ja toiminnan sujuvoittaminen  Etsitään uusia kumppanuuksia eri palveluntuottajien, järjestöjen ja hankerahoittajien kautta	Tea-viisarin tulos kuntajohdossa 90 vuonna 2021.  Hyte -kertoimen tulosindikaattorit ** paranevat vuoden 2019 tuloksiin verrattuna v:n 2021 mennessä.  Pyhäjärvi hyte-malli jalkautettu vuoden 2021 aikana  Toteutuvat hankkeet ja projektit (kaupunki mukana)
<b>Sivistyksestä virtaa</b>	Edistetään kulttuuripalvelujen saavutettavuutta ja lisätään eri ikäryhmien osallisuutta  Pyhäjärven kulttuuriresepti käytössä	Myönnettyjen kulttuurireseptien määrä

<b>Mukaan vetävä toimintakulttuuri</b>	Järjestetään asukas/käyttäjäraateja ”Ikäystävällinen Pyhäjärvi teemalla” informaation jakamiseen ja kuntalaisten osallistamiseen hyvinvointityössä.	Tapahtumien ja osallistujien määrä
	Viestintä on monipuolista ja monitahoista. Edistetään kuntalaisten hyvinvointia viestimällä esimerkkien ja hyvien käytäntöjen kautta.	Tapahtumien ja viestintäkampanjoiden määrä

<b>Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi</b>	Ikäystävällinen Pyhäjärvi malli kehitetään rohkeaksi ja tehdään uusia avauksia, joka huomataan ja tunnustetaan myös valtakunnallisesti Aivoterveyttä ja henkistä hyvinvointia edistäviä tapahtumia järjestetään. Pyhäjärven aivoterveysreseptin käyttäminen juurrutetaan sote palveluihin, järjestötyöhön ja tapahtumiin	Ikäystävällinen Pyhäjärvi mallin saama huomio/tunnustus  Sairastavuusindeksit (Kela, THL) paranevat  Myönnettyjen aivoterveysreseptien määrä
<b>Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa</b>	Toteutetaan hyvinvoinnista kuntalaiskysely kerran valtuustokaudessa  Päätöksenteko ja toiminta on kustannustietoista ja vaikutuksia ennalta-arvioivaa (EVA-menettely)  Valmistellaan osallisuusohjelma	Hyödynnetään vuonna 2020 hyvinvointikyselystä saatua kokemustietoa hyvinvointityössä. Seuraava kysely toteutetaan ensi valtuustokaudella  Laadittujen EVA-arviointien määrä  Osallisuusohjelma valmis 2021

\*TEA-viisarin indikaattorit kuntajohdossa ovat laaja hyvinvointikertomus, kuntalaisten elintapojen raportointi, paikallinen turvallisuussuunnitelma, väestön hyvinvointia ja terveyden edistämistä kuvaavat mittarit, hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijuus, kunnan hyvinvointitavoitteet valtuustokauden investointiohjelmassa, lasten osallisuutta edistävä toiminta sekä asiakasraadit/foorumit. Yhteensä 9 indikaattoria, joista on julkaistu kuvaukset ja toimenpidesuosituksat. Kysely kuntajohdolle tehdään parittomina vuosina, joten seuraava toteutuu vuonna 2021.

**TEA -viisari\* kuntajohdossa: koko maa, P-Pohjanmaa ja Pyhäjärvi.**

<b>TEA -viisarin pisteet v. 2019 (THL)</b>	<b>Koko maa</b>	<b>Pohjois-Pohjanmaa</b>	<b>Pyhäjärvi</b>
<b>Kuntajohto</b>	<b>78</b>	<b>78</b>	<b>73</b>
Sitoutuminen	77	77	83
Johtaminen	80	83	88
Seuranta ja tarveanalyysi	87	89	93
Voimavarat	66	57	50
Osallisuus	80	83	52

**Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen tulosindikaattorit \*\*.**

Indikaattori	Alue	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä	Koko maa	368,1	354,2	376,3	368	373,6	370
	Pohjois-Pohjanmaa	432,3	405,9	424,6	447,1	444,2	436,2
	Pyhäjärvi	713	568	711,7	505	826,5	608,7
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista	Koko maa		16,2		18,8		20,9
	Pohjois-Pohjanmaa				18		19,6
	Pyhäjärvi				17,3		18,8
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	Koko maa	8,6	8,3	8,3	8,1	7,9	
	Pohjois-Pohjanmaa	6,8	6,9	6,7	6,6	7,2	
	Pyhäjärvi	9,6	9,8	9,7	9,5	9,2	
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	2,4	2,5	2,5	2,8	2,9	2,7
	Pohjois-Pohjanmaa	1,5	1,6	1,6	1,8	1,9	1,7
	Pyhäjärvi	1,1	1,2	1,5	1,4	1,9	2,2
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	7,8	7,4	7,2	6,9	6,7	6,6
	Pohjois-Pohjanmaa	9,8	9,4	9,1	8,8	8,7	8,5
	Pyhäjärvi	17,5	16,9	16,9	15,9	15,5	15,1
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista	Koko maa		15,7		16,2		16,9
	Pohjois-Pohjanmaa				14,3		15,2
	Pyhäjärvi				30,6		20

Hyte-kertoimen prosessi-indikaattorit löytyvät tästä osoitteesta: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille/prosessi-indikaattorit>

## Työllisyyden hoitaminen

### Vastuuelin: kaupunginhallitus

Työttömien työnhakijoiden määrä on pysynyt samana Pyhäjärvellä. Pitkittynyt työttömyys on yhä vaikea haaste Pyhäjärvellä, sillä pitkäaikaistyöttömien määrä on noin 22,3 % kaikista työttömistä työnhakijoista. Työttömien työnhakijoiden osuus on kuluvan vuoden syyskuussa 10,0 %. Nuorien työttömien määrä on noussut. Yli 50-vuotiaita työttömiä oli hieman vähemmän kuin viime vuonna samaan aikaan.

Indikaattori	30.9.2018	30.9.2019	30.9.2020
Työttömyysaste	9,7 %	10,0 %	13,3 %
Työttömien määrä, henkilöä	200	197	260
Nuorisotyöttömien määrä, henkilöä	23	35	36
Yli 50-vuotiaat, henkilöä	91	83	127
Pitkäaikaistyöttömien määrä, henkilöä	43	44	74

(tiedot ilmenevät työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyskatsauksesta)

Pyhäjärven kaupungin työttömyysasteet vuosina 2013 – 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	30.9.2020
työttömyys % Pyhäjärvi 31.12.	15,2	15,5	14,1	12,1	11,6	11,5	13,3
työttömyys % Pohjois-Pohjanmaa 31.12.	16,4	16,2	15,3	12,8	10,8	11,1	11,8
työttömyys % Koko maa 31.12.	8,8	9,2	7,9	8,4	9,7	6,0	7,6

Työvoima sekä työlliset ja työttömät vuosina 2013 – 2019

Pyhäjärven kaupunki	Asukkaita	Työvoima asukkaista	%	Työlliset työvoimasta	%	Työttömät työvoimasta	%
31.12.2017	5 338	2 129	39,9	1 872	87,9	257	12,1
31.12.2018	5 248	2 064	39,3	1 825	88,4	239	11,6
31.12.2019	5 131	1 979	38,6	1 752	88,5	227	11,5
30.9.2020	5 057	1 949	38,5	1 689	86,7	260	13,3

Pyhäjärven kaupungin osuus työmarkkinatuen kuntaosuudesta, €

	2015	2016	2017	2018	2019	TA2020	TA2021
Työmarkkinatuen kuntaosuus,€	263 936	242 000	218 703	182 596	186 898	182 000	182 000
Työmarkkinatuen maksaminen	Selänne	Selänne	Pyhäjärven kaupunki	Pyhäjärven kaupunki	Pyhäjärven kaupunki	Pyhäjärven kaupunki	Pyhäjärven kaupunki

Pyhäjärven kaupunki on panostanut työllisyyden hoitamiseen erityisesti vuodesta 2017 alkaen. Työmarkkinatuen kuntaosuuksien vähentämiseen on pyritty monin keinoin.

Pyhäjärven kaupunki myöntää lisäpalkkatukea yhdistyksille ja yrityksille jotka palkkaavat yli 300 päivää työmarkkinatuella olleita pyhäjärvisiä työttömiä töihin. Lisäpalkkatuen käyttö on ollut vähäistä tiedottamisesta huolimatta. Lisäpalkkatuen käyttöä pyritään tehostamaan muuttamalla lisäpalkkatuen hakemiskäytäntöä käyttäjäystävällisemmäksi, keräämällä käyttäjäkokemuksia ja reagoimalla saatuihin käyttäjäkokemuksiin. Lisäksi tiedottamista lisätään henkilökohtaisen kontaktoinnin avulla. Tavoitteena on saada lisäpalkkatuki tehokkaaseen käyttöön vuonna 2020.

Nuorten kesätyöllistämässä kesätyöseteli on toimiva ratkaisu. Kesätyöinfo on järjestetty nuorille yhteistyössä sivistystoimen kanssa. Kaupungin tarjoaman kesätyösetelin kautta yrityksiin työllistyi vuonna 2019 kesätöihin 60 nuorta 20 yrityksen tai yhdistyksen palkkaamana. Talousarviovuonna nuorten kesätyöllistämiseen tähtäävää toimintaa kehitellään edelleen eri toimijoiden kanssa yhteistyössä.

Pyhäjärven kaupungin talousarvio v. 2021 sisältää työllisyyden hoitamista koskevia määrärahoja seuraavasti:

<b>Kesätyöllistäminen</b>	Toimintatuotot	0 €
	Toimintakulut	-18 500 €
<b>Työllistäminen</b>	Toimintatuotot	168 000 €
	Toimintakulut	-526 054 €
<b>Työntalo Namon</b>	Toimintatuotot	44 500 €
	Toimintakulut	-227 985 €
<b>Työpaja</b>	Toimintatuotot	206 964 €
	Toimintakulut	-231 016 €
<b>Yhteensä</b>	<b>Toimintatuotot</b>	<b>419 464 €</b>
	<b>Toimintakulut</b>	<b>-1 003 555 €</b>

Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIINTI / MITTARI
Hyvinvoiva kasvuyhteisö	Kuntouttavan työtoiminnan paikkojen hankinta, koordinointi, valvonta ja ohjaus	Työmarkkinatuen kuntaosuus vähenee vuodesta 2020.

	<p>Sosiaalisen kuntoutuksen toteuttaminen jatkuu ppky Selänne palveluna ja integroidaan mahdollisuuksien mukaan Työntalo Namon toimintaan.</p> <p>Verkostoyhteistyö yritysten, yhdistysten ja julkisten toimijoiden kanssa työttömän henkilön työllistymiseen</p> <p>Rekrymessujen organisointi</p> <p>Yritysten tukeminen työllistämislisän käyttöön</p> <p>Nuorten kesätyöllistymisen tukeminen</p> <p>Oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksien hyödyntäminen</p> <p>Työllistymispolkujen löytyminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (Namo, TE-keskus, Ppky Selänne)</p> <p>Koulutusmahdollisuuksien edistäminen kaupungissa</p>	<p>Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 – 64 -vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä vähenee, tavoite 1,5 % (v. 2019, 2.2 %)</p> <p>Työttömyysaste laskee (9/2020 13.3%)</p> <p>Rekrymessut toteutuu kerran vuodessa</p> <p>Työllistämislisän käyttömäärä €/vuosi</p> <p>Kesätyöseteleiden käyttö €/vuosi</p> <p>Nuorisotyöttömät, osuus 18-24-vuotiaasta työvoimasta, määrä pienentynyt, tavoite 15,0 % (v. 2019 20.4 %)</p> <p>Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 vuotiaat, määrä pienentynyt</p> <p>Oppisopimuskoulutusten määrää pystytään kasvattamaan tarpeita vastaavaksi</p> <p>Tavoitteena on löytää työllistymispolku ihmisille, jotka tarvitsevat tukea työllistymiseen. Tavoitteena 5 ihmistä / vuosi.</p> <p>Työkyvyttömyyseläkettä saaneet 25 – 64 -vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä V. 2019 oli 15,1 %</p>
--	--	--



## TYÖNTALO NAMO

**Vastuuelin:** Kaupunginhallitus

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Työntalo NAMO on kaikenikäisten työttömien työnhakijoiden työpaja, jossa toimintamuotoina ovat tällä hetkellä kuntouttava työtoiminta, työkokeilu, palkkatukityö, koulutus sopimus, seinätön paja tai matalan kynnyksen paja sekä velvoitetyö. Työpajan tehtävänä on olla tukemassa sekä yksilöohjauksen että työnohjauksen keinoin työttömien työnhakijoiden mahdollisuuksia työllistymiseen. Työpaja toimii osaamisen hankkimista tukevana oppimisympäristönä ja tukipalveluna eri alojen opiskelijoille.

Työpajalla on mahdollisuus osallistua talon sisällä toimivien eri pajojen tehtäviin, mm. pesulapalvelu, catering/lounaskeittiö, puhtaanapito, kädentaidot, puutyöt, mediapaja ja kiinteistöhoito ja ulkoilualueiden kunnossapito. Pajatoimintaa kehitetään osallistujalähtöisesti ja aktiivisesti yhdessä ohjattavien kanssa. Pajatoiminnan tavoitteena on kehittää työelämä- tai opiskelualmiuksia, tukea arjenhallintaa ja sosiaalista vahvistumista. Työpajan osallistujat voivat toimia myös kaupungin eri hallintokuntien, seurakunnan ja eri yhdistysten tehtävissä, jolloin toteutetaan seinättömän työpajan mallia. Työpajalla on myös mahdollista suorittaa TET-jaksoja ja kesätyötä.

Työpaja toteuttaa pitkäjänteistä tavoitteellista, yksilölliset tarpeet huomioivaa oppilaitos- sekä työelämäyhteistyötä. Tavoitteena on myös jatkaa varhaisen puuttumisen mallin kehittämistä perusasteen oppilaitosten kanssa yhdessä monialaisen työryhmän kanssa. Tarkoituksena on vakiinnuttaa osaamisen tunnistamisen menetelmät ja opinnollistaminen työpajatoimintaan.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
<b>Resurssiviisas Pyhäjärvi</b>	<p>Kestävän kehityksen toimintamalli kaikessa materiaaleissa ja valmistuksessa.</p> <p>Lounaskeittiö toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Elintarvikeliikkeiden hävikkiruokaa hyödynnetään tehokkaasti ja luovasti.</p> <p>Hyvinvoinnin edistäminen, terveellisiin elintapoihin ohjaaminen sekä päivittäisen lounasruuan tarjoaminen.</p> <p>Työnohjaus- ja yksilönohjaus-resurssoinnilla sekä ohjaajien lisäkoulutautumisella voimme varmistaa laadukkaan ja tuloksellisen toiminnan.</p>	<p>Asiakastyytyväisyys ja tunnettavuus</p> <p>Näkyvyys ja palautteet</p> <p>Koulutuspäivät / tilikausi</p>
<b>Paikallisten osaamisklustreiden rakentaminen</b>	<p>Toimiva ohjaus- ja palveluverkosto.</p> <p>Eri ikäryhmien huomioiminen työpajatoimintojen suunnittelussa.</p> <p>Seinättöntä pajatoimintaa järjestetään yhdessä eri toimijoiden kanssa mm. seurakunta, yhdistykset ja kaupunki.</p> <p>Työllistymisen tukeminen yksilö- ja työnohjauksen keinoin.</p> <p>Työharjoittelumallin ( JOPO- toiminta) sekä TET- jaksojen kehittäminen peruskoulun/oppilaitosten kanssa.</p> <p>Yhteistyön kehittäminen alueen hankkeiden ja muiden toimijoiden kanssa.</p> <p>Aktiivinen yhteistyö etsivän nuorisotyön kanssa. Nuorten kuleminen työpajatoimintojen kehittämisessä ja tavoittaminen toiminnan piiriin.</p>	<p>Yhteinen suunnittelu oppilaitosten kanssa opinnollistamiseen liittyvissä asioissa sekä verkostoitumisen dokumentointi.</p> <p>Seinättömässä pajatoiminnassa olleiden määrän ja saatu palaute</p> <p>JOPO-toimintaan ja TET- jaksoihin osallistuneiden määrän sekä muuhun toimintaan pajalla osallistuneiden määrän.</p>

<b>Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Hyvinvoiva kasvuyhteisö</b>	<p>Oikea-aikaisen ja mielekkään toiminnan ylläpitäminen ja jatkuvuus kaikenikäisille.</p> <p>Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen, nuorten sosiaalinen vahvistaminen ja varhainen puuttuminen.</p> <p>Matalankynnyksen toimintojen vakiintuminen sekä yhteistyön ja verkostoitumisen kehittäminen eri tahojen kanssa jotka toimivat nuorten parissa.</p> <p>Yli 29 vuotiaiden työllisyyden mahdollisuuksien vahvistaminen työpajatoiminnoin ja monialaisen verkoston avulla.</p> <p>Nuorten työpajatoiminnan ohjausryhmän toiminnan ylläpitäminen ja vierailevien asiantuntijoiden kutsuminen ohjausryhmään .</p>	<p>Toimintaa / tuloksellisuutta arvioidaan valmentautujien sijoittumisen seurannan perusteella pajajakson päätyttyä mm. PAR- järjestelmällä sekä SOVARI- mittarilla.</p> <p>Vähintään 3 ohjausryhmää vuoden aikana</p>

### 3. PERUSTELUT

Vuoden 2021 toimintaan osallistuvien valmentautujien suunniteltu maksimi määrä 45 henkilöä mahdollistaa henkilöstön kouluttautumista. Resursseihin suhteutettu valmentautujien määrä mahdollistaa myös verkostoitumisen alueen eri toimijoiden kanssa sekä toiminnan laadukkuuden ja tuloksellisuuden kehittämiseen. Korona-ajan jatkumiseen varaudumme edelleen toimimalla kahdessa 4 tunnin vuorossa, jotta ryhmäkoot pysyisivät THL:n suositusten mukaisesti. Tilanteen pahentuessa varaudumme muuntamaan toimintamallia kevään kaltaiseksi sekä toimimaan myös osittain etätyönä. Vuonna 2021 mahdollisesti toteutuvat lomautukset aiheuttavat omat haasteet toiminnan järjestämiselle nykyisillä ohjaajaresursseilla.

Kaupungin työllisyydenhoidon eri verkostoyhteistyötahojen kanssa yhteistyö toimii hyvin esim. TE-toimi, sosiaalitoimi sekä mielenvireyskeskus. Toimivalla verkostoyhteistyöllä Työntalo Namon pystyy kaupungin isoimpana työpajatoimijana parantamaan työllistymistä valmentautujien osalta. Työ- ja opiskelupaikkojen puute Pyhäjärvellä vaikeuttaa valmentautujien etenemistä kohti työelämää tai opintoja.

PAIKKO- osaamisen tunnistamisen työkalu /menetelmä otetaan käyttöön v. 2021. Osaamistodistuksen avulla on mahdollista näyttää jo kertynyttä osaamistaan esim. suunniteltaessa opintojen henkilökohtaistamista oppilaitoksessa (koulutussopimus työpajalla antaa mahdollisuuden suorittaa osan tai kokonaan tutkinnosta omalla paikkakunnalla). Työpaja oppimisympäristönä on yksilöllisesti tuettua ja antaa mahdollisuuden näyttää osaamistaan eri tehtävissä, osaamistodistus tuo näkyväksi jo hankittua osaamista.

<b>TUNNUSLUKU/MITTARI</b>	<b>TP 2017</b>	<b>TP 2018</b>	<b>TP 2019</b>	<b>TA 2020</b>	<b>TA 2021</b>	<b>TS 2022</b>	<b>TS 2023</b>
Nettomenot € / asukas	35,37	37,95	33,76	40,33	36,70	37,07	37,07

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

<b>Namo</b>	<b>TP 2017</b>	<b>TP 2018</b>	<b>TP 2019</b>	<b>TA 2020</b>	<b>TA 2021</b>	<b>TS 2022</b>	<b>TS 2023</b>
Toimintatulot	33 989	21 777	36 817	36 500	44 500	44 500	44 500
Toimintamenot	-222 820	-220 906	-210 196	-242 207	-227 985	-227 985	-227 985
<b>Toimintakate</b>	<b>-188 831</b>	<b>-199 129</b>	<b>-173 379</b>	<b>-205 707</b>	<b>-183 485</b>	<b>-183 485</b>	<b>-183 485</b>

## ELINKEINOPALVELUT

**Vastuuelin:** Kaupunginhallitus

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Elinkeinotoimi sisältää Pyhäjärven kaupungin ostamat elinkeinopalvelut Nihak:lta ja Pyhäjärven Kehitys Oy:lta sekä hankkeiden ja projektien osuuden.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Elinkeinotoimi € / asukas	103,9	109,5	111,1	94,8	72,9	78,1	78,1

### 3. PERUSTELUT

Kaupunginhallituksessa 14.9.2020 päätettiin hyväksyä muutokset elinkeinopalveluiden järjestämismalliin. Kehitys Oy:n toimitusjohtajan tehtävää ei nykyisen sopimuskauden päätyttyä 31.12.2020 täytetä uudelleen. Kaupungin elinkeinopalveluihin perustetaan uusi elinkeinojen kehittäjän työsuhde, joka täytetään 1.1.2021 lukien. Elinkeinojen kehittäjän työaika jakaantuu 50 % kaupungin elinkeinotoimen ja 50 % Pyhäjärven Kehitys Oy:n välille.

Talousarviossa on varattu määräraha uuden elinkeinojen kehittäjän työtehtävään vuoden 2021 talousarvioon ja vuosien 2022 ja 2023 taloussuunnitelmaan. Työtehtävä on toistaiseksi voimassa oleva.

Elinkeinopalvelujen ostoihin varataan yhteensä noin 0,21 M€, josta 77.000 euroa on varattu Nihak Oy:n ostopalveluihin ja 100.000 euroa Pyhäjärven Kehitys Oy:n ostopalveluihin. Leader -kuntaosuuksiin varataan 29.000 euroa.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>						
Toimintatuotot	100 634	256 031	425 023	469 301		
Toimintakulut	-675 111	-732 650	-908 693	-833 689	-382 770	-382 770
<b>Toimintakate (netto)</b>	<b>-574 478</b>	<b>-476 619</b>	<b>-483 670</b>	<b>-364 388</b>	<b>-382 770</b>	<b>-382 770</b>
<b>Laskennalliset kust.</b>						
Poistot ja arvonalent.						
<b>Kokonaiskustannukset</b>	<b>-574 478</b>	<b>-476 619</b>	<b>-483 670</b>	<b>-364 388</b>	<b>-382 770</b>	<b>-382 770</b>

**PYHÄJÄRVEN KAUPUNGIN HALLINNOIMAT JA SEN OSALLISENA OLEVAT  
KEHITTÄMISHANKKEET VUOSINA 2019 - 2023**

		TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
926	Pyhäsalmen kaivoksen maan- alaisen infran uusiokäyttö	-12 133				
9302	Maanalaisen innovaatioverkoston perustamishanke (BSUIN)	-10 208	-20 000			
9306	SUMU – Suuntana muutos -hanke	-15 470	-3 544			
9309	Energiakaivos-hanke	-20 000				
9310	VÄRE-hanke		-5 000			
9313	HybArkt -hanke	-1 500	-1 000			
9315	Callio Underground Rescue -hanke	55 066	-9 003	-5 672		
9316	Callio Biopolttoaineterminaali -hanke	-8 736				
9317	Towards carbon neutral municipalities and regions -hanke		-3 060	-3 060		
9318	Kaivososaamisen alihankinta- yriytysten verkoston kehittäminen	-2 603				
9319	Pyhäjärven vesistöruoppaus ja laiturit	-9 677				
9320	Callio Edible Insects from Mine	1 322	0			
9323	Callio Energy Park			-10 000		
	Muut hankkeet	334	-15 000	-20 000	- 20 000	- 20 000
		-23 606	-56 607	-38 732	-20 000	- 20 000

Manner-Suomessa toteutetaan ohjelmakaudella 2014 - 2020 yhtä kansallista rakennerahasto-ohjelmaa, joka sisältää sekä Euroopan sosiaalirahaston (ESR) että Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) mukaiset toimenpiteet. Rakennerahasto-ohjelmassa on viisi toimintalinjaa, joilla tuetaan erityisesti pk-yritysten kilpailukykyä ja työllistymistä. Läpileikkaavana teemana on vähähiilisen talouden edistäminen. Rakennerahasto-ohjelma toteuttaa Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita.

Toimintalinjat ovat:

1. Pk-yritysten kilpailukyky (EAKR)
2. Uuden tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen (EAKR)
3. Työllisyyden ja työvoiman liikkuvuus (ESR)
4. Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen (ESR)
5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta (ESR)

EAKR:n rahoituksesta 25 prosenttia tulee kohdistua vähähiilisen talouden tukemiseen.

Itä- ja Pohjois-Suomen alueellinen suunnitelma on valtakunnallisen Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 rakennerahasto-ohjelman täydennysosa, joka täsmentää ohjelman toteutusta Itä- ja Pohjois-Suomessa. Alueellisessa suunnitelmassa nostetaan esiin Itä- ja Pohjois-Suomen alueellisia erityispiirteitä ja ohjelmatoteutuksen painotuksia. Maakunnassa tapahtuva aluelähtöinen toteutus pohjautuu maakuntaohjelmaan, ja sitä täsmennetään maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmassa. Itä- ja Pohjois-Suomen alueellisen suunnitelman tuettava toiminta on yhdenmukainen valtakunnallisen ohjelma-asiakirjan kanssa.

<b>9315 Callio Underground Rescue -hanke</b>
--

**Hankkeen hallinnoija: Pyhäjärven kaupunki**

	TP2017	TP2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023
Toimintatuotot			257 897	162 050		
Toimintamenot			-266 900	-167 722		
Toimintakate (netto)			-9 003	-5 672		

Kaupunginhallitus 24.9.2018 § 246

Maanalaisten tilojen onnettomuuksiin liittyy paljon erityispiirteitä, jotka saattavat vaikuttaa ihmisten työturvallisuuteen ja pelastushenkilöstön käyttäytymiseen. Tällaisia ovat mm. vaikeudet hahmottaa maanalainen tila ja eri osien keskinäisiä yhteyksiä, mikä voi vaikeuttaa lyhimmän turvaan johtavan kulkureitin löytämistä. Savukaasujen nouseminen ylöspäin, kuiluihin, porrashuoneisiin ja tunneleihin voi myös vaikeuttaa poistumista, ellei tilojen ja turvaopasteiden suunnittelussa asiaan ole kiinnitetty riittävästi huomiota.

Callio Underground Rescue -hankkeen yleisluontoisena päätavoitteena on hyödyntää Euroopan syvimmän tunnetun paikan, Pyhäsalmen kaivoksen ainutlaatuiset maanalaiset olosuhteet elinkeinorakenteen monipuolistamiseksi kehittämällä henkilö- ja työturvallisuusalan toimijoille ympärivuotista testaus- ja palvelutoimintaa tarjoava koulutuskeskus. Tavoitteena on kehittää valtakunnallisesti merkittävän koulutus-, harjoittelu-, kehittämis- ja innovaatioympäristön sekä konkreettinen uusi työturvallisuuden johtamismalli.

Hankkeen osatavoitteina on

- Karakterisoida Pyhäsalmen maanalainen kaivosinfra harjoittelu- ja koulutustarpeisiin.
- Kartoittaa turvallisuusteknologian ja kriittisen viestintäteknologian testaustarpeet.
- Kehittää kuilu- ja tunnelipelastuksen harjoitusrata esimerkiksi 400m tasolle kaivokseen.
- Kehitetään maanalaisten tilojen työturvallisuuden digitaalinen oppimisympäristö.
- Kehittää ISO 45001 työterveys- ja työturvallisuus-järjestelmästandardin mukainen johtamismalli.
- Kehittää uusia palvelukonsepteja ja liiketoimintamalli syntyvälle toiminnalle.

Hankkeen käytännön toteuttaminen tehdään työpakettien kautta. Työpakettien avulla hankkeen tekeminen on työnositettu pienempiin osiin, jotta nämä osat voitaisiin tunnistaa ja luokitella paremmin. Koko hankkeen työ jaetaan hierarkkisesti pienempiin, hallittavissa oleviin elementteihin, joilla on selkeät suoritusoikeudet ja vastuut. Nämä tehtäväelementit eli työpaketit ovat itsenäisiä, eivätkä välttämättä riipu toisistaan. Työpaketit ovat helppo aikatauluttaa ja budjetoida ja tarvittaessa myös jakea toteuttajaorganisaatioittain. Työpaketeista muodostuu koko projektin kokonaisuus.

Hankkeen työpaketit ovat seuraavat:

- TP1 Projektin hallinta, viestintä ja tulosten levittäminen.
- TP2 Asiakasyritysten tarvekartoitus ja kaivosinfran karakterisoinnit vastaamaan tarpeita.
- TP3 Turvallisuusteknologian ja kriittisen viestintäteknologian testaustarpeiden selvitys.
- TP4 Kuilu- ja tunnelipelastuksen harjoitusradan kehittäminen.
- TP5 Maanalaisten tilojen työturvallisuuden digitaalisen oppimisympäristön kehittäminen.
- TP6 ISO 45001 työterveys- ja työturvallisuus-järjestelmästandardin mukaisen johtamismallin kehittäminen.
- TP7 Koulutuskeskuksen palvelukonseptien ja liiketoimintamallin selvittäminen.
- TP8 Pilotti-investointi: Maanalainen onnettomuus - peruskurssin toteuttaminen.

Hanke toteutetaan aikavälillä 1.1.2019 - 31.12.2021 yritysten ja tutkimus- koulutus tai kehittämisorganisaatioiden yhteistyönä. Hankkeelle haetaan Euroopan aluekehitysrahaston hankerahoi- tusta. Pyhäjärven kaupungin rahoitusosuus hankkeesta on vuosille 2019 - 2021 yhteensä 25.000 euroa.

<b>9317 Towards carbon neutral municipalities and regions -hanke</b>
--

	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023
Toimintatuotot						
Toimintamenot		-3 060	-3 060	-3 060		
Toimintakate (netto)		-3 060	-3 060	-3 060		

Life IP integrated projects ovat suuria EU:n rahoittamia hankekokonaisuuksia, jotka toimeenpane-  
vat laajalla maantieteellisellä alueella kansallisia strategioita tai suunnitelmia. Life IP –hanke CA-  
NEMURE Finland toteuttaa Suomessa ilmastonmuutoksen hillinnän ja kaupunkien ilmastotyön  
konkreettisia ja strategisia toimenpiteitä jotka toimeenpaneavat: Energia- ja ilmastostrategiaa (EIS)  
(NECS), (Energia- ja ilmastotiekarttaa 2050 (EIK 2050)), sekä

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa (KAISU) (MTCCPP) painottuen taakanjakosektoriin.

CANEMURE toteuttaa konkreettisia ilmastonmuutoksen hillintää tukevia toimenpiteitä hankkeen  
ydinalueilla. Hanke vahvistaa ilmastonmuutoksen hillintätöiden jatkuvuutta ja verkostoyhteistyötä  
alueellisten yhteistyöelimien sekä keskitetyn palvelukeskuksen (expert platform) kautta. Life IP Ca-  
nemure synnyttää uusia ilmastonmuutoksen hillintää tukevia hankkeita ja prosesseja. Hankkeen  
ydinalueita ovat Uusimaa, Tampereen seutu, Varsinais-Suomi, Päijät-Häme, Etelä-Karjala, sekä  
Pohjois-Pohjanmaa. Hankkeessa on mukana 23 partneria. Mukana on kuntia, kuntien kehitysyh-  
tiötä ja alueellisia toimijoita, tutkimus- ja koulutuslaitoksia, sekä yrityksiä.

Kaupunkien konkreettiset toimenpiteet liittyvät rakennettuun ympäristöön ja aluesuunnitteluun,  
energiatehokkuuteen ja puhtaaseen teknologiaan, liikenteeseen, kotitalouksien kulutukseen ja vä-  
hähiilisiin hankintoihin. Tutkimuslaitosten toimenpiteissä pyritään löytämään suometsille ja turve-  
maille kustannustehokkaita ratkaisuja maatalouden ja metsätalouden päästöjen vähentämiseen,  
kehittämään palvelu ilmastonmuutoksen sopeutumisen mallille apuun kaupunkisuunnittelussa. Li-  
säksi tarkastellaan kierrätysbetonin mahdollisuuksia toimia hiilinieluna.

Expert platform on CANEMUREn promootorina toimiva keskushanke, joka verkostoi asiantuntija-  
organisaatiot, alueelliset yhteistyöryhmät, edelläkävijäkunnat ja käytännön toimijat. Expert platform  
kerää, kokoaa, analysoi ja välittää alueille ja kunnille ilmastonmuutoksen hillinnän käytännön rat-  
kaisuja ja parhaita käytäntöjä.

Expert platform tuottaa kunnille, hallinnolle, yrityksille ja kansalaisille työkaluja, palveluita ja kasvi-  
huonekaasujen päästövaikutusarviointeja, jotka tukevat Energia- ja ilmastostrategian ja Keskipit-  
kän aikavälin ilmastosuunnitelman toteuttamista. Expert platform tuottaa myös tutkimustietoa par-  
haiden käytäntöjen toteuttamisen esteistä. Expert platformissa ovat mukana SYKEN johdolla Tam-  
pereen teknillinen Yliopisto, Luonnonvarakeskus ja ilmatieteen laitos.

### 9320 Callio Edible Insects from Mine

Hankkeen toteuttaja: Pyhäjärven kaupunki

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Toimintatuotot			147 000	47 000		
Toimintamenot			-147 000	-47 000		
Toimintakate (netto)			0	0		

Callio edible insects from Mine - hankkeen päätavoitteena on yhdistää Euroopan syvin tunnettu paikka, Pyhäsalmen kaivosympäristö, sekä kestävä ja tehokas hyönteisruoantuotanto maanalaisessa tilassa kiertotalouden periaattein. Tuloksena kehitetään ja testataan syötävien hyönteisten suljetun ruoantuotantojärjestelmän prototyyppi kaivoksessa, joka

- tarjoaa uutta tietoa ja taitoa teollisen kokoluokan hyönteistuotannon testaamiseen lähellä asutusta,
- simuloi paineistettuihin Marsin laavatunneleihin perustettua ihmisyhdyskuntaa ja
- kehitettävä konsepti voidaan hankkeen päätyttyä monistaa myös muihin maanalaisiin tiloihin Suomessa ja ulkomailla.

Hankkeen toteutusaika on 01.12.2018 – 31.5.2021.

### 9323 Callio Energy Park

	TP2018	TP2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023
Toimintatuotot				161 350		
Toimintamenot				-171 350		
Toimintakate (netto)				-10 000		

Hankkeessa toteutetaan teknisiä- ja liiketaloudellista toteutussuunnittelua sekä vaatimusmäärittelyjä ja mallinnetaan Callio Energy Park -liiketoimintakonsepti tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2025 mennessä.

Tavoitteina on

1. Konseptin kokonaisenergiataseen mallintaminen
2. Energiayhteisön tarvitseman paikallisen sähkösiirtoverkon toteutussuunnittelu kaivosalueelle
3. Uuden houkuttelevan toimintaympäristön ja -mallin luominen teollisen mittakaavan investoinneille
4. Kylmäelintarvikkeiden rahtiterminaalin toteutussuunnittelu

Lopputuloksena syntyy kokonaisenergiataseeltaan yksi Suomen houkuttelevimpia yritysalueita, joka luo Pyhäsalmen kaivosinfrastruktuurille uutta elinkaarta sekä auttaa Pyhäjärven rakennemuutoksen hallintaa uusien elinkeinomahdollisuuksien luomisessa.

Hankkeen toteutusaika 31.12.2021 saakka.

### 929 Talousarviovuonna alkavat projektit

	TP2018	TP2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023
Toimintatuotot						
Toimintamenot	-15 949	-20 323	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Toimintakate (netto)	-15 949	-20 323	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000

Pyhäjärven kaupunki varaa edellä mainitun määrärahan talousarviovuonna alkaville projekteille, joista ei ole tehty vielä päätöksiä sekä hankkeiden valmisteluun.

## SELÄNNEPALVELUT

<b>C41 Hyvinvointipalvelut Pyhäjärven palvelut</b>	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>
Toimintatuotot	74 415	48 777	57 850	38 900
Toimintamenot	-1 393 708	-1 612 008	-1 760 120	-2 004 000
Poistot	-6 061	-3 211	-2 250	
<b>Yhteensä</b>	<b>-1 325 354</b>	<b>-1 566 442</b>	<b>-1 704 520</b>	<b>-1 965 100</b>

<b>C42 Hyvinvointipalvelut Pyhäjärven palvelut</b>	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>
Toimintatuotot	558 983	593 504	547 500	533 300
Toimintamenot	-4 233 791	-4 384 592	-4 901 210	-4 925 260
Poistot	-31 444	-18 704	-17 650	-9 500
<b>Yhteensä</b>	<b>-3 706 252</b>	<b>-3 809 792</b>	<b>-4 371 360</b>	<b>-4 401 460</b>

<b>C43 Terveys- ja vanhuspal- velut Pyhäjärven palvelut</b>	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>
Toimintatuotot	1 744 237	1 333 044	972 600	993 500
Toimintamenot	-10 265 242	-9 452 449	-8 968 410	-9 292 070
Poistot	-36 542	-23 272	-16 850	-10 020
<b>Yhteensä</b>	<b>-8 557 547</b>	<b>-8 142 677</b>	<b>-8 012 660</b>	<b>-8 308 590</b>

<b>C44 Terveys- ja vanhuspal- velut Pyhäjärven palvelut</b>	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>
Toimintatuotot	1 034 658	1 009 987	959 100	972 470
Toimintamenot	-12 236 888	-12 547 289	-12 210 620	-12 439 450
Poistot	-97 884	-74 372	-66 150	-60 750
<b>Yhteensä</b>	<b>-11 300 114</b>	<b>-11 611 674</b>	<b>-11 317 670</b>	<b>-11 527 730</b>

<b>C45 Ympäristö- ja raken- nusvalv Pyhäjärven palvelut</b>	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>
Toimintatuotot	73 449	145 661	67 700	67 000
Toimintamenot	-390 411	-372 334	-461 860	-473 990
Poistot	-585	-1 678	-1 900	-1 800
<b>Yhteensä</b>	<b>-317 547</b>	<b>-228 351</b>	<b>-396 060</b>	<b>-408 790</b>

<b>Yhteensä Pyhäjärven palvelut</b>	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>
<b>Yhteensä</b>	<b>-25 206 814</b>	<b>-25 358 935</b>	<b>-25 802 270</b>	<b>-26 611 670</b>



<b>Yhteensä Pyhäjärven palvelut</b>	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>
<b>Yhteensä</b>	-25 206 814	-25 358 935	-25 802 270	-26 611 670

<b>Hallinto Pyhäjärven palvelut</b>	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>
<b>Yhteensä</b>	-543 355	-558 159	-645 459	-638 924

<b>Yhteensä Pyhäjärven maksuosuus</b>	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>
<b>Yhteensä</b>	-25 750 169	-25 917 094	-26 447 729	-27 260 774

<b>Ppky Selänne Pyhäjärven palvelut yht.</b>	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>
<b>Nettomenot</b>				
<b>Osuus poistoista</b>				
<b>Rahoitus</b>				
<b>Pyhäjärven maksuosuus Selänne talousarvio/tilinp.</b>	-25 750 169	-25 917 094	-26 447 729	-27 260 774
<b>Eläkemenoperust.maksut / Pyhäjärven kaupunki</b>	-537 182	-562 573	-590 192	-590 192
<b>Muut kustannuspaikalle kohdistetut kustannukset</b>	-104 839	-106 610	-109 020	-30 900
<b>Selänne palvelut yhteensä</b>	<b>-26 392 190</b>	<b>-26 586 277</b>	<b>-27 146 941</b>	<b>-27 881 866</b>

## PERUSPALVELUKUNTAYHTYMÄ SELÄNNE

Peruspalvelukuntayhtymä Selännettä ovat olleet perustamassa Haapajärven kaupunki, Kärsämäen kunta, Pyhäjärven kaupunki ja Reisjärven kunta. Kuntayhtymä aloitti toimintansa vuoden 2010 alusta. Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen jäsenkuntia ovat Haapajärven ja Pyhäjärven kaupungit sekä Reisjärven kunta. Kärsämäen kunta erosi kuntayhtymästä 1.1.2015 alkaen ja ottaa järjestämisvastuun itselleen, tuottamisvastuussa tulee olemaan yksityinen sote-palveluiden tuottaja. Kärsämäen kunta tulee olemaan osajäsen 1.1.2015 alkaen erillisten sopimusten mukaan ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden osalta.

Kuntayhtymä aloitti toimintansa vuoden 2010 alussa. Talousarviovuosi on kuntayhtymän yhdeksäs toimintavuosi. Kuntayhtymän luottamushenkilöiden ylimpänä päätöksentekuelimenä toimii yhtymähallitus. Perussopimuksen mukaisesti merkittävät asiat, kuten esimerkiksi talousarvio ja tilinpäätös, hyväksytään jäsenkuntien valtuustojen yhtäpitävillä päätöksillä.

Muita luottamushenkilöiden toimielimiä ovat ympäristö-, tarkastuslautakunta sekä yksilöjaos.

Kuntayhtymä Selänteen tehtäväksi ja vastuulle on annettu järjestää asukkaille lain säätämät sosiaali- ja terveydenhuolto- ja erikoissairaanhoidon palvelut. Lisäksi kuntayhtymä Selänteen tehtävänä ja vastuulla on järjestää ympäristöterveydenhuollon, ympäristösuojelun, maa-aineslain, rakennusvalvonnan palvelut. Selänteen tukipalveluissa hoidetaan atk-palvelut, taloushallinnon ja palkanlaskennan tehtävät

Kuntayhtymän ylimpänä päätöksentekuelimenä toimii yhtymähallitus. Kuntayhtymän hallituksen tehtävänä on päättää vuosisopimuksista ja toimittaa talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotukset kuntien käsiteltäväksi.

Kaupunginvaltuusto valitsi Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen yhtymähallitukseen toimikaudeksi 1.6.2017 - 31.5.2021 varsinaisiksi jäseniksi Jukka Tikanmäen, Aila Kaurasen sekä Jouni Jussinniemen.

Jäsenkuntien asukasluku oli 31.12.2019 yhteensä 14.859 asukasta. Alueen asukasmäärä on vähentynyt koko 2000-luvun ajan. Kärsämäen kunnan asukasluku 31.12.2019 oli 2.576. Seuraavassa taulukosta näkyy asukasmäärän muutos vuosina 2015 - 2019.

	Asukas- määrä 31.12.2015	Asukas- määrä 31.12.2016	Asukas- määrä 31.12.2017	Asukas- määrä 31.12.2018	Asukas- määrä 31.12.2019	Muutos / as 2017 - 2018	Muutos / %
Haapajärvi	7 440	7 332	7 251	7 147	7 010	-137	-1,9
Pyhäjärvi	5 498	5 446	5 337	5 248	5 131	-117	-2,2
Reisjärvi	2 893	2 854	2 813	2 743	2 718	-25	-0,9
Yhteensä	15 831	15 632	15 401	15 138	14 859	-279	-1,8

Kuntien asukasluvun perusteella jaettujen menojen osalta tapahtuu muutos edellisiin vuosiin verrattuna. Haapajärven osuus on 47,2 %, Pyhäjärven osuus 34,5 % sekä Reisjärven osuus 18,3 %.

Jäsenkuntien taloudellinen tilanne vaihtelee ja on huonontunut aikaisemmasta. Jäsenkuntien taloudellinen tilanne heijastuu myös kuntayhtymän talouteen.

Hallitusohjelma julkaistiin 3.6.2019. Siihen on kirjattu sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen linjaukset. hallitusohjelman mukaan hallitus käynnistää sote-uudistuksen valmistelun. Valmistelussa otetaan huomioon edellisten vaalikausien valmistelu ja perustuslailliset reunaehdot. Uudistus tehdään hallitusti ja vaiheistaen.

## STRATEGIAN MUKAISET KEHITTÄMISALUEET

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen vastuulla on järjestää jäsenkuntien väestölle lain säätämät sosiaali- ja terveyspalvelut (perusterveydenhuollon palvelut ja erikoissairaanhoidon palvelut tarvittavin osin). Kuntayhtymän vastuulla on järjestää myös ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun, maa-aineslain, rakennusvalvonnan ja korjausneuvonnan palvelut. Nämä palvelut tuotetaan myös Kärsämäen kunnalle osajäsenyys sopimuksella. Kuntayhtymän toiminta perustuu jäsenkuntien valtuustojen hyväksymiin Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen perussopimukseen ja siihen liittyviin taustamuistioihin vuonna 2008.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne on yhtenäinen kuntayhtymä, jolla on yhteinen tahto toteuttaa perustehtävänsä. Kuntayhtymällä on valmius osallistua muutoksen tekemiseen palvelujen parantamiseksi ja ennakoita tulevaa.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne vaikuttaa osaltaan tuottamallaan terveydenhuollon ja hyvinvoinnin palveluilla alueen säilymiseen vetovoimaisena asukkaille. Se kykenee tuottamaan kustannustehokkaasti laadukkaita lakisääteisiä palveluja kehittämällä jatkuvasti toimintaansa. Alue tunnetaan aktiivisesta hyvinvoinnin edistämisestä. Selänne on arvostettu alueellinen vaikuttaja ja haluttu yhteistyökumppani. Alueen asukkailla on mahdollisuus osallistua kehittämistoimintaan. Asukkailla on vastuu omasta terveydestä, jota Selänne tarvittaessa tukee.

**Toiminta-ajatus:** Selänteen tehtävänä on vahvistaa alueensa asukkaiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tuottamalla kustannustehokkaasi näihin liittyviä palveluja.

Kuntayhtymä järjestää asukkailleen lain säätämät sosiaali- ja perusterveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon palvelut, ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun, maa-aineslain, rakennusvalvonnan ja korjausneuvonnan palvelut sekä huolehtii palveluihin liittyvästä tiedottamisesta.

**Arvot:** Kaikessa toiminnassa – sekä päätöksenteossa että palveluissa – edistetään kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja omatoimisuutta. Arvomme ovat oikeudenmukaisuus, asiakaslähtöisyys, inhimillisyys ja tuloksellisuus.

### ➤ Oikeudenmukaisuus

Oikeudenmukaisuus toteutuu, kun palvelut toteutuvat tasapuolisesti huomioiden väestörakenne ja asukkaiden erilaiset tarpeet, hyvän hallinnon vaatimukset sekä yhtenäinen henkilöstöpolitiikka.

### ➤ Asiakaslähtöisyys

Palveluprosessit perustuvat asiakkaan tarpeisiin ja ajantasaiseen tietoon, joita arvioidaan säännöllisesti. Prosesseissa asiakas on aktiivinen toimija ja vastuussa omalta osaltaan hyvinvoinnistaan ja elinympäristönsä turvallisuudesta. Erityisen tuen tarpeessa olevat huomioidaan ja palvelut turvataan palveluohjauksen avulla.

### ➤ Inhimillisyys

Palvelut ja palveluprosessit ovat ihmiskeskeisiä, laadukkaita ja perustuvat hyviin ohjaus-, hoito- ja hoivakäytäntöihin kunnioittaen asiakkaan omia arvoja.

### ➤ Tuloksellisuus

Tuloksellisuudella tarkoitetaan palvelutoiminnan asiakkaiden näkökulmasta saatua oikeaa palvelua oikeassa paikassa ja oikea aikaisesti. Palvelu- ja toimintaprosessit kuvataan ja niiden tulokset arvioidaan. Toiminnalla tavoitellaan kestävää kehitystä. Saatua arviointitietoa hyödynnetään toiminnan jatkuvassa suunnittelussa, kehittämisessä ja toteutuksessa.

Vuosisopimus ja taloussuunnitelma on samalla palvelutasosuunnitelma lukuun ottamatta ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluita, jossa on laadittu oma palvelutasosuunnitelma.

Kuntayhtymähallituksen hyväksymä uusi organisaatorakenne tuli voimaan vuoden 2015 alusta ja sen kehittämistä on jatkettu. Organisaatiossa tapahtuneiden muutosten myötä on organisaatiorekennetta tarkasteltu lähiesimiestyön osalta yhdistäen yhden esimiehen vastuulle useampi yksikkö. Henkilöstöpolitiikan kehittäminen on kuntayhtymän keskeinen toiminnallinen tavoite. Myös henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin jatkuvalla kehittämisellä taataan nykyisen henkilöstön työskentely ja ylläpidetään Selänteen hyvää työnantajakuvaa uusille työntekijöille.

## ALUEELLISET MAASEUTUPALVELUT

**Vastuuelin:** Maaseutulautakunta

**Vastuuhenkilö:** Pasi Liikanen

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen tehtävänä on suorittaa erityislainsäädännöllä kunnan tehtäväksi määräytyvät maaseutuelinkeinoviranomaistehtävät ja lisäksi toteuttaa vapaaehtoista maaseutuelinkeinojen kehittämistyötä resurssien asettamissa rajoissa. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Haapajärven ja Pyhäjärven kaupungit sekä Reisjärven kunta.

Pyhäjärven kaupunki on maksajavirastosopimuksessa sitoutunut hoitamaan sille siirretyt maksajavirastotehtävät Euroopan unionin komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 907/2014 (ns. maksajavirastoasetuksen) mukaisesti.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

<b>Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA</b>		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
<b>Kantokykyinen palvelutuotanto</b>	Maatilojen suunnitelmallista kehittymistä tuetaan resurssien mukaan	Sukupolvenvaihdoksia ja maatilojen investointeja seurataan
<b>Mukaan vetävä toimintakulttuuri</b>	Viljelijätapaamisia säännöllisesti ajankohtaisista aiheista	Järjestetään tai osallistutaan viljelijä-tapaamisten järjestämiseen ainakin 4 kertaa vuoden aikana
<b>Mukaan vetävä toimintakulttuuri</b>	Tiedotteita viljelijöille ajankohtaisista aiheista	Tiedottamista laajennetaan kuntien sosiaalisen mediaan postin ja viestien lisäksi

<b>Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ</b>		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
<b>Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen</b>	Henkilöstöpolitiikka mukautuu työntekijöiden asuinpaikkaan	Omaehtoisen koulutuksen ja kehittymisen tukeminen varauduttaessa hallinnon muutoksiin

<b>Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS</b>		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
<b>Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita</b>	Pyhäjärven maaseutupalvelut huolehtii yt-alueen viljelijöiden tukien maksut oikein ja ajallaan	Maksajavirastosopimuksen edellytykset täytetään

Tavoite / toimenpide	Seuranta / mittari
1.aktiivitulojen säilyminen (414)	406 aktiivituloja
2.peltohehtaarien säilyminen (23 335)	23 436 hehtaaria
3.maksetun tuen määrä (19 974 469)	19 969 260 euroa
4.tukipäätösten lukumäärä (3207)	3100 kirjallista päätöstä

Tunnusluku / mittari	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Aktiivitulat	422	422	414	406	406	406

### 3. PERUSTELUT

Toimivien maatilojen lukumäärän väheneminen jatkuu, mutta viljelystä luopuneiden tilojen maatalousmaa on säilynyt viljelyssä. Sukupolvenvaihdosten kautta tai kokonaan uutena viljelijänä on edellisen hakuajan jälkeen aloittaneita Haapajärvellä 5 tilalla, Pyhäjärvellä 8 tilalla ja Reisjärvellä 2 tilalla. Covid-19 koronavirus ja siitä aiheutuneet rajoitteet ja varovaisuus on estänyt kutsumasta koolle viljelijätapaamisia ja -koulutuksia vuonna 2020 ja todennäköisesti rajoitteet ja varovaisuus jatkuu 2021. Toimistot ovat olleet rajoitetuin ehdoin normaalisti avoinna.

Euroopan unionin nykyinen rahoituskausi jatkuu vielä kaksi vuotta ja uusi rahoituskausi ja uudet ehdot otetaan käyttöön vuoden 2023 alusta. Vuosi 2021 ja erityisesti vuosi 2022 edellyttävät uusien tukijärjestelmien käyttöönoton opiskelua. Käytännössä tukijärjestelmän tehokas hyödyntäminen edellyttää mahdollisimman tehokasta tukiin sitoutumista jo vuonna 2023, koska rahoitus sidotaan hyvin pitkälle rahoituskauden ensimmäisenä vuotena.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toiminnasta aiheutuva kustannus muodostuu pääosin henkilöstökuluista (90%) ja siten kilpailukyky sopimukseen liittynyt lomarahojen leikkauksen päätyminen vaikuttaa kustannuksen kasvuun, samoin palkkauksen kehittymisen arvioidaan lisäävän kustannusta. Toimielimen aiheuttama kustannus jaetaan kuntien välisen sopimuksen mukaisesti sopimuskunnille ja Pyhäjärven kaupunki laskuttaa muita sopijakuntia. Alueellisen maaseutulautakunnan vuoden 2021 budjettiin ei esitetä korotusta.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>						
<b>Toimintatuotot</b>	189 217	196 606	228 000	228 000	228 000	228 000
<b>Toimintamenot</b>	189 217	196 606	228 000	228 000	228 000	228 000
<b>Toimintakate (netto)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Toimintatuotot sisältävät maksut sopimuskunnilta Haapajärvi, Pyhäjärvi sekä Reisjärvi. Sopijakuntien allekirjoittamassa sopimuksessa maaseutuhallinnon tehtävien järjestämisestä kohdassa 6.2 on sovittu kuntakohtaiseksi laskutusperusteeksi kunkin kunnan edeltävän vuoden peltohehtaarit. Vuoden 2020 peltohehtaarit ovat Haapajärvi 9.245,33 (39,45%), Pyhäjärvi 6.536,18 (27,89%) ja Reisjärvi 7.655,05 (32,66%), yhteensä 23.436,56 hehtaaria (Pelto uuden tukisovelluksen Mavi QlikView –raportista: Vuosikooste ely- ja kuntakohtaista tietoa maataloista: Pinta-alat kasveittain). Tukihakemuksen vuonna 2020 toimittaneiden aktiivitulojen lukumäärä kunnittain: Haapajärvi 151, Pyhäjärvi 130 ja Reisjärvi 125.

Edellisen hallituskauden aikana olleet suunnitelmat siirtää vuodesta 2021 alkaen Pyhäjärven alueellisen maaseutuhallinnon tehtävät maakunnan hoidettavaksi eivät toteudu aiottulla tavalla.

## HYVINVOINTIPALVELUT

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta

**Vastuhenkilö:** Hyvinvointijohtaja

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Hyvinvointilautakunta vastaa varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta, toisen asteen koulutuksesta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä taiteen perusopetuksesta. Opetustoimen lisäksi lautakunta vastaa kansalaisopiston ja vapaa-aikapalvelujen tuottamisesta. Vapaa-aikapalvelut sisältävät liikuntatoimen, kulttuuritoimen, nuorisotoimen ja kirjaston palvelujen tuottamisen.

Tavoitteena on antaa lapsille turvallinen kasvuympäristö ja nuorille edellytykset jatko-opintoihin ja turvata kaikenikäisten mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen ja elämän eri tilanteissa tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämiseen sekä luoda edellytyksiä kuntalaisten fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Kuntalain (410/2015) 110 § mukaan talousarvioon otetaan lähtökohtaisesti valtuuston hyväksymät tavoitteet. Kuntien talousarviokäytäntö on kuitenkin yleisesti muotoutunut siihen suuntaan, että tehtävän käyttötalousosan tavoiteasettelu on tätä laajempi. Toisin sanoen talousarviossa esitetään perustelutietona tavoitteita, joiden ei katsota olevan valtuustoon nähden sitovia. Laajempaa tavoiteasettelua puoltaa se, että lautakunnan toimivaltaan kuuluvilla tavoitteilla saattaa olla merkittävä informaatioarvo myös valtuuston tavoitteista päättämiseksi.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet tulevat Pyhjärven strategian 2030 pohjalta. Toimialueille määritellään tavoitteista sellaiset, joiden toteutumiseen kyseinen toimialue voi vaikuttaa keskeisellä tavalla.

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet (Muut mahdolliset tavoitteet)

#### Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
<b>Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa</b>	Liikunnan verkkovalmennus Verkkoliikuntaryhmä kotikuntoilijoille	Käyttäjämäärät, asiakaspalautteet
<b>Resurssiviisas Pyhäjärvi</b>	Perusopetuksen ryhmäkoot pidetään taloudellisesti ja pedagogisesti tehokkaina.  Oppilashuollon resurssit on turvattu <ul style="list-style-type: none"> <li>- koulupsykologi</li> <li>- kaksi kuraattoria</li> <li>- kouluterveydenhuolto</li> <li>- perheneuvola</li> </ul> Maksuton varhaiskasvatus	Opetusryhmien keskip koko 18 opp./ryhmä Tuntikehys perusopetuksessa 2,0 h/oppilas  HYTE-indikaattorit kehittyvät positiivisesti TEA-viisarin tulos yli 70 pistettä
<b>Viihtyisä elinympäristö</b>	Nuorisotoimen toimintaympäristön kehittäminen	Osallistumisaste 65 % Uusi harraste- ja kerhotila 2021

<b>Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Hyvinvoiva kasvuyhteisö</b>	<p>Etsivä nuorisotyö kaupungin omana toimintana</p> <p>Monipuolinen aktiviteettien tarjonta -matalankynnyksen liikuntaryhmät ja tapahtumat lapsille, nuorille, aikuisille ja ikäihmisille -lasten arkiliikuntaryhmien ylläpitäminen</p> <p>Kirjasto-monitoimitilasta rakentuu monikäyttötila kaupungin eri sektoreiden, yhdistysten sekä yhteisöjen käyttöön.</p>	<p>Yhteistyön paraneminen toimijoiden välillä</p> <p>Kävijämäärät, asiakaspalautteet</p> <p>Tapahtumien/kävijöiden määrä Käyttöaste Käyttäjätahojen määrän lisääntyminen</p>
<b>Sivistyksestä virtaa</b>	<p>Varhaiskasvatuksen toimintaympäristön edelleen kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- henkilöstön osaaminen</li> <li>- asiakaskysely</li> <li>- LOISTO-verkoston osallistuttu</li> <li>- lasten erityistarpeisiin vastattu</li> </ul> <p>Laadukas perusopetus</p> <p>Lukiokoulutus turvattu</p> <p>Poikkihallinnollisen yhteistyön kehittäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä</p> <p>Lasten kulttuuriviikot</p> <p>Vanhustenviikon tapahtumienkoordinointi ja digitaalisten mahdollisuuksien hyödyntäminen</p> <p>Kulttuurikasvatussuunnitelma osana perusopetusta</p>	<p>Henkilöstön koulutusaste noussut päiväkoedeissa</p> <p>Määräaikaisen henkilöstön väheneminen</p> <p>Koulun oppilashuoltoa hyödynnetty, erityisvarhaiskasvatuksen opettajan palvelua käytössä</p> <p>Päästötodistus 100 % oppilaista Jatko-opiskelupaikka kaikille Yo-kirjoitusten tulos maan keskiarvon tasolla Uudet opetussuunnitelmat valmistuneet Houkuttelevuutta parannettu/oppilasmäärä</p> <p>Kulttuurin TEA viisarin positiivinen kehitys Maakunnallisen kehittämistehtävän mukaisen hankkeen toteutuminen / ei toteutuminen Kävijämäärät / tapahtumien määrä</p> <p>Vanhustenviikon toteuttajien ja osallistujien määrä</p> <p>Kulttuurikasvatussuunnitelmatyö aloitettu</p>
<b>Kantokykyinen palvelutuotanto</b>	<p>Maksuttomat liikuntapalvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- liikuntasalivuorot lapsille ja nuorille</li> <li>- alle 19 v uintivuorot (ti &amp; pe)</li> <li>- erityisuintikortti</li> <li>- Time Out! kuntosali ja uinti varusmiespalvelukseen valmistuville</li> </ul>	<p>Kävijämäärät</p> <p>Asiakaspalautteet</p> <p>Myönnettyjen etuuksien määrä</p>
<b>Mukaan vetävä toimintakulttuuri</b>	<p>Seurojen ja järjestöjen toiminta-avustukset ja juniorituki</p> <p>Liikuntaraadin kokoontumiset (järjestöt, seurat, yrittäjät)</p> <p>Yhteistyötapaamiset eri toimijatahojen kesken paikkakunnalla ja alueellisesti</p>	<p>Seurojen jäsenmäärät, toiminnan laajuus ja juniorityö toiminta-avustuksia myönnettäessä</p> <p>Yhteistyötapaamiset eri toimijatahojen kesken paikkakunnalla ja alueellisesti.</p>

	Edistetään kulttuuripalvelujen saavutettavuutta ja lisätään eri ikäryhmien osallisuutta tapahtumien lisäämisen / kehittämisen kautta	Tapahtumien määrä / kävijämäärä Palautteet / kyselyt
<b>Luonnon hyödyntäminen hyvinvoinnin rakentamisessa</b>	Lasten ja nuorten retket ja leiritointi  Luontoliikuntaan ja metsäluonnon saavutettavuuteen panostaminen	Kesäleirit toteutuneet / ei toteutuneet suunnitellusti Osallistujamäärä  Tapahtumien määrä Osallistujien määrä

<b>Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Kestävät ja vaikuttavat investoinnit</b>	Taiteen prosenttiperaatteen soveltaminen kirjasto-monitoimitalohankkeessa viihtyisyyden ja vetovoimaisuuden lisäämiseksi.	Huomioidaan rakentamisessa/ ei huomioida rakentamisessa

<b>TUNNUSLUKU/MITTARI</b>	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>	<b>TS2022</b>	<b>TS2023</b>
<b>Nettomenot €/asukas</b>	1 893,58	1 970,90	2 037,63	1 993,90	1977,83	1967,73

### 3. PERUSTELUT

Käyttötalouden perusteluissa selvitetään tarkemmin palvelutarpeisiin, tavoitteiden asettamiseen sekä niiden saavuttamiseen liittyviä haasteita ja epävarmuustekijöitä. Perusteluissa tehdään lisäksi selkoa toiminnan painopisteistä ja kehittämistarpeista sekä arvioidaan voimavarojen riittävyyttä muun muassa henkilöresurssien, toimitilojen ja muiden tuotannon tekijöiden osalta.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Budjettirahoitteisen tehtävän määrärahat ja tuloarviot sidotaan tavoitteisiin. Valtuusto osoittaa toimielimelle määrärahan tai asettaa tuloarvion määrätyn tehtävän tai tehtävien hoitamiseksi siten, että tehtävälle asetetut tavoitteet toteutuvat.

	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>	<b>TS2022</b>	<b>TS2023</b>
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>						
<b>Toimintatuotot</b>	434 869	407 976	366 382	251 855	214 582	214 582
<b>Toimintamenot</b>	-10 363 324	-10 520 204	-10 758 307	-10 121 405	-10 004 886	-9 954 886
<b>Toimintakate (netto)</b>	-9 928 455	-10 112 228	-10 391 925	-9 869 550	-9 790 304	-9 740 304
<b>Laskennalliset kustann.</b>						
<b>Poistot ja arvonalent.</b>	-3 480	-8 352				
<b>Muut laskenn.kustann.</b>						
	-168					
<b>Tehtävän kokonaiskust.</b>	<b>-9 932 103</b>	<b>-10 120 580</b>	<b>-10 391 925</b>	<b>-9 869 550</b>	<b>-9 790 304</b>	<b>-9 740 304</b>



## HYVINVOINTIPALVELUJEN HALLINTO

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta

**Vastuhenkilö:** Hyvinvointijohtaja

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Hyvinvointipalvelujen hallinnon tehtävänä on tukipalvelujen tuottaminen varhaiskasvatukselle, opetustoimelle ja vapaa-aikatoimelle sekä sivistyslautakunnan valmistelu- ja esittelytehtävät.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Nettomenot €/asukas	41,22	43,41	43,99	42,79	38,98	38,98

### 3. PERUSTELUT

Hyvinvointipalvelujen hallintoon sisältyy sivistyslautakunnan kokoukset, sivistysjohtajan, toimistosihteerin ja arkistosihteerin (40 %) tehtävät kuluineen. Lisäksi hallinnon alla on henkilöstön koulutusmäärärahat ja osa erillisestä hankerahoituksesta

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot						
Toimintamenot	-216 268	-214 573	-224 395	-213 992	-192 992	-192 992
Toimintakate (netto)	-216 268	-214 573	-224 395	-213 992	-192 992	-192 992
Poistot ja arvonalent.	-3 480	-8 352				
Tehtävän kokonaiskust.	-219 748	-222 925	-224 395	-213 992	-192 992	-192 992

## VARHAISKASVATUS

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta  
**Vastuhenkilö:** Hyvintointijohtaja

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on yhteistyössä perheen kanssa edistää alle kouluikäisen lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Päivähoitomuodoista perhe voi valita perhepäivähoidon, ryhmäperhepäivähoidon tai päiväkotihoidon.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Nettomenot €/asukas	342,31	362,28	414,14	427,33	427,48	427,48

### 3. PERUSTELUT

Talousarvioon ei ole varattu varhaiskasvatusmaksuja pyhäjärvisiltä perheiltä. Vieraskuntalaisia laskutetaan lautakunnan päättämän päivätaksan mukaan maksut. Lasten kotihoidon tuen korvaussummaa on pienennetty toteuman mukaisesti. Toimintamenoissa näkyy varhaiskasvatuksen henkilöstön mitoitus tulleet muutokset päiväkodeissa.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	226 218	203 547	122 300	79 000	50 000	50 000
Toimintamenot	-2 022 307	-2 063 884	-2 234 427	-2 215 666	-2 166 069	-2 116 069
Toimintakate (netto)	-1 796 088	-1 860 337	-2 112 127	-2 136 666	-2 116 069	-2 116 069
Tehtävän kokonaiskust.	-1 796 088	-1 860 337	-2 112 127	-2 136 666	-2 116 069	-2 116 069

## VARHAISKASVATUKSEN HALLINTO

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta  
**Vastuhenkilö:** Hyvinvointijohtaja, varhaiskasvatuksen ohjaaja, päiväkotien johtajat

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Varhaiskasvatuksen hallinnon tehtävänä on koordinoida päivähoitoon kysyntä ja tarjonta perheiden kannalta mahdollisimman hyvin sekä vastata päivähoitotoimiston palveluista ja päivähoitoon laskutuksesta.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Nettomenot €/asukas	15,91	16,79	15,35	10,95	6,90	6,90

**3. PERUSTELUT**

Varhaiskasvatuksen hallintoon on kirjattu varhaiskasvatuksen ohjaaja osalle vuotta ja keskitetysti koko varhaiskasvatuksen ATK-palvelujen kustannukset ja koko henkilöstön koulutusmäärärahat. Varhaiskasvatuksen ohjaaja ja päiväkodin johtajat vastaavat palvelutoimiston toiminnasta. Maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtyminen on vähentänyt hallinnon työvoimatarvetta.

**4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET**

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot			20 000	29 000	0	0
Toimintamenot	-83 459	-86 234	-98 295	-83 784	-34 187	-34 187
Toimintakate (netto)	-83 459	-86 234	-78 295	-54 784	-34 187	-34 187
Tehtävän kokonaiskust.	-83 459	-86 234	-78 295	-54 784	-34 187	-34 187

## PÄIVÄKODIT JA ERITYISVARHAISKASVATUS

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Päiväkodinjohtajat

**1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS**

Päiväkotitoiminnan tavoitteena on vaalia lapsuutta ja tarjota lapsille turvallinen ja innostava kasvuympäristö päiväkodissa sekä tukea lapsen hyvinvointia yhteistyössä huoltajien kanssa. Eri-tyisvarhaiskasvatus tarkoittaa päivähoidossa tapahtuvaa varhaista ja erityistä tukea

**2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT**

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Nettomenot €/asukas	234,84	254,53	297,84	310,85	313,99	313,99

**3. PERUSTELUT**

Käytössä on kaksi päiväkotia ja niissä yhteensä kuusi päiväkotiryhmää (neljä Hoijakassa ja kaksi Muksuteekissa). Molemmissa päiväkodeissa on oma päiväkodinjohtaja. Vuorohoito toteutetaan Hoijakassa. Erityislastentarhanopetuksessa hyödynnetään opetustoimen oppilashuollon henkilöstön tukitoimia ja osittain ostopalvelua.

**4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET**

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	173 641	153 051	81 300	40 000	40 000	40 000
Toimintamenot	-1 405 680	-1 460 108	-1 600 324	-1 594 297	-1 594 297	-1 594 297
Toimintakate (netto)	-1 232 039	-1 307 054	-1 589 024	-1 554 297	-1 554 297	-1 554 297
Tehtävän kokonaiskust.	-1 232 039	-1 307 057	-1 519 024	-1 554 297	-1 554 297	-1 554 297

## PERHEPÄIVÄHOITO

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Päiväkodinjohtaja (Muksuteekki)

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Perhepäivähoito on eri-ikäisistä lapsista koostuvassa, pienessä ryhmässä tapahtuvaa varhaiskasvatusta, jossa korostuvat perushoito ja leikki viihtyisässä kasvuympäristössä. Perhepäivähoitoa toteutetaan kotona tai ryhmäperhepäivähoitopaikoissa.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Nettomenot €/asukas	91,59	90,95	100,94	107,51	108,60	108,60

### 3. PERUSTELUT

Kotona toimivia perhepäivähoitajia on kaksi henkilöä. Lisäksi perhepäivähoitoa annetaan Ruotasella toimivissa ryhmäperhehoitoryhmissä. Ryhmäperhehoitoryhmät ovat aloittaneet toiminnan uusissa tiloissa Ruotasen koululla

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	52 577	50 496	21 000	10 000	10 000	10 000
Toimintamenot	-533 168	-517 543	-535 808	-537 585	-537 585	-537 585
Toimintakate (netto)	-480 591	-467 047	-514 808	-527 585	-527 585	-527 585
Tehtävän kokonaiskust.	-480 591	-467 047	-514 808	-527 585	-527 585	-527 585

## PERUSOPETUS

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta  
**Vastuhenkilö:** Hyvinvointijohtaja, rehtorit

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Perusopetukseen kuuluvat esiopetus, perusopetuksen 1.–9.-luokat, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, taiteen perusopetus sekä koulun oppilashuoltotoiminta. Tavoitteena on antaa nuorille edellytykset jatko-opintoihin ja taata turvallinen oppimisympäristö sekä laadukkaat tukipalvelut.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Opp.määrä ka. kalenterivuosi	542	547	544,5	532	517	517
Nettomenot € / oppilas	10 753,97	10 710,87	10 560,20	10 393,59	10 387,60	10 290,89
Tuntikehys / oppilas	2,2	2,04	2,1	2	1,9	1,9
Opetusryhmien keskipitoisuus	13	15,6	16	16	16	16,5

### 3. PERUSTELUT

Alakoulun opetus toteutetaan Ikosen koulun alaisuudessa. 0–4-luokat toimivat Ikosen koulun tiloissa ja 5. ja 6.-luokkalaiset Keskuskoululle saneeratuissa opetustiloissa yhdessä yläkoulun kanssa. Molemmissa toimipisteissä toimii myös pienryhmiä. Oppilasmäärän vähentyessä syyslukukaudella aloittaa yksi opetusryhmä nykyistä vähemmän.

Yläkoulun aloittava ryhmä syyslukukaudella tulee olemaan lähtevää ryhmää pienempi, joten opetuksen resurssia on leikattu. JOPO-luokka on jäämässä tauolle syyslukukauden 2021 alusta lähtien.

Perusopetuksen oppilasmäärä laskee noin 20 oppilaalla lukukaudella 2020–21.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa jatketaan Ikosen koululla. Oppilashuoltoon on varauduttu koulupsykologin ja kahden kuraattorin resurssilla.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>						
<b>Toimintatuotot</b>	137 711	126 977	146 882	84 882	63 882	63 882
<b>Toimintamenot</b>	-5 966 361	-5 985 825	-5 896 913	-5 614 274	-5 434 274	-5 384 274
<b>Toimintakate (netto)</b>	-5 828 650	-5 858 848	-5 750 031	-5 529 392	-5 370 392	-5 320 392
<b>Muut laskenn.kustann.</b>	-168					
<b>Tehtävän kokonaiskust.</b>	<b>-5 828 818</b>	<b>-5 858 848</b>	<b>-5 750 031</b>	<b>-5 529 392</b>	<b>-5 370 392</b>	<b>-5 320 392</b>

## TOISEN ASTEEN KOULUTUS

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta

**Vastuhenkilö:** Lukion rehtori

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Toisen asteen koulutus pitää sisällään lukio-opetuksen sekä ammatillisen koulutuksen. Kaupunki vastaa lukio-opetuksesta ja tavoitteena on antaa nuorille hyvät edellytykset jatko-opintoihin.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Oppilasmäärä ka. painotettu	82,75	81,33	75	64	60	60
Nettomenot € / oppilas	10 237,99	10 320,23	11 571,41	13 596,31	14 651,91	14 651,91
Kurssit / oppilas	1,9	1,9	1,9	2,0	2,1	2,1

### 3. PERUSTELUT

Koko lukio toimii 1-sarjaisena.

Uusien opetussuunnitelmien valmistus jatkuu. Talousarviossa on varauduttu lukion luokkien työtuolien ja pulpettien uusimisen jatkamiseen kouluterveyskyselyssä esille nousseiden ergonomisten perusteiden vuoksi.

Harrasteakatemian toiminta jatkuu. Lukion houkuttelevuuteen uusien kurssien myötä panostetaan. Uusina kursseina on aloittanut E-sports. Lisäksi lukiossa on aloitettu Oulun AMK:n kurssien tarjontaa.

Toisen asteen koulutus tulee mahdollisesti muuttumaan oppivelvollisuuskoulutukseksi ja sitä kautta maksuttomaksi syyslukukauden 2021 alussa.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>						
<b>Toimintatuotot</b>	18 613	25 277	10 000	26 273	10 000	10 000
<b>Toimintamenot</b>	-857 957	-889 522	-953 195	-896 437	-889 115	-889 115
<b>Toimintakate (netto)</b>	-839 344	-864 245	-943 195	-870 164	-879 115	-879 115
<b>Tehtävän kokonaiskust.</b>	<b>-839 344</b>	<b>-864 245</b>	<b>-943 195</b>	<b>-870 164</b>	<b>-879 115</b>	<b>-879 115</b>

## KANSALAIKOPISTO

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Jokilatvan Opiston rehtori

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kansalaisopistopalvelut ostetaan Haapajärven kaupungin ylläpitämältä Jokilatvan Opistolta. Opisto tarjoaa toimialueensa väestölle monipuolisia ja korkeatasoisia opiskelumahdollisuuksia. Opetuksen saatavuus turvataan hajauttamalla opetus koko toiminta-alueelle ja pitämällä kurssimaksut kohtuullisina.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Nettomenot €/asukas	14,63	17,21	17,18	16,98	17,16	17,16
Opetustunnit / vuosi	3 818	3 765	3 800	3 600	3 600	3 600
Ilmoittautuneet opiskelijat	1 599	1 621	1 800	1 750	1 750	1 750

### 3. PERUSTELUT

Toiminnassa ei tapahdu oleellisia muutoksia. Opetustuntien väheneminen perustuu arvioituun kysyntään.

### 3. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>						
<b>Toimintatuotot</b>						
<b>Toimintamenot</b>	-76 779	-88 420	-87 636	-84 948	-84 948	-84 948
<b>Toimintakate (netto)</b>	-76 799	-88 420	-87 636	-84 948	-84 948	-84 948
<b>Tehtävän kokonaiskust.</b>	<b>-76 799</b>	<b>-88 420</b>	<b>-87 636</b>	<b>- 84 948</b>	<b>- 84 948</b>	<b>- 84 948</b>

## VAPAA-AIKAPALVELUT

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta

**Vastuuhenkilö:** Hyvinvointijohtaja

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Käyttötalousoosassa suositetaan esitettävän tehtäväalueen palvelusuunnitelma. Palvelusuunnitelmassa esitetään kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet ao. tehtäväalueella. Palvelusuunnitelma esitetään kunkin tehtävän käyttötalousoosan alussa.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Nettomenot €/asukas	223,24	238,71	249,91	206,87	235,71	235,71

### 3. PERUSTELUT

Käyttötalouden perusteluissa selvitetään tarkemmin palvelutarpeisiin, tavoitteiden asettamiseen sekä niiden saavuttamiseen liittyviä haasteita ja epävarmuustekijöitä. Perusteluissa tehdään lisäksi selkoa toiminnan painopisteistä ja kehittämistarpeista sekä arvioidaan voimavarojen riittävyyttä muun muassa henkilöresurssien, toimitilojen ja muiden tuotannontekijöiden osalta.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Budjettirahoitteisen tehtävän määrärahat ja tuloarviot sidotaan tavoitteisiin. Valtuusto osoittaa toimielimelle määrärahan tai asettaa tuloarvion määrätyn tehtävän tai tehtävien hoitamiseksi siten, että tehtävälle asetetut tavoitteet toteutuvat.

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	52 327	52 174	87 200	61 700	80 700	80 700
Toimintamenot	-1 223 652	-1 277 979	-1 361 741	-1 096 088	-1 247 488	-1 247 488
Toimintakate (netto)	-1 171 325	-1 225 805	-1 274 541	-1 034 388	-1 166 788	-1 166 788
Tehtävän kokonaiskust.	-1 171 325	-1 225 805	-1 274 541	-1 034 388	-1 166 788	-1 166 788



## Liikuntapalvelut, uimahalli, monitoimihalli

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Vapaa-ajanohjaaja (liikunta)

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Pyhäjärven liikuntapalvelut tekee työtä tavoitteenaan saavuttaa terveempi ja liikkuvampi Pyhäjärvi. Tavoitteisiin vastataan järjestämällä monipuolisia, matalankynnyksen liikuntaryhmiä ja tapahtumia lapsille, nuorille, työikäisille ja ikäihmisille. Liikuntapalvelut tukee paikallisten urheiluseurojen ja järjestöjen toimintaa toiminta-avustuksilla ja/tai ohjauspanoksella.

Pyhäjärven uimahalli tarjoaa kuntalaisille edulliset ja monipuoliset vesiliikunnan palvelut. Uimahallin alakerrassa toimii kunnallinen kuntosali ajanmukaisine laitteineen. Monitoimihalli tarjoaa koululaisille luistelupuitteet läpi talven.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Liikuntatoimi</b>						
Nettomenot €/asukas	19,06	20,97	25,52	19,34	18,12	18,12
<b>Uimahalli</b>						
Käyntejä	30 587	29 049	33 000	15 000	30 000	30 000
Nettomenot €/asukas	51,34	51,12	59,50	28,17	54,68	54,68
<b>Monitoimihalli</b>						
Nettomenot €/asukas	24,55	28,30	28,14	28,17	28,45	28,45

### 3. PERUSTELUT

Pyhäjärven liikuntapalvelut järjestää kuntalaisille laadukkaita matalankynnyksen liikuntaryhmiä ja tapahtumia. Aikuisten ohjausryhmät hinnoitellaan kausimaksulla kilpailutilanteen välttämiseksi. Vuonna 2020 käyttöön otettu liikuntaneuvonta- ja ohjauspiste yhteistyössä Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen kanssa käynnistyy normaalisti vuoden alusta. Liikunnan verkkovalmennus kuin myös digitaaliset ohjaukset juurrutetaan liikuntatoimen palvelutarjontaan.

Uimahalli avautuu palovahingon vuoksi yleisölle syksyllä 2021. Uimahallissa työskentelee kaksi vakinaista uimaopettajaa/uinninvalvojaa sekä puolipäiväinen kassatyöntekijä. Uimahallin hinnoitukseen tehdään pieniä korotuksia vastaamaan remontin jälkeistä palvelutasoa. Ikäihmisille tarjotaan maksullista liikuntapassia, joka sisältää uimahallin ja kuntosalin vapaan käytön sekä liikuntatoimen ohjausryhmät. Erityisryhmät ja pitkäaikaissairaat voivat kriteerien täytyessä saada käyttöönsä maksuttoman erityisuintikortin. Lasten ja nuorten liikuntasalivuorot, liikuntaryhmät, uimakoulutoiminta sekä uintivuorot (ti & pe) säilyvät maksuttomina.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Budjettirahoitteisen tehtävän määrärahat ja tuloarviot sidotaan tavoitteisiin. Valtuusto osoittaa toimielimelle määrärahan tai asettaa tuloarvion määrätyn tehtävän tai tehtävien hoitamiseksi siten, että tehtävälle asetetut tavoitteet toteutuvat.

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>						
<b>Toimintatuotot</b>	50 540	50 670	35 400	22 400	51 400	51 400
<b>Toimintamenot</b>	-548 816	-566 195	-612 632	-400 874	-552 274	-552 274
<b>Toimintakate (netto)</b>	-498 276	-515 525	-577 232	-378 474	-500 874	-500 874
<b>Tehtävän kokonaiskust.</b>	<b>-498 276</b>	<b>-515 525</b>	<b>-577 232</b>	<b>-378 474</b>	<b>-500 274</b>	<b>-500 274</b>

## Nuorisopalvelut

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Vapaa-ajanohjaaja (nuoriso)

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Nuorisopalvelujen tavoitteena on yhteistyötahojen kanssa kehittää ja luoda virikkeellinen, turvallinen ja toimiva kasvuympäristö pyhäjärvisille nuorille kasvun ja kehityksen kannalta sekä tarjota jokaiselle nuorelle tasapuoliset lähtökohdat vapaa-aikatoiminnalle.

Tavoitteena on saada nuoret valvottuun toimintaan mukaan sekä aktiivisesti kehittämään Pyhäjärven toimintaa nuoria koskeissa asioissa ja tapahtumissa. Nuorisopalvelut kuuluu eri työryhmiin, jotka vaikuttavat nuorten asioissa. Nuorten vaikuttajaryhmän tehtävänä on tuoda nuorten tuomia asioita esille päättäjille, seurata nuoria koskevia asioita, suunnitella ja toteuttaa nuorille suunnattuja tapahtumia.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Nettomenot €/ alle 29-v. as.	142,58	167,98	166,47	161,80	163,82	163,82
Alle 29-vuotiaita	1 410	1 279	1 290	1 215	1 200	1 200

### 3. PERUSTELUT

Nuorisopalvelujen tehtävänä on pyörittää talotoimintaa nuorisotiloissa sekä hankkia ja vastata tilojen kalustosta sekä käyttövuoroista. Tilat ovat nuorten käytössä pääsääntöisesti iltaisin ja jonkin verran viikonloppuisin. Tilat ovat kovassa käytössä muina aikoina eri järjestöjen toimesta. Tilat on remontoitu sisäilmaongelman takia vuoden 2020 aikana.

Nuorisopalvelut on järjestämässä erilaisia tapahtumia ja reissuja, yksin ja muiden yhteistyötöimijöiden kanssa ympäri vuoden. Koulun kanssa tehdään yhteistyötä nuorten hyväksi ryhmäytämällä kaikki yläkoululuokat ja 6-luokkalaiset. Lisäksi järjestetään koulupäivystämistä. Tavoitteena olisi koululla saada tilat nuoriso-ohjaajille, jotta voitaisiin jatkossa olla enemmän koululla tukemassa nuoria koulupäivän aikana.

Vapaa-aika- ja kulttuuripalvelujen sekä 4H:n kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä järjestelemällä retkiä, kilpailuja, uimakouluja ja leirejä. Seurakunnan kanssa tehdään yhteistyötä monenlaisten asioiden kanssa. Uusia toimintamalleja kehitetään ensi vuoden aikana, jotta saataisiin uusia nuoria mukaan toimintaan. Nuorten vaikuttajaryhmän toimintaan kehitetään, jotta saataisiin enemmän nuorten asioita esille.

Etsivän nuorisotyön tehtävä on tavoittaa tuen tarpeesta oleva nuori ja auttaa hänet yhteiskunnan palvelujen piiriin sekä seurata jatkoa. Etsivä nuorisotyöntekijän työaikaa pyritään käyttämään monipuolisesti eri toiminnoissa nuorten eduksi. Etsivään nuorisotyöhön haetaan valtiopurajaa.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>						
<b>Toimintatuotot</b>	1 722	1 484	29 300	29 300	29 300	29 300
<b>Toimintamenot</b>	-202 904	-216 340	-244 054	-225 888	-225 888	-225 888
<b>Toimintakate (netto)</b>	-201 182	-214 856	-214 754	-196 588	-196 588	-196 588
<b>Tehtävän kokonaiskust.</b>	<b>-201 182</b>	<b>-214 856</b>	<b>-214 754</b>	<b>-196 588</b>	<b>-196 588</b>	<b>-196 588</b>

## Kulttuuripalvelut

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Kulttuurisihteeri

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta astui voimaan 1.3.2019. Laki vahvistaa kulttuurin merkitystä ja asemaa kunnan peruspalveluna. Kunnan kulttuuritoiminnan tehtävänä on edistää kulttuuritoiminnalla kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Lain tavoitteina on mm. tukea ihmisen mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen; edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen; vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin ja taiteen keinoin; luoda edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin.

Laissa korostuu kuntien kulttuuritoiminnan monimuotoisuus sekä yhteistyömahdollisuudet muiden toimialojen ja toimijoiden kanssa. Kunnan asukkaiden mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kunnan kulttuuritoiminnan kautta on haluttu vahvistaa

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Nettomenot €/asukas	28,14	27,61	22,72	18,51	20,72	20,72

### 3. PERUSTELUT

Kulttuurisihteerin työpanos on 60 % työajasta.

Kaupunki sitoutuu nykyisten vakiintuneiden kulttuuri- ja taidetapahtumien järjestämiseen. Kaupunki hakee uusia tapahtumia toimialueidensa ja ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa hyvinvointia ja terveyttä edistävän, osallisuutta tukevan sekä syrjäytymistä ehkäisevän kulttuuritarjonnan mahdollistamiseksi.

Edistetään poikkihallinnollisen yhteistyön kehittämistä hyvinvoinnin ja terveydenedistämistä vastaavien toimijoiden kanssa.

Kulttuuritoimen sekä eri tapahtumatoimijoiden välistä keskustelua edistetään yhteistapaamisten kautta.

Paikallisen kulttuuriperinnön ylläpitoa ja käyttöä edistetään.

Kirjaston toimiessa edelleen väistötiloissa vuoden 2021 aikana pyritään löytämään uusia tapahtumapaikkoja kulttuuritilaisuuksien järjestämiseen.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Budjettirahoitteisen tehtävän määrärahat ja tuloarviot sidotaan tavoitteisiin. Valtuusto osoittaa toimielimelle määrärahan tai asettaa tuloarvion määrätyn tehtävän tai tehtävien hoitamiseksi siten, että tehtävälle asetetut tavoitteet toteutuvat.

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	65	20	22 500	10 000	0	0
Toimintamenot	-147 743	-141 816	-138 404	-102 587	-102 587	-102 587
Toimintakate (netto)	-147 678	-141 796	-115 904	-92 587	-102 587	-102 587
Tehtävän kokonaiskust.	-147 678	-141 796	-115 904	-92 587	-102 587	-102 587

## Kirjastopalvelut

**Vastuuelin:** Hyvinvointilautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Haapajärven kirjastotoimenjohtaja

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kirjasto on kaupungin kulttuuri- ja tietokeskus. Kirjasto tarjoaa pääsyn monipuolisiin tietopalveluihin, antaa valmiuksia tietoyhteiskunnan vaatimiin kansalaistaitoihin unohtamatta kirjaston perinteistä sivistys- ja kulttuuritehtävää

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Nettomenot €/asukas	61,66	68,86	71,89	73,34	74,08	74,08

### 3. PERUSTELUT

Kirjaston palvelut ostetaan Haapajärven kaupungilta. Haapajärven kaupunginkirjasto vastaa myös Pyhäjärven kaupungin kirjastopalveluista. Toiminnassa painotetaan yhteistyötä koulujen ja nuorisotoimen kanssa nuorten lukuharrastuksen lisäämiseksi.

Kirjasto on mukana alueellisissa hankkeissa aktiivisesti.

Kirjasto toimii väistötiloissa Ammattikoululla, kunnes uusi kirjastotila saadaan rakennetuksi. Lehtienlukusali on siirtynyt väistötiloihin Yläympyrän tuvan tiloihin.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot						
Toimintamenot	-323 560	-353 629	-366 651	-366 739	-366 739	-366 739
Toimintakate (netto)	-323 560	-353 629	-366 651	-366 739	-366 739	-366 739
Tehtävän kokonaiskust.	-323 560	-353 629	-366 651	-366 739	-366 739	-366 739

## TEKNISET PALVELUT

**Vastuhenkilö:** Tekninen johtaja Sami Laukkanen

### 1. PERUSTELUT

Tekniset palvelut sisältävät yhdyskuntatekniikan, tilapalvelut, työpajatoiminnan, ruokahuollon sekä palo- ja pelastustoimen määrärahat.

Teknisen lautakunnan toimintaa on supistettu vastaamaan talouden tasapainottamisohjelman mukaisten toimenpiteiden myötä olevaan tilanteeseen. Kiristyneen taloustilanteeseen on haettu ratkaisuja, joilla haetaan säästöjä toiminnassa myös henkilöstökulujen säästöjen kautta.

Kaupungin investoinnit vähenevät merkittävästi v. 2021 ja myös suunnitelmavuosille.

Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus sekä maan hankinta on toiminut hyvin viime vuosina ja merkittäviä maankäytön suunnitteluhankkeita on saatu valmiiksi. v. 2021 maankäytön osalla ei ole alkamassa uusia kaavahankkeita.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

#### Valtuuston hyväksymät tavoitteet

Tulevat Pyhjärven strategian 2030 pohjalta. Toimialueille määritellään tavoitteista sellaiset, joiden toteutumiseen kyseinen toimialue voi vaikuttaa keskeisellä tavalla.

#### Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
<b>Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa</b>	Kaavateiden peruskorjaus Uusien kaavateiden suunnittelu Pyhäsalmi osa2 Uusien kaavateiden rakentaminen	väli vuosi v. 2021 toteuttaminen v. 2022 mennessä  toteuttaminen v. 2024 mennessä
<b>Liikenteen ja logistiikan virran hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä</b>	maankäytön suunnittelu ja kaavoitus	riittävä tonttivaranto strategisesti tärkeillä alueilla
<b>Ainutlaatuinen maanalainen infrastruktuuri ja maanalaisen toiminnan osaaminen</b>	maankäytön suunnittelu ja kaavoitus	kaivosalueen asemakaavoitus vahvistettuna v. 2021 mennessä
<b>Resurssiviisas Pyhäjärvi</b>	yhdyskuntarakenteen tiivistäminen palveluiden keskittämisellä Hinkutyön edistäminen. Kunnan toiminnoista aiheutuvien päästöjen vähentäminen.	uusien rakenteiden keskittäminen keskustaaajaman alueelle Päästövähennysten toimien vuosikello joka osoittaa suunnitellut/toteutetut vähennystoimenpiteet vuositasolla. Toteutuneet merkittävimmät hillintätoimet julkaistaan verkossa Energialoikka palvelussa.
<b>Viihtyisä elinympäristö</b>	yleisten alueiden siisteys/raivaaminen maankäytön suunnittelu, kaavoitus, kohdesuunnittelut	kuntalaisten palautteet  valmisteluajana hallinnollista arviointia, toteutusajana hankkeen toteutuminen

#### Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
<b>Hyvinvoiva kasvuyhteisö</b>		
<b>Luonnon hyödyntäminen hyvinvoinnin rakentamisessa</b>	vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksien kehittäminen	kuntalaispalautteet olevien palveluiden tilasta ja tarpeet uusista palveluista huomioidaan toimialalla

<b>Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Talous tasapainossa</b>	talouden tasapainottaminen	talousarvio ja tilinpäätös
<b>Tytäryhtiöiden elinvoimatyö</b>	alueellinen rakentaminen ja korjausrakentaminen	infran rakentamis- ja korjaushankkeiden toteutuminen
<b>Kestävät ja vaikuttavat investoinnit</b>	konsernin investointitarpeiden täyttäminen tarveperusteisena	investointihankkeiden toteutuminen
<b>Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen</b>	henkilöstön koulutus tarpeiden mukaisesti	henkilöstön toteutunut koulutus

<b>Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi</b>	maankäytön suunnittelun ja investointien hankkeet	investointihankkeiden toteutuminen
<b>Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita</b>	konsernin sisäisen yhteistyön tiivistäminen Lähiruoan käyttäminen ruokatuotannossa	yhteishankkeiden toteuttaminen mahdollisuuksien mukaan Paikallisen elinkeinoelämän työllistäminen
<b>Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa</b>	hiilijalanjäljen pienentäminen kunnan toiminnoissa, VähäHiku-toiminta	vähähiilisyttä edistävien investointien toteuttaminen, energian kulutuksen optimointi. Mittarit toimialalla, yhdyskuntatekniikka, kiinteistötekniikka

#### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	<b>TP2018</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA+LTA 2020</b>	<b>TA2021</b>	<b>TS2022</b>	<b>TS2023</b>
<b>Tuloarviot ja määrär.</b>							
<b>Toimintatuotot</b>	6 121 911	5 737 995	5 397 926	5 514 945	4 924 329	4 924 329	4 924 329
<b>Toimintamenot</b>	-5 548 032	-4 890 314	-5 155 532	-5 297 272	-4 776 552	-4 770 552	-4 770 552
<b>Toimintakate (netto)</b>	<b>573 879</b>	<b>847 681</b>	<b>242 394</b>	<b>217 673</b>	<b>147 777</b>	<b>153 777</b>	<b>153 777</b>
<b>Laskennalliset kust.</b>	-20						
<b>Poistot ja arvonalent.</b>	-1 761 239	-1 800 632	-1 930 275	-1 930 275	-1 629 416	-1 629 416	-1 629 416
<b>Tehtävän kust.</b>	<b>-1 187 380</b>	<b>-952 950</b>	<b>- 1 687 881</b>	<b>- 1 712 602</b>	<b>-1 481 639</b>	<b>-1 475 639</b>	<b>-1 475 639</b>

Toimintatulot %	90,08 %
Toimintamenot %	90,17 %
Toimintakate %	87,80 %
Tehtävän kokonaiskustannukset %	83,98 %

## YHDYSKUNTATEKNISET PALVELUT

**Vastuuelin:** Tekninen lautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Rakennusmestari Antti Taskinen

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Yhdyskuntatekniikan alle kuuluvat teknisen talousarviossa hallinto, liikenneväylät ja muut yleiset alueet, kaavoitus ja mittaustoimi, jätehuolto sekä maa- ja metsätilat.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Infrastruktuurin palvelevuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi kaavateiden peruskorjaaminen jatkuu suunnitelmavuosilla määrärahojen puitteissa. Kaavateiden kuntokartoitus päivitetään talousarviojaksolla. Alueellisten kuivatusten ja katuvalaistuksen peruskorjaus ja laajentaminen jatkuu suunnitelmien mukaisesti.

Vähähiilisyttä tuetaan pienentämällä sähkönkulutusta katuvalaistuksessa uusimalla valonlähteet LED-tekniikalla oleviin, kunnes kaikki aluevalaistukset on toteutettu vähän virtaa kuluttavilla valonlähteillä.

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1. Kaavateiden peruskorjaaminen	korjaussuunnitelman 1 osa vuodessa
2. Kaavateiden suunnittelu uusille kortteille	suunnittelu talousarviojaksolla
3. Kaavateiden rakentaminen	uusien katujen/osuuksien rakentaminen alkaa ta-jaks.
4. Katuvalaistuksen uusiminen led-tekniikkaan	min. 1-katu/osuus vuodessa

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Kaavateiden kunnossapito €/km, kadut 39,25 km	2562	2283	2267	2636	2688	2741

### 3. PERUSTELUT

Kaavateiden kunto paranee peruskorjaushankkeiden toteutumisen myötä.

Liikenneturvallisuutta parannetaan jokaisen kunnostushankkeen myötä.

Yksityisteiden vuotuinen kunnossapitoavustus pidetään vuoden 2020 suuruisena, eli 30 000 €. Valtionavustuskelpoisiin yksityisteiden peruskorjauksiin ei ole varattu määrärahaa. Mikäli valtionavustuskelpoisia yksityisteiden peruskorjaushankkeita tulee, on niihin haettava rahoitus lisätalousarviomenettelyllä.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA+LTA 2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Tuloarviot ja määrär.</b>							
<b>Toimintatuotot</b>	428 607	634 729	469 838	469 838	470 638	470 638	470 638
<b>Toimintamenot</b>	-910 913	-863 625	-1 065 400	-1 065 400	-989 365	-989 365	-989 365
<b>Toimintakate (netto)</b>	<b>-482 306</b>	<b>-228 896</b>	<b>-595 562</b>	<b>-595 562</b>	<b>-518 727</b>	<b>-518 727</b>	<b>-518 727</b>
<b>Laskennalliset kust.</b>	-20						
<b>Poistot ja arvonalent.</b>	-658 923	-799 672	-863 235	-863 235	-623 580	-623 580	-623 580
<b>Tehtävän kok.kust.</b>	<b>-1 141 249</b>	<b>-1 028 568</b>	<b>-1 458 797</b>	<b>-1 458 797</b>	<b>-1 142 307</b>	<b>-1 142 307</b>	<b>-1 142 307</b>

Toimintatulot %	100,17 %
Toimintamenot %	92,86 %
Toimintakate %	87,10 %
Tehtävän kokonaiskustannukset %	78,30 %

## TILAPALVELUT

**Vastuuelin:** Tekninen lautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Rakennusmestari Antti Taskinen, kiinteistöhoito  
 Siivous- ja ruokapalvelupäällikkö Satu Väyrynen, siivous

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1. Toimipisteiden mitoitus	<b>Työntekijätarpeen tarkistaminen</b> Siivoustyön mitoituksen noudattaminen
2. Määräaikaisten sijaisten vähentäminen	<b>Työhyvinvointi – ergonomia</b> Työmenetelmissä ja työvälineissä otetaan huomioon työergonomia ja työhyvinvointi mm. koneiden ja laitteiden käyttöä lisätään. Työssä jaksamiseen kiinnitetään huomiota. Yhteistyötä tehdään työterveyshuollon kanssa mm. kuntoutusta. Lähiesimies toimii tarvittaessa sijaisena.
3. Puhdistusaineiden käytön ohjeistaminen	<b>Puhdistusaineiden kulutuksen seuranta</b> Noudatetaan annosteluohjeita.

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
1. Lämmitys €/m <sup>2</sup>	9,46	10,45	10,57	10,23	10,23	10,23
2. Sähkö €/m <sup>2</sup>	9,38	10,91	8,36	8,81	8,81	8,81

### 3. PERUSTELUT

Rakennetun ympäristön infran kartoittamista on tehty suunnitelmallisesti ja tämä mahdollistaa suunnitelmallisten ylläpito- ja korjaustoimien tekemisen tulevaisuudessa.

Vähähiilisyyttä tuetaan vähentämällä kiinteistöjen määrää sekä peruskorjausten yhteydessä parantamalla energiatehokkuutta ja sähkön kulutusta. Pyritään tilanteeseen, että kaikki kaupungin kiinteistöjen lämmitysenergia on tuotettu uusiutuvalla polttoaineella.

Teknisen palvelujen toimintaa on muutettu vastaamaan paremmin kasvaneita resurssitarpeita. Käytännön esimiestöiden toteuttaminen ei ole niin haavoittuvainen poikkeustilanteille esim. lomien ja muut sijaistamiset.

Uusien kiinteistöjen tekniikka vaatii kiinteistönhoidolta uutta osaamista, mutta vanhojen kiinteistöjen poistuminen vastaavasti tuo kiinteistöhoitoon lisäresursseja. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 26.10.2020 § 71 Ruotasen terveystalon purkamisen. Purkamiskustannukset 20 000 € ja poisto 15 244 € on vuoden 2021 kustannuksissa. Emolahden, Rannan ja Ruotasen koulujen lakkauttamisesta on tullut päätös ja tulevana vuonna ratkaistaan koulujen jatkokäyttö tai realisointi.

Kaupungin siivouspalvelun pesu- ja puhdistusaineiden ja koneellisen astianpesuaineiden hankintakausi ajalle 1.1.2021-31.12.2023 + 1 vuoden optio. Siivousvälineiden, roskapussien ja jätesäkkien sekä hygieniapapereiden hankintakausi ajalle 1.1.2021-31.12.2023 + 1 vuoden optio.

Siivouspalvelun toiminnan arvioidaan toteutuvan suunnitelmien mukaisesti. Henkilöstömenojen ja palvelutason tarkastelua tehdään kaupungin siivouspalveluissa. Henkilöstön lomautusten ajankohdat sijoittuvat kesäkuulle ja heinäkuulle. Säästöä arvioidaan tulevan eläkkeelle siirtyvän henkilön toimen täyttämättä jättämisestä 25 000 euroa vuosi. Uimahallin palosta aiheutunut toiminnan sulkeutuminen vaikuttaa siivouspalvelun henkilön toimipaikan väliaikaiseen vaihtoon heinäkuun loppuun saakka. Henkilöstökuluja arvioidaan säästyvän 4 800,00 euroa vuoden 2020 loppupuolella ja 18 000,00 euroa vuoden 2021 heinäkuun loppuun asti. Eläkkeelle



siirtyvien henkilöiden tehtäviin tarvitaan työntekijöitä, siivoustyön mitoituksen mukaisesti. Lähiesimies sijaistaa tarvittaessa, mahdollisuuksien mukaan eri toimipaikoissa.

Työntekijöillä on mahdollisuus työnkiertoon silloin kun vakituinen työntekijä siirtyy eläkkeelle. Työnkiertoa järjestellään mahdollisuuksien mukaan sisäisesti vakituisten työntekijöiden kesken. Vakituiseen toimeen edellytetään kelpoisuusehtoina laitoshuoltajan tai puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinto. Työntekijöiden työhyvinvointiin ja työssäjaksamiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Yhteistyötä tehdään työterveyshuollon kanssa mm. siivouspalveluhenkilöstölle suunnattua paikallista kuntoutusta.

Henkilöstölle järjestetään mahdollisuuksien mukaan koulutusta. Pitkäaikaisille työntekijöillemme, tietojen ja taitojen päivittäminen ja kehittäminen on tärkeää. Tällä varmistetaan henkilöstön osaamisen lisääminen ja kehittyminen. Yhteistyötä teemme Ylä-Savon ammattiopiston kanssa. Pyrimme järjestämään vuosittain henkilöstölle virkistysiltapäivän.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen toiminnoista palveluasumisen päivätoiminta jatkaa Lähdetien viriketiltoissa, johon Selänne ostaa kaupungin siivouspalveluilta ylläpitosiivouksen. Kaupungin siivouspalveluiden ylläpitosiivous päättyy Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:n toimitiloissa vuoden 2020 loppuun mennessä. Siivoussopimuksen päättymisen syynä on kaupunginhallituksen kokouksessa 29.6.2020 § 143 vuoden 2021 linjaama kustannusten vähennystarve. Henkilöstörakennetta ja palvelutasoa tarkastellaan säästöjen hakemiseksi mm. henkilöstömenoissa.

#### Investoinnit:

2021–2022 kiinteistöpuolen investoinneissa määrällinen pääpaino on korjausrakentamisessa kaupungin kiinteistöjen valmistuneen kuntoarvioinnin tulosten perusteella. Pyhäsalmen taajaman kaavamuutosalueelle suunnitellaan uudet tiet määrärahojen puitteissa TA-jaksolla.

### 3. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP 2019	TA2020	TA+LTA 2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>							
<b>Toimintatuotot</b>	4 174 942	3 822 268	3 825 289	3 755 552	3 409 557	3 409 557	3 409 557
<b>Toimintamenot</b>	-2 484 226	-2 137 083	-2 306 972	-2 273 972	-2 024 219	-2 018 219	-2 018 219
<b>Toimintakate (netto)</b>	<b>1 690 716</b>	<b>1 685 185</b>	<b>1 518 317</b>	<b>1 481 580</b>	<b>1 385 338</b>	<b>1 391 338</b>	<b>1 391 338</b>
<b>Laskennalliset kust.</b>							
<b>Poistot ja arvonalent.</b>	-1 099 900	-1 000 356	-1 065 832	-1 065 832	-1 005 836	-1 005 836	-1 005 836
<b>Tehtävän kokonaiskustannukset</b>	<b>590 816</b>	<b>684 829</b>	<b>452 485</b>	<b>415 748</b>	<b>379 502</b>	<b>385 502</b>	<b>385 502</b>

Toimintatulot %	90,79 %
Toimintamenot %	89,02 %
Toimintakate %	93,50 %
Tehtävän kokonaiskustannukset %	91,28 %

## TYÖPAJA

**Vastuuelin:** Tekninen lautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Rakennusmestari Antti Taskinen

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Työpajan toiminta-ajatus on työllistää nuoria pitkäaikaistyöttömiä sekä antaa heille ensimmäinen pitempiaikainen työsuhde. Tavoitteena on, nuori työpajajakson aikana aktivoituu sekä miettii itselleen tulevaisuudensuunnitelman ja oppii työssäolon perusasiat. Tavoitteena on myös, että pajajakso madaltaisi nuoren kynnystä hakeutua yritysten palvelukseen. Työpajalla myös työskentelee työharjoittelussa pitkäaikaistyöttömiä ja heille paja tarjoaa paikan työkunnan ylläpitämiseen sekä uusien mahdollisuuksien avaamiseen. Pajalla työskentelee myös yhdyskuntapalvelua suorittavia henkilöitä sekä oppilaitosten kautta tulevia työharjoittelijoita.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1. Ulkoisten asiakkaiden säilyttäminen	asiakasta/kpl
2. Pajan työntekijät	henkilöt/kk

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Pajajakso, henkilöä/kk	8	9	7	7	7	7

### 3. PERUSTELUT

Työpaja toimii puusepän alalla. Pajalla valmistetaan kairanäytelaatikoita, kuormalavoja sekä erilaisia huonekalukomponentteja. kaupungin leikkikenttien yleiskunnosta sekä ulkoleikkivälineiden turvallisuudesta huolehtiminen sekä muut kaupungin sisäisen työt kuuluu työpajalle. Keskitetyn ruokahuollot kuljetukset ovat myös toiminnan piirissä. Tuotannollisena tavoitteena on kehittää työpajaa puusepän verstaana ja kasvattaa tuotantoa työpajalle sopivilla töillä jolloin voimme tarjota työpaikan useammalle sitä tarvitsevalle. Vuonna 2021 jatketaan kaupungin omien sisäisten töiden lisäämistä.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA+LTA 2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>							
<b>Toimintatuotot</b>	298 637	356 084	213 244	400 000	206 964	206 964	206 964
<b>Toimintamenot</b>	-317 883	-311 345	-225 260	-400 000	-231 016	-231 016	-231 016
<b>Toimintakate (netto)</b>	<b>-19 247</b>	<b>44 739</b>	<b>-12 016</b>	<b>-0</b>	<b>-24 052</b>	<b>-24 052</b>	<b>-24 052</b>
<b>Laskennalliset kust.</b>							
<b>Poistot ja arvonalent.</b>	-2 415	-604	-1 208	-1 208			
<b>Tehtävän kokonaiskust.</b>	<b>-21 662</b>	<b>44 135</b>	<b>-13 224</b>	<b>-1 208</b>	<b>-24 052</b>	<b>-24 052</b>	<b>-24 052</b>

Toimintatulot %  
 Toimintamenot %

51,74 %  
 57,75 %

## RUOKAPALVELUT

**Vastuuelin:** Tekninen lautakunta  
**Vastuhenkilö:** Siivous- ja ruokapalvelupäällikkö Satu Väyrynen

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Pyhäjärven kaupungin ruokapalvelut valmistaa ja tarjoaa ateriapalveluja koulujen oppilaille ja koulujen henkilöstölle sekä Peruspalvelukuntayhtymä Selänteelle taloudelliset resurssit huomioon ottaen.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Ruokapalvelun toimintatuotot, ateriamaksut muilta arvioidaan tulevan 150 000 euroa. Ateriamaksuista sisäisiä arvioidaan toteutuvan 666 386 euroa. Suoritteita arvioidaan tulevan kouluilta 95 500, varhaiskasvatuksen puolelta 42 000, iltapäiväkerhoista 2050 ja Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen asiakkailta 80 000 suoritetta. Suoritehinta pysyy 4,71 eurossa.

Lähiruokaa ja lähiruokatuottajien kanssa yhteistyötä jatketaan. Lähiruokatuottajan, Myllymäen tilan Jukka Leppäharjun kanssa tehty sopimus lampaanlihaa eri tuotteina toimitetaan ruokapalveluun ajalle 1.1.2021-31.12.2023. Mahdollisuuksien mukaan pyritään lisäämään lähiruokaa kaupungin ruokapalveluihin.

Seurataan asiakasmäärän pysymistä nykyisellään. Seurataan tilannetta, jos uusia mahdollisia asiakasryhmiä saataisiin kaupungin ruokapalvelun asiakkaiksi. Ruokapalveluhenkilöstön lomautusten ajankohdat sijoittuvat koko vuoden 2021 ajalle. Henkilöstökuluihin säästöjä tulee arviolta 25 000 euroa vuodessa. Eläkkeelle siirtyvien työntekijöiden toimiin tarvitaan tekijöitä. Työntekijöillä on työnkiertoon mahdollisuus silloin, kun eläkkeelle siirtymistä tapahtuu. Työnkiertoa toteutamme sisäisillä siirroilla mahdollisuuksien mukaan. Lähiesi-mies sijaistaa tarvittaessa eri toimipaikoissa.

Työntekijöiden työhyvinvointiin ja työssäjaksamiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Yhteistyötä tehdään työterveyshuollon kanssa mm. ruokapalveluhenkilöstölle suunnattua paikallista kuntoutusta. Työnantaja antaa työntekijöilleen mahdollisuuden koulutuksiin ja kursseihin sekä täydentävään ammatilliseen koulutukseen. Pitkäaikaisille työntekijöillemme, tietojen ja taitojen päivittäminen sekä kehittäminen on tärkeää. Tällä varmistetaan henkilöstön osaamisen lisääminen ja kehittyminen. Virkistysiltapäivä pyritään järjestämään vuosittain.

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1.Asiakasmäärien vakiinnuttaminen	Asiakasmäärien pysyminen nykyisellä määrällä ja mahdollisesti uusien asiakasryhmien saaminen ruokapalveluun. Ateriapalveluasiakkaiden käytön lisääntyminen.
2.Ruokalistan vähäiset muutokset	Asiakaspalautteisiin vastaaminen ja palvelun kehittäminen asiakaslähtöisempään suuntaan mm. toiveruokapäivä. Yhteistyön jatkaminen lähituottajien kanssa. Lähiruokan käytön jatkaminen ruokapalvelussa.
3.Määräaikaisten sijaisten tarpeen vähentäminen	Työmenetelmiin ja työtapoihin sekä työergonomiaan kiinnitetään huomiota. Yhteistyötä tehdään työterveyshuollon kanssa mm. paikallista kuntoutusta. Toiminnan tehostuminen, toimipaikkojen vähentyminen. Lähiesi-mies sijaistaa tarvittaessa.

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Aterioiden suoritehinta €/hlö	4,56	4,6	4,71	4,71	4,71	4,71

**3. PERUSTELUT**

Organisaatioiden tuotanto kattaa useita erilaisia ja erimittaisia suoritteita. Suoritteiden laskentamalli edellyttää ruokapalvelutoiminnan jakamista tuotteisiin. Ruokapalvelussa lopputuotteita ovat esimerkiksi aamiainen, koululounas, työpaikka-ateria, välipala ja annospakattu lähetettävä ateria. Suoritekerroin määräytyy sen mukaan, miten eri toimipaikoissa on toimintaa esim. suoritetaanko astiahuolto toimipaikassa ja tarjoaako aterian ruokahuollon työntekijä (koululounaan suorite kerroin on 1,0).

**4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET**

	TP2018	TP2019	TA2020	TA+LTA 2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>							
<b>Toimintatuotot</b>	1 219 725	924 915	889 555	889 555	837 170	837 170	837 170
<b>Toimintamenot</b>	-1 330 345	-1 047 131	-1 003 320	-1 003 320	-977 223	-977 223	-977 223
<b>Toimintakate (netto)</b>	<b>-110 620</b>	<b>-122 216</b>	<b>-113 765</b>	<b>-113 765</b>	<b>-140 053</b>	<b>-140 053</b>	<b>-140 053</b>
<b>Laskennalliset kust.</b>							
<b>Poistot ja arvonalent.</b>							
<b>Tehtävän kokonaiskustannukset</b>	<b>-110 620</b>	<b>-122 216</b>	<b>-113 765</b>	<b>-113 765</b>	<b>-140 053</b>	<b>-140 053</b>	<b>-140 053</b>

Toimintatulot %	99,98 %
Toimintamenot %	97,40 %
Toimintakate %	85,01 %
Tehtävän kokonaiskustannukset %	85,01 %

## PALO- JA PELASTUSPALVELUT

**Vastuuelin:** Tekninen lautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Tekninen johtaja Sami Laukkanen

### 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Pelastuslaitoksen tehtävänä on tuottaa alueellaan pelastuslain ja asetuksen sekä muiden säädösten edellyttämät palvelut mahdollisimman tehokkaasti ja taloudellisesti. Lisäksi pelastuslaitos huolehtii terveydenhuollon viranomaisten kanssa erikseen sovitulla tavalla sairaankuljetuksesta Alavieskan, Haapajärven ja Ylivieskan alueella sekä ensivastotoiminnasta muiden kuntien paitsi Oulaisten alueella.

### 2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Pelastustoimen kustannus €/henkilö	96,18	103,43	108,74	110,95	114,31	116,59

### 3. PERUSTELUT

Jokilaaksojen pelastuslaitos hoitaa Pyhäjärven kaupungin pelastuspalvelut ja laskuttaa kaupunkia.

### 4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2018	TP2019	TA2020	TA+LTA 2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Tuloarviot ja määrärahat</b>							
<b>Toimintatuotot</b>							
<b>Toimintamenot</b>	-504 665	-531 130	-554 580	-554 580	-554 729	-554 729	-554 729
<b>Toimintakate (netto)</b>	<b>-504 665</b>	<b>-531 130</b>	<b>-554 580</b>	<b>-554 580</b>	<b>-554 729</b>	<b>-554 729</b>	<b>-554 729</b>
<b>Laskennalliset kust.</b>							
<b>Poistot ja arvonalent.</b>							
<b>Tehtävän kokonaiskustannukset</b>	<b>-504 665</b>	<b>-531 130</b>	<b>-554 580</b>	<b>-554 580</b>	<b>-554 729</b>	<b>-554 729</b>	<b>-554 729</b>

Toimintamenot %  
 Toimintakate %

100,03 %  
 100,03 %

<b>TULOSLASKELMA, ULKOISET</b>
--------------------------------

	TP2019	TA2020 LTA2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>TOIMINTATUOTOT</b>					
Myyntituotot	1 518 037	1 356 841	1 167 285	1 177 285	1 177 285
Maksutuotot	213 482	120 000	25 000	11 988	11 988
Tuet ja avustukset	509 003	788 483	816 534	306 500	315 960
Muut toimintatuotot	1 718 438	1 685 995	1 514 025	1 509 025	1 509 025
<b>TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ</b>	<b>3 958 960</b>	<b>3 951 319</b>	<b>3 522 844</b>	<b>3 004 798</b>	<b>3 014 258</b>
<b>TOIMINTAKULUT</b>					
Henkilöstökulut	-9 898 756	-10 166 037	-9 507 356	-9 165 409	-9 122 689
Palkat ja palkkiot	-7 614 770	-7 753 453	-7 186 990	-6 868 243	-6 825 143
Henkilösivukulut	-2 283 987	-2 412 584	-2 320 366	-2 297 166	-2 297 546
Eläkekulut	-2 104 695	-2 165 714	-2 080 891	-2 061 911	-2 062 231
Muut henkilösivukulut	-179 292	-246 870	-239 475	-235 255	-235 315
Palvelujen ostot	-29 824 562	-30 717 092	-31 373 463	-31 061 849	-31 069 569
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 689 041	-1 970 055	-1 684 638	-1 591 848	-1 591 848
Avustukset	-739 885	-785 280	-678 080	-668 080	-598 080
Muut toimintakulut	-329 563	-369 762	-423 397	-519 196	-519 196
<b>TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ</b>	<b>-42 481 808</b>	<b>-44 008 226</b>	<b>-43 666 934</b>	<b>-43 006 382</b>	<b>-42 901 382</b>
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-38 522 848</b>	<b>-40 056 907</b>	<b>-40 144 090</b>	<b>-40 001 584</b>	<b>-39 887 124</b>
Kunnan tulovero	14 333 918	14 800 000	14 800 000	14 400 000	13 800 000
Kiinteistövero	1 248 924	1 270 000	1 290 000	1 290 000	1 740 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 151 232	4 500 000	3 700 000	2 000 000	1 200 000
<b>Verotulot yhteensä</b>	<b>19 734 074</b>	<b>20 570 000</b>	<b>19 790 000</b>	<b>17 690 000</b>	<b>16 740 000</b>
<b>Valtionosuudet</b>	<b>16 586 486</b>	<b>19 120 000</b>	<b>19 500 000</b>	<b>20 020 000</b>	<b>20 020 000</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot	26 237	60 000	60 000	60 000	60 000
Muut rahoitustuotot	655 389	141 000	291 000	291 000	291 000
Korkokulut	-147 870	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000
Muut rahoituskulut	-46 081	-355 000	-55 000	-55 000	-55 000
<b>Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä</b>	<b>487 674</b>	<b>-379 000</b>	<b>71 000</b>	<b>71 000</b>	<b>71 000</b>
<b>VUOSIKATE</b>	<b>-1 714 615</b>	<b>-745 907</b>	<b>-783 090</b>	<b>-2 220 584</b>	<b>-3 056 124</b>
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>	<b>-1 863 112</b>	<b>-1 984 425</b>	<b>-1 683 566</b>	<b>-1 683 566</b>	<b>-1 683 566</b>
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 863 112	-1 984 425	-1 683 566	-1 683 566	-1 683 566
Satunnaiset erät					
Satunnaiset kulut					
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>-3 577 726</b>	<b>-2 730 332</b>	<b>-2 466 656</b>	<b>-3 904 150</b>	<b>-4 739 690</b>
Poistoeron muutos	347 006	360 000	360 000	360 000	360 000
Varausten muutos					
Rahastojen muutos					
<b>TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ</b>	<b>-3 230 721</b>	<b>-2 370 332</b>	<b>-2 106 656</b>	<b>-3 544 150</b>	<b>-4 379 690</b>

<b>TULOSLASKELMA, ULKOISET JA SISÄISET</b>
--

	TP2019	TA2020 LTA2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>TOIMINTATUOTOT</b>					
Myyntituotot	2 234 090	2 066 337	1 822 916	1 824 928	1 824 928
Maksutuotot	213 482	120 000	25 000	11 988	11 988
Tuet ja avustukset	509 003	788 483	816 534	306 500	315 960
Muut toimintatuotot	3 943 055	3 851 490	3 504 495	3 499 495	3 499 495
<b>TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ</b>	<b>6 899 630</b>	<b>6 826 310</b>	<b>6 168 945</b>	<b>5 642 911</b>	<b>5 652 371</b>
<b>TOIMINTAKULUT</b>					
Henkilöstökulut	-9 898 756	-10 166 037	-9 507 356	-9 165 409	-9 122 689
Palkat ja palkkiot	-7 614 770	-7 753 453	-7 186 990	-6 868 243	-6 825 143
Henkilösivukulut	-2 283 987	-2 412 584	-2 320 366	-2 297 166	-2 297 546
Eläkekulut	-2 104 695	-2 165 714	-2 080 891	-2 061 911	-2 062 231
Muut henkilösivukulut	-179 292	-246 870	-239 475	-235 255	-235 315
Palvelujen ostot	-30 537 720	-31 426 588	-32 029 094	-31 717 480	-31 725 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 691 937	-1 970 055	-1 684 638	-1 591 848	-1 591 848
Avustukset	-739 885	-785 280	-678 080	-668 080	-598 080
Muut toimintakulut	-2 554 180	-2 535 257	-2 413 867	-2 501 678	-2 501 678
<b>TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ</b>	<b>-45 422 478</b>	<b>-46 883 217</b>	<b>-46 313 035</b>	<b>-45 644 495</b>	<b>-45 539 495</b>
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-38 522 848</b>	<b>-40 056 907</b>	<b>-40 144 090</b>	<b>-40 001 584</b>	<b>-39 887 124</b>
Kunnan tulovero	14 333 918	14 800 000	14 800 000	14 400 000	13 800 000
Kiinteistövero	1 248 924	1 270 000	1 290 000	1 290 000	1 740 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 151 232	4 500 000	3 700 000	2 000 000	1 200 000
<b>Verotulot yhteensä</b>	<b>19 734 074</b>	<b>20 570 000</b>	<b>19 790 000</b>	<b>17 690 000</b>	<b>16 740 000</b>
<b>Valtionosuudet</b>	<b>16 586 486</b>	<b>19 120 000</b>	<b>19 500 000</b>	<b>20 020 000</b>	<b>20 020 000</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korkotuotot	26 237	60 000	60 000	60 000	60 000
Muut rahoitustuotot	655 389	141 000	291 000	291 000	291 000
Korkokulut	-147 870	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000
Muut rahoituskulut	-46 081	-355 000	-55 000	-55 000	-55 000
<b>Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä</b>	<b>487 674</b>	<b>-379 000</b>	<b>71 000</b>	<b>71 000</b>	<b>71 000</b>
<b>VUOSIKATE</b>	<b>-1 714 615</b>	<b>-745 907</b>	<b>-783 090</b>	<b>-2 220 584</b>	<b>-3 056 124</b>
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>	<b>-1 863 112</b>	<b>-1 984 425</b>	<b>-1 683 566</b>	<b>-1 683 566</b>	<b>-1 683 566</b>
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 863 112	-1 984 425	-1 683 566	-1 683 566	-1 683 566
Satunnaiset erät					
Satunnaiset kulut					
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>-3 577 726</b>	<b>-2 730 332</b>	<b>-2 466 656</b>	<b>-3 904 150</b>	<b>-4 739 690</b>
Poistoeron muutos	347 006	360 000	360 000	360 000	360 000
Varausten muutos					
Rahastojen muutos					
<b>TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ</b>	<b>-3 230 721</b>	<b>-2 370 332</b>	<b>-2 106 656</b>	<b>-3 544 150</b>	<b>-4 379 690</b>

<b>TULOSLASKELMA OSAN TOTEUTUMINEN</b>
--

## Tuloslaskelma, ulkoinen, vertailu edellisvuoteen

	TP2019	TA2020 LTA2020	TA2021	Muutos% 2020-2021
<b>TOIMINTATUOTOT</b>				
Myyntituotot	1 518 037	1 356 841	1 167 285	-14,0 %
Maksutuotot	213 482	120 000	25 000	-79,2 %
Tuet ja avustukset	509 003	788 483	816 534	3,6 %
Muut toimintatuotot	1 718 438	1 685 995	1 514 025	-10,2 %
<b>TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ</b>	<b>3 958 960</b>	<b>3 951 319</b>	<b>3 522 844</b>	<b>-10,8 %</b>
<b>TOIMINTAKULUT</b>				
Henkilöstökulut	-9 898 756	-10 166 037	-9 507 356	-6,5 %
Palkat ja palkkiot	-7 614 770	-7 753 453	-7 186 990	-7,3 %
Henkilösivukulut	-2 283 987	-2 412 584	-2 320 366	-3,8 %
Eläkekulut	-2 104 695	-2 165 714	-2 080 891	-3,9 %
Muut henkilösivukulut	-179 292	-246 870	-239 475	-3,0 %
Palvelujen ostot	-29 824 562	-30 717 092	-31 373 463	2,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 689 041	-1 970 055	-1 684 638	-14,5 %
Avustukset	-739 885	-785 280	-678 080	-13,7 %
Muut toimintakulut	-329 563	-369 762	-423 397	14,5 %
<b>TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ</b>	<b>-42 481 808</b>	<b>-44 008 226</b>	<b>-43 666 934</b>	<b>-0,8 %</b>
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-38 522 848</b>	<b>-40 056 907</b>	<b>-40 144 090</b>	<b>0,2 %</b>
Kunnan tulovero	14 333 918	14 800 000	14 800 000	0,0 %
Kiinteistövero	1 248 924	1 270 000	1 290 000	1,6 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 151 232	4 500 000	3 700 000	-17,8 %
<b>Verotulot yhteensä</b>	<b>19 734 074</b>	<b>20 570 000</b>	<b>19 790 000</b>	<b>-3,8 %</b>
<b>Valtionosuudet</b>	<b>16 586 486</b>	<b>19 120 000</b>	<b>19 500 000</b>	<b>2,0 %</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>				
Korkotuotot	26 237	60 000	60 000	0,0 %
Muut rahoitustuotot	655 389	141 000	291 000	106,4 %
Korkokulut	-147 870	-225 000	-225 000	0,0 %
Muut rahoituskulut	-46 081	-355 000	-55 000	-84,5 %
<b>Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä</b>	<b>487 674</b>	<b>-379 000</b>	<b>71 000</b>	<b>-118,7 %</b>
<b>VUOSIKATE</b>	<b>-1 714 615</b>	<b>-745 907</b>	<b>-783 090</b>	<b>5,0 %</b>
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>	<b>-1 863 112</b>	<b>-1 984 425</b>	<b>-1 683 566</b>	<b>-15,2 %</b>
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 863 112	-1 984 425	-1 683 566	-15,2 %
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut				
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>-3 577 726</b>	<b>-2 730 332</b>	<b>-2 466 656</b>	<b>-9,7 %</b>
Poistoeron muutos	347 006	360 000	360 000	0,0 %
Varausten muutos				
Rahastojen muutos				
<b>TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ</b>	<b>-3 230 721</b>	<b>-2 370 332</b>	<b>-2 106 656</b>	<b>-11,1 %</b>



RAHOITUSLASKELMA						
------------------	--	--	--	--	--	--

	TP2018	TP2019	TA2020 LTA2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Varsinainen toiminta ja investoinnit</b>						
<b>Tulorahoitus</b>						
Vuosikate	-525 917	-1 714 615	-745 907	-783 090	-2 220 584	-3 056 124
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjaukset	-1 019 106	-2 326				
<b>Tulorahoitus</b>	<b>-1 545 023</b>	<b>-1 716 940</b>	<b>-745 907</b>	<b>-783 090</b>	<b>-2 220 584</b>	<b>-3 056 124</b>
<b>Investoinnit</b>						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-2 108 727	-2 622 756	-1 790 152	-842 000	-1 120 000	-392 000
Investointien ennakkomaksut						
Rahoitusosuudet investointimenoihin	239 800	2 000	72 750			
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	2 427 112	5 696	30 000	30 000	30 000	30 000
<b>Investoinnit</b>	<b>558 185</b>	<b>-2 615 060</b>	<b>-1 687 402</b>	<b>-812 000</b>	<b>-1 090 000</b>	<b>-362 000</b>
<b>Varsinainen toiminta ja inv.netto</b>	<b>-986 838</b>	<b>-4 332 000</b>	<b>-2 433 309</b>	<b>-1 595 090</b>	<b>-3 318 572</b>	<b>-3 946 112</b>
<b>Rahoitustoiminta</b>						
<b>Antolainauksen muutokset</b>						
Antolainauksen lisäykset muille	-243 413	-453 392	-315 000	-65 000	-65 000	-65 000
Antolainasaamisten väh. muilta	486 827	406 784	220 000	210 000	210 000	210 000
<b>Antolainauksen muutokset</b>	<b>243 413</b>	<b>-46 608</b>	<b>-95 000</b>	<b>145 000</b>	<b>145 000</b>	<b>145 000</b>
<b>Lainakannan muutokset</b>						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 600 000	4 700 000	6 070 000	3 850 000	5 500 000	6 500 000
Pitkäaikaisten lainojen väh.	-1 544 560	-1 687 320	-2 170 000	-2 400 000	-2 800 000	-3 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	400 000	1 000 000				
Muut maksuvalmiuden muutokset						
<b>Lainakannan muutokset</b>	<b>2 455 440</b>	<b>4 012 680</b>	<b>3 900 000</b>	<b>1 450 000</b>	<b>2 700 000</b>	<b>3 500 000</b>
<b>Oman pääoman muutokset</b>						
<b>Rahoitustoiminnan kassavirta</b>	<b>2 698 853</b>	<b>3 966 072</b>	<b>3 805 000</b>	<b>1 595 000</b>	<b>2 845 000</b>	<b>3 645 000</b>
<b>Rahoitustoiminnan nettokassavirta</b>	<b>1 712 016</b>	<b>-365 928</b>	<b>1 371 691</b>	<b>-90</b>	<b>-473 572</b>	<b>-301 112</b>
<b>RAHOITUSVARALLISUUDEN KO- TIUTUS</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
			8.2020			
Lainakanta-arvio milj. €	25,086	29,099	30,561	32,011	34,711	38,211
Lainakanta-arvio € / asukas	4 781	5 667	6 031	6 402	7 012	7 719
Asukasluku	5 247	5 135	5 067	5 000	4 950	4 950
Kuntien keskimäär. lainakanta, € / as.	3 039	3 342				
Kuntakonsernin lainakanta, milj.€	42,319	46,782				
Kuntakonsernin lainakanta, € / asukas	8 065	9 110				
Kuntakonsernin keskim. lainak. €/as.	6 540	7 084				
- Kuntakons. kesim. lainamäärä +50%	9 810	10 626				
Sijoitusten markkina-arvo, €	8 369 967	10 550 120				
Kumulatiivinen ylijäämä taseessa, M€	3,98	0,75				
Poistoero ja vapaaeht. varaukset, M€	6,49	6,14				

**RAHOITUKSEN TUNNUSLUKUJA**

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA+LTA 2020	31.8.2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Asukasmäärä	5 338	5 248	5 135	5 100	5 067	5 000	4 950	4 950
Lainakanta milj. € (31.12)	22,6	25,1	29,1	33,2	30,6	32,0	34,7	38,2
Lainat € / asukas	4 240	4 781	5 667	6 501	6 031	6 402	7 012	7 719
Kassavarat milj. € (31.12.)	9,5	10	9,9					
Kassan riittävyys / päivää	73	77	76					
Investointien tulorahoitus -%	0,05	-94,2	-65,6	-100,9		-96,4	-204,5	-990,1
Lainanhoitokate	0,1	-0,4	-0,9	-0,5		-0,4	-0,8	-1,2
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, M€	-15,9	-16,7	-25,1					
Konsernilainakanta milj. € (31.12.)	38,2	42,3	46,8					
Konsernilainat € / asukas	7 149	8 065	9 110					

**Rahoituslaskelman tunnusluvut:****Lainakanta**

= vieras pääoma - saadut ennakot - lyhytaikaisen vieraan pääoman osto- ja siirtovelat

**Kassavarat**

= rahoitusomaisuuteen merkityt sijoitukset rahamarkkina-instrumentteihin, joukkovelkakirjalainasaamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

**Investointien tulorahoitus -%**

=  $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$   
Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai toimintapääomalla. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

**Lainanhoitokate**

=  $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$   
Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Vuosikatteella tarkoitetaan tilinpäätösvouden vuosikatetta. Korkokuluilla tarkoitetaan tilinpäätösvouden tuloslaskelman korkokuluja. Lainanhoitolyhennyksillä tarkoitetaan tilinpäätösvouden rahoituslaskelmaan merkittyä pitkäaikaisten lainojen vähennystä.

Lainanhoitokate > 1, tulorahoitus riittää lainojen hoitoon

Lainanhoitokate < 1, tulorahoitus ei riitä lainojen hoitoon

**Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta**

Toiminnan ja investointien rahavirta-välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla seurataan investointien omahankintamenojen toteutumista pitkäaikaisella aikavälillä.

## INVESTOINTIOSA KAUPUNGIN TALOUSARVIOSSA

### INVESTOINNIT 2021 - 2023

#### Kaupunginhallitus, maa- ja vesialueet

**Vastuutoimielin:** Kaupunginhallitus  
**Vastuuhenkilö:** Kaupunginjohtaja, tekninen johtaja

#### 600 Maa- ja vesialueet

**Vastuutoimielin:** Kaupunginhallitus  
**Vastuuhenkilö:** Kaupunginjohtaja, tekninen johtaja  
**Perustelut:** Maa-alueiden ostoihin ja myynteihin varatut määrärahat.

Maa- ja vesialueet	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot, maan hankinta	-89 363	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Tulot, maan myynti	5 696	30 000	30 000	30 000	30 000
<b>Netto</b>	<b>-83 667</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

#### Tekninen lautakunta, rakennukset

**Vastuutoimielin:** Tekninen lautakunta  
**Vastuuhenkilö:** Tekninen johtaja

#### Muksuteekki

**Perustelut:** korjausinvestointi  
**Tavoite:** PTS

Muksuteekki	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-39 900			-3 000	
Tulot					
<b>Netto</b>	<b>-39 900</b>			<b>-3 000</b>	

#### Varikko

**Perustelut:** peruskorjaus  
**Tavoite:** PTS:n mukaisia korjauksia

Varikko	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-24 236	-77 202		-30 000	
Tulot					
<b>Netto</b>	<b>-24 236</b>	<b>-77 202</b>		<b>-30 000</b>	

## Taloussuunnitelma 2022 - 2023

**624 Ikosen koulu**

Perustelut: korjausinvestointi  
 Tavoite: PTS ilmanvaihdon muutostyöt v.2019  
 PTS töitä v. 2022

Ikosen koulu	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-60 950			-20 000	-15 000
Tulot					
Netto	-60 950			-20 000	-15 000

**625 Salmenkoulu**

Perustelut: korjausinvestointi  
 Tavoite: v. 2021 Osa 2 sisäpuolen peruskorjaus sekä vesikate  
 v. 2022 keittiöremontti

Salmenkoulu	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-1 587 915	-332 798	-450 000	-150 000	
Tulot					
Netto	-1 587 915	-332 798	-450 000	-150 000	

**638 Kaupungintalo**

Perustelut: korjausinvestointi  
 Tavoite: v. 2022 IV-jäähdytys  
 v. 2021 palvelimet

Kaupungintalo	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-84 326	-10 000	-20 000	-35 000	
Tulot					
Netto	-84 326	-10 000	-20 000	-35 000	

**646 Monitoimihalli**

Perustelut: PTS mukaisia peruskorjauksia,  
 Tavoite: v. 2021 Kattopalkkien huolto automaation uusiminen  
 v. 2022 Vesikatteen uusiminen

Monitoimihalli/areena	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-10 676	-25 000	-25 000	-110 000	
Tulot		0			
Netto	-10 676	-25 000	-25 000	-110 000	

**Aarnola**

Perustelut: korjausinvestointi  
 Tavoite: PTS

Aarnola	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot				-15 000	
Tulot					
Netto	0			-15 000	

## Taloussuunnitelma 2022 - 2023

**Uimahalli**

Perustelut:

korjausinvestointi

Tavoite:

PTS

Remonttisuunnittelu allasosasto 2020, toteutus v. 2021

Uimahalli	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot		-15 000	-100 000		
Tulot					
Netto	0	-15 000	-100 000		

**Paloasema**

Perustelut:

korjausinvestointi

Tavoite:

v. 2021

autohallin kate

Paloasema	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot		-30 000	-30 000	0	
Tulot		0			
Netto	0	-30 000	-30 000	0	

**Kirjasto ja kulttuuritalo**

Kirjasto ja kulttuuritalohanketta ei toteuteta taloussuunnitelmavuosina

Kirjasto ja kulttuuritalo	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot		0	0	0	0
Tulot					
Netto	0	0	0	0	0

**RAKENNUKSET YHTEENSÄ**

Rakennukset yhteensä	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-1 808 003	-490 000	-625 000	-363 000	-15 000
Tulot	0	0	0		
Netto	-1 808 003	-490 000	-625 000	-363 000	-15 000

## Tekninen lautakunta, kiinteät rakenteet ja laitteet, tiet ja alueet

Vastuutoimielin: Tekninen lautakunta  
Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

### 700 Kaavatiet

Perustelut: korjausinvestointi  
Kustannusarvio:  
Tavoite: Kaavateiden kunnon parantaminen  
v. 2022 - 2023 Uusien kaavatieosuuksien rakentaminen  
v. 2019 - 2020 Vanha Pyhäjärventie, Erämiehentien osa ja Katajapolku

Kaavatiet	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-439 296	-500 000	-50 000	-250 000	-250 000
Tulot					
Netto	-439 296	-500 000	-50 000	-250 000	-250 000

### 702 Tievalaistus

Perustelut: korvausinvestointi  
Kustannusarvio:  
Tavoite: Tievalaistuksen uusiminen sekä valaisinlinjojen raivaus.

Tievalaistus	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-23 119	-10 000	-20 000	-10 000	-10 000
Tulot					
Netto	-23 119	-10 000	-20 000	-10 000	-10 000

### 703 Kaavatiet/Päällystäminen

Perustelut: korjausinvestointi  
Kustannusarvio:  
Tavoite: Kaavateiden päällystäminen.

Kaavatiet/Päällystäminen	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-5 800	-20 000		-50 000	-20 000
Tulot					
Netto	-5 800	-20 000		-50 000	-20 000

### 717 Risteysalueen infran laajentaminen

Perustelut: Risteysalueen infran laajentaminen  
Tavoite: Risteysalueen infran laajentaminen.

Risteysalueen infran laajentaminen	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot				-250 000	0
Tulot					
Netto	0	0		-250 000	0

**725 Urheilukenttä**

Perustelut: Korjausinvestointi  
 Kustannusarvio:  
 Tavoite: v.2022 Urheilukentän peruskunnostussuunnitelman laatiminen

Urheilukenttä	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-3 311		-10 000	-100 000	
Tulot					
Netto	-3 311	0	-10 000	-100 000	

**740 yleissuunnittelu**

Perustelut: kaavoitus ja maankäyttö  
 Tavoite: Maankäytön suunnittelut ja kaavoitus.

yleissuunnittelu	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-52 871	-30 000	-10 000	-30 000	-30 000
Tulot					
Netto	-52 871	-30 000	-10 000	-30 000	-30 000

**710 Kaavatiet peruskorjaussuunnittelu**

Perustelut: korjausinvestointisuunnittelu  
 Kustannusarvio:  
 Tavoite: Kaavateiden peruskorjaussuunnittelu tarvemäärityksen 2012 perusteella Keskustaajaman uusien tieyhteyksien suunnittelu v. 2020 alkaen

Kaavatiet peruskorjaussuunnittelu	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-65 252	-20 000	-40 000	-20 000	-20 000
Tulot					
Netto	-65 252	-20 000	-40 000	-20 000	-20 000

**Vesistöjen niitot**

Perustelut: vesistöjen tilan parantaminen  
 Tavoite: v. 2019 Pyhäjärvi ja Parkkima niitto  
 v. 2020 Pyhäjärvi, Parkkima ja Komu niitto  
 v. 2021 Pyhäjärvi, Parkkima ja Komu niitto

Vesistöjen niitot	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-220	-17 000	-17 000	-17 000	-17 000
Tulot					
Netto	-220	-17 000	-17 000	-17 000	-17 000

**KIINTEÄT RAKENTEET, LAITTEET, TIET JA ALUEET YHTEENSÄ**

Rakenteet, tiet yhteensä	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot	-589 869	-597 000	-147 000	-727 000	-347 000
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	-589 869	-597 000	-147 000	-727 000	-347 000

## Kalusto ja ohjelmistohankinnat

### Ohjelmistohankinnat

Perustelut:

Asianhallintajärjestelmän päivittäminen

Tavoite:

käyttöönotto v. 2021

Ohjelmistohankinnat	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Menot			-40 000		
Tulot					
Netto			-40 000		

## INVESTOINNIT 2019-2023 YHTEENSÄ

Investoinnit yhteensä	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
<b>Käyttöomaisuusinvestoinnit</b>	<b>-2 487 235</b>	<b>-1 117 000</b>	<b>-842 000</b>	<b>-1 120 000</b>	<b>-392 000</b>
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	0		
Käyttöomaisuuden myyntitulot	5 696	30 000	30 000	30 000	30 000
<b>Netto</b>	<b>-2 481 539</b>	<b>-1 087 000</b>	<b>-812 000</b>	<b>-1 090 000</b>	<b>-362 000</b>

(TP 2019 summat sisältävät vain vuosina 2020 - 2023 jatkuvien investointien toteutuman)



**TYTÄRYHTIÖT****PYHÄJÄRVEN KEHITYS OY**

**Vastuuhenkilö** Elinkeinojen kehittäjä

**1. TOIMINTA-AJATUS** Yhtiön toimialana on Pyhäjärven kaupungin ja alueellisen elinkeinoelämän edistäminen ja siihen liittyvien palvelujen tuottaminen.

**2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA**

Valtateiden E75 ja 21 risteysalueen kehittämiseksi haetaan sijoittumispotentiaalisia palveluita ja toimintoja, erityisesti vähittäiskaupan ja ravintolapuolen toimijoita.

Erilaisten tapahtumien järjestämisellä pyritään kasvattamaan Pyhäjärven tunnettuutta ja omistajanvaihdosneuvotteluja edistetään niiden yritysten kohdalla, joissa on tarvetta sukupolvenvaihdokseen.

Pyhäjärven Calliota ja kaupunkia markkinoidaan aktiivisesti elokuva- ja tv-sarjatuotantojen kuvausympäristönä.

Pyhäjärven Kehitys avustaa edelleen Kiinteistö Oy Rillankiveä vuokralaisten etsimisessä, tilojen tarjoamisessa ja markkinoinnissa, sekä tarpeen mukaan myös vuokralaisneuvotteluissa ja yhteydenpidossa nykyisiin vuokralaisiin.

**3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS**

Yhtiön hallitus:

Varsinaiset jäsenet:

Markku Kärkkäinen (puheenjohtaja)

Mirja Hynninen, Juhani Laahanen, Maritta Lappalainen, Juhani Pyhtilä ja Marja-Leena Våg

Varajäsenet:

Taimi Piippo, Jere Hakkarainen, Kjell Kurtén

Tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy.

**4. HENKILÖSTÖ** Elinkeinojen kehittäjä (50 %)

**5. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA**

Sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta vastaa yhtiön hallitus. Yhtiön toimintaa valvovat myös tilintarkastajat, Pyhäjärven kaupunki (mm. tarkastuslautakunta) ja viranomaiset.

<b>PYHÄJÄRVEN KEHITYS OY</b>
------------------------------

## 6. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

<b>Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa</b>	Pyhäjärven saavutettavuuden parantaminen	Pyhäsalmen linja-autoyhteyksien ja tavarayhteyksien turvaaminen ja lisääminen.
<b>Liikenteen ja logistiikan virran hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä</b>	E 75 ja 27-tien risteysalueelle uusien toimijoiden hakeminen.  Mainostaulujen toteuttaminen risteysalueelle.  Biokaasun yksityistä tuotantotoimintaa ja jakelupiste Pyhäjärvelle.	Toimijoiden sijoittuminen alueelle.  Vähintään yksi uusi mainostaulu / vuosi markkinaehtoisesti.  Investointipäätöksen syntyminen tuotantolaitoksesta ja jakeluasemasta.
<b>Paikallisten osaamisklustereiden rakentaminen</b>	Matkailualan kehittäminen  Puutarhamarjojen viljelyhanke  Hyvinvointialan yritystoiminnan kehittäminen  Elokuva- ja tv-sarjatuotantoympäristöjen kehittäminen	Liikevaihdon ja kehitysinvestointien lisääntyminen.  Jalostusarvon lisääminen marjanviljelyssä, edistää uutta liiketoimintaa ja verkostoitumista, luoda uusia työpaikkoja, Puutarhamarjatuotantoon yhteensä 20 ha lisää Pyhäjärvelle vuoteen 2022 mennessä.  Hyvinvointialan yritysten liiketoiminnan kasvu.  Uusi tuotantoaloitus.
<b>Viihtyisä elinympäristö</b>	Tapahtumatarjonnan edelleen kehittäminen	Yksi uusi toistuva tapahtuma  Kävijämäärien positiivinen kehittyminen

**PYHÄJÄRVEN KEHITYS OY**

**Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA**

<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Kantokykyinen palvelutuotanto</b>	Kehitys Oy tarjoaa kilpailukykyisen toimistohotellipalvelun	Vuokratilojen käyttöaste 60 % Asematiellä
<b>Luonnon hyödyntäminen hyvinvoinnin rakentamisessa</b>	Matkailun kehittämishankkeen valmistelu, luonnon hyödyntäminen	Matkailusektorin liikevaihto lisääntyy.

**Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ**

<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Talous tasapainossa</b>	Toiminnan taloudellinen tehokkuus	Tilikauden tulos positiivinen
<b>Tytäryhtiöiden elinvoimatyö</b>	Pysyvän kasvun ja kehittymisen edellytysten luominen paikkakunnalle	Yritysten määrä lisääntyy, yritystytyväisyys, aloittaneiden yritysten määrä, sijoittuneiden yritysten määrä  Nykyisten liike- ja teollisuustilojen täyttöaste mahdollisimman korkea (>90 %).
<b>Kestävät ja vaikuttavat investoinnit</b>	Yksityissektorin investointien toteutumisen edistäminen	Elinkeinoinvestointien volyyymi kasvaa mitattavasti

**Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS**

<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi</b>	Aktiivinen elinvoimatyö ja markkinointi.	Pyhäjärven kaupungin saama positiivinen julkisuus
<b>Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa</b>	Asiantuntijapoolien hyödyntäminen	Kootaan asiantuntijapoolit mm. matkailulle ja risteysalueen kehittämiseksi

<b>PYHÄJÄRVEN KEHITYS OY</b>
------------------------------

**10. TALOUSARVIO VUODELLE 2021 SEKÄ TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022 – 2023**

<b>Tuloslaskelma</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>	<b>TS2022</b>	<b>TS2023</b>
<b>Liikevaihto</b>					
Vuokratuotot	21 521	25 900	20 000	14 500	14 500
Muut tuotot	14 602	1 000	500	500	500
Elinkeinopalvelut	200 000	200 000	100 000	100 000	100 000
Liiketoiminnan muut tuotot	184 622	0	0	0	0
<b>Liikevaihto yhteensä</b>	<b>420 745</b>	<b>226 900</b>	<b>120 500</b>	<b>115 000</b>	<b>115 000</b>
<b>Materiaalit ja palvelut</b>					
Aine- ja tavaraostot	0	0	0	0	0
<b>Materiaalit ja palvelut yht.</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Henkilöstökulut</b>					
Palkat	-168 301	-105 000	-46 300	-27 300	-27 300
Henkilöstökulut	-24 907	-28 000	-8 800	-6 800	-6 800
Muut henkilöstökulut	-17 677	-4 000	-900	-900	-900
<b>Henkilöstökulut yhteensä</b>	<b>-210 885</b>	<b>-137 000</b>	<b>-56 000</b>	<b>-35 000</b>	<b>-35 000</b>
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>					
Muista pitkävaik. menoista	0	0	0	0	0
Rakennuksista	-1 860	-1 861	-1 861	-1 861	-1 861
Koneista ja kalustosta	-1 444	-1 444	-1 444	-1 444	-1 444
Arvonalennukset	0	0	0	0	0
<b>Poistot ja arvonalen.yht.*</b>	<b>-3 304</b>	<b>-3 305</b>	<b>-3 305</b>	<b>-3 305</b>	<b>-3 305</b>
<b>Muut kulut</b>					
Vapaaeht.henkilösivukulut	0	0	0	0	0
Kiinteistöjen hoitokulut	-78 791	-42 270	-33 750	-33 750	-33 750
Hallintopalvelut	-55 403	-19 800	-5 541	-5 541	-5 541
Muut hallinnonkulut	-92 843	-18 000	-14 188	-25 528	-25 528
<b>Muut kulut yhteensä</b>	<b>-227 037</b>	<b>-80 070</b>	<b>-53 479</b>	<b>-64 819</b>	<b>-64 819</b>
Luottotappiot	-137 637	0	0	0	0
<b>Liikevoitto (liiketappio)</b>	<b>-158 118</b>	<b>6 525</b>	<b>7 716</b>	<b>11 876</b>	<b>11 876</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korko- ja rahoitustuotot	232	50	50	50	50
Arvonalentumiset	-212 863	0	0	0	0
Korko- ja rahoituskulut	-6 611	-6 560	-5 461	-5 282	-5 065
<b>Rahoitustuotot ja kulut yht.</b>	<b>-219 242</b>	<b>-6 510</b>	<b>-5 411</b>	<b>-5 232</b>	<b>-5 015</b>
<b>Voitto ennen satunn. eriä</b>	<b>-377 360</b>	<b>15</b>	<b>2 305</b>	<b>6 644</b>	<b>6 861</b>
<b>Välittömät verot</b>					
Verot	0	0	0	0	0
<b>Välittömät verot yht.</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Tilikauden voitto / tappio</b>	<b>-377 360</b>	<b>15</b>	<b>2 305</b>	<b>6 644</b>	<b>6 861</b>

## KIINTEISTÖ OY RILLANKIVI

### Vastuhenkilö

Toimitusjohtaja Sari Ahola

### 1. TOIMINTA-AJATUS

Yhtiön toimialana on Pyhäjärven kaupungin alueella tapahtuva asuntojen hankkiminen, omistaminen ja vuokralle antaminen ja tätä tarkoitusta varten omistaa ja hallita asuinhuoneistojen hallintaan oikeuttavia asunto-osakeyhtiön ja kiinteistöosakeyhtiön osakkeita ja yksinomaan asumiskäyttöön varattuja kiinteistöjä sekä muita asuntoja noudattamalla asuntojen vuokrauksessa Pyhäjärven kaupungin vahvistamia asukasvalintaperusteita. Tarkoituksenperiensä toteuttamiseksi yhtiö voi toimia rakennuttajana. Lisäksi yhtiön toimialana on Pyhäjärven kaupungin ja alueellisen elinkeinoelämän edistäminen vuokraamalla ja rakennuttamalla liiketiloja. Toimintaansa varten yhtiö voi omistaa ja hallita kiinteistöjä ja harjoittaa kiinteistöjen sekä arvopapereiden ostoa ja myyntiä.

### 2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Yhtiö on tehnyt tasapainottamisohjelman vuosille 2020-2025. Ohjelman mukaan puretaan noin 23 asuntoa tulevina vuosina. Marraskuussa 2020 puretaan Mäntypolku 6 A-B, 10 asuntoa. Kustannus 73.000 € johon on Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA myöntänyt maksimimäärän, eli 90% purkuavustusta. Yhtiön pääomakustannukset ovat suuret vuosina 2020 (631.554) ja 2021 (600.156). Talouden tasapainottamiseksi yhtiö on hakenut lyhennysvapaata eri rahoittajilta yhteensä noin 159.524 €. Yhtiö on saanut maksuvalmiuslainaa 250.000 € Pyhäjärven kaupungilta. Sovintoneuvottelut matkailuyrittäjän maksamattomista vuokrista päättyi syksyllä. Yhtiö jatkaa oikeudellisia toimenpiteitä. Covid19 vaikutus yhtiöön on ollut vähäinen, vaikuttanut enimmäkseen toimiston palvelutapaan.

### 3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Yhtiön hallitukseen kuuluvat; Mauri Parttimaa, puheenjohtaja ja Jorma Leskinen varapuheenjohtaja. Varsinaiset jäsenet; Hanna-Reetta Majava, Sirpa Pengerkoski, Pirkko Ruotsalainen, Kjell Kurten. Varajäsenet; Heikki Koski ja Marita Kärkkäinen-Rytkönen. Tilintarkastaja; BDO Oy, päävastuullinen tilintarkastaja Tiina Mikkonen-Brännkärr KHT JHT.

### 4. HENKILÖSTÖ

Hallinnossa on kaksi henkilöä ja kirvesmiehiä kaksi. 06.02.2020 aloitti uusi tekninen isännöitsijä, Esa Ryyänen.

### 5. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Yhtiön sisäinen johtamis- ja valvontamenettely perustuu;

- osakeyhtiölakiin
- aravavuokraloyhtiötä koskeviin säädöksiin ja suosituksiin
- omiin toimintatapoihin ja –periaatteisiin
- hyvää hallintotapaa koskevaan ohjeistukseen

Sisäinen valvonta kattaa taloudellisen raportoinnin valvonnan, yhtiön sisäiset hyväksymisoikeudet, investointien seurannan ja vuokravalvonnan. Sisäistä valvontaa suorittaa henkilökunta ja toimitusjohtaja sekä sen toimivuutta arvioi yhtiön hallitus. Sisäistä valvontaa toteutetaan läpi koko organisaation. Sisäisen valvonnan menetelmiä ovat mm sisäiset ohjeistukset ja valvontaa tukevat raportointijärjestelmät. Ulkoista valvontaa suorittaa tilintarkastajat ja viranomaiset. Yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan strategian riskianalyysi valmistui keväällä 2017.

**KIINTEISTÖ OY RILLANKIVI**

**6. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET**

**Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA  
VETOVOIMAA**

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa	Valokuituyhteyksien lisääminen asuntokohteissa	Aktiiviliittymät 4 asuntokohteeseen
Resurssiviisas Pyhäjärvi	Purettavista kiinteistöistä hyödynnetään kiinteät kalusteet	toteutuu / ei toteudu 2021
Viihtyisä elinympäristö	Kylien korkea käyttöaste Asukastoiminnan aktivointi Vaihtuvuus < 28 %	Kylien käyttöaste >90 1 krt / vuosi %

**Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA**

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Kantokykyinen palvelutuotanto	Hoitokustannukset asumis- ja teollisuuskohteissa maltilliset Asuinkiinteistöjen lämpöindeksi alle Motivan keskiarvon 66 kwh/m3/v	Hoitokustannukset nousevat enintään 1,7 % vuosina 2021 – 2023 26 / 26
Mukaan vetävä toimintakulttuuri	osallistuminen eri tilaisuuksiin, näkyvyys, esim Kihupäivät	tapahtumat/vuosi 2/2

**Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS  
JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ**

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Talous tasapainossa	Omavaraisuusaste > 30 % Tilikauden tulos >0 € Lainakanta €/asukas	% toteutuu / ei toteudu <500 €/asukas
Tytäryhtiöiden elinvoimatyo	Asuntojen käyttöaste korkea Teollisuustilojen käyttöaste nousee	käyttöaste >91 % käyttöaste >88 % 2021-2023
Kestävät ja vaikuttavat investoinnit	Kiinteistöjen kuntoarviot / 10 vuoden investointisuunnitelmat Tappiollisen teollisuustilan realisointi Liiketie 18 myynti-/vuokraussopimus 2021 Asuntojen vähentäminen/purkaminen vuosille 2021-2025	toteutuu / ei toteudu 1 / 1 toteutuu / ei toteudu 25 / 25
Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen	henkilöstöpalaverit ajankohtaiskoulutukset tapaturmien ehkäisy	6 / 6 toteutuu / ei toteudu 0 tapaturmaa/vuosi

**Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS**

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi	Facebook, Tori-taulu, markkinointi	Facebook tykkäykset 370/2021
Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita	Lähikuntien yhteistyöpalaverit	3/3
Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa	Asukaskysely	1 / 2021

<b>KIINTEISTÖ OY RILLANKIVI</b>
---------------------------------

TUNNUSLUKU/MITTÄRI	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Asuntojen käyttöaste	90,6 %	88,7 %	90,2 %	95,1 %	95,0 %	95,0 %
Teollisuustilojen käyttöaste	78,9 %	62,6 %	80,9 %	79,4 %	80,0 %	80,0 %
Hoitokustannukset, asunnot	4,82	5,53	4,62	4,88	5,29	5,28
Hoitokustannukset, teollisuus	1,77	1,99	1,15	2,10	2,20	2,19
Omavaraisuusaste	22,9 %	25,9 %				
Vaihtuvuus	30,8 %	32,7 %				

## 7. INVESTOINNIT

<b>INVESTOINNIT YHTEENSÄ</b>
------------------------------

Investoinnit yhteensä	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2022
Käyttöomaisuusinvestoin.	354.478	70.000	0	37.972	22.505
Rahoitusos.investointeihin					
Käyttöm. myyntitulot					
<b>Investoinnit yhteensä</b>	<b>354.478</b>	<b>70.000</b>	<b>0</b>	<b>37.972</b>	<b>22.505</b>

## 8. TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN

Yhtiön yleiskustannuksia on saatu pienemmäksi yhdistämällä Pyhäjärven Kehitys Oy:n osittainen kiinteistöliiketoiminta Kiinteistö Oy Rillankiveen. Yhtiö on laatinut maaliskuussa 2019 toimitilojen realisointisuunnitelman, joka on otettu käyttöön. Talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2020 – 2025 on tehty kesällä 2020.

<b>KIINTEISTÖ OY RILLANKIVI</b>
---------------------------------

**9. TALOUSARVIO VUODELLE 2021 SEKÄ TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022 - 2023**

<b>Tuloslaskelma</b>	<b>TP2019</b>	<b>TA2020</b>	<b>TA2021</b>	<b>TS2022</b>	<b>TS2023</b>
<b>Liikevaihto</b>					
Vuokratuotot	1 617 488	1 838 604	1 790 843	1 731 809	1 745 993
Muut tuotot	80 999	80 469	76 994	85 300	82 800
Elinkeinopalvelut	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	15 339	28 520	28 837	26 100	26 100
<b>Liikevaihto yhteensä</b>	<b>1 713 826</b>	<b>1 947 593</b>	<b>1 896 674</b>	<b>1 843 209</b>	<b>1 854 893</b>
<b>Materiaalit ja palvelut</b>					
Aine- ja tavarasto	0	0	0	0	0
<b>Materiaalit ja palvelut yht.</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Henkilöstökulut</b>					
Palkat	-185 179	-208 900	-175 698	-176 000	-178 000
Henkilöstökulut	-46 723	-45 000	-38 656	-38 700	-39 000
Muut henkilöstökulut	-8 886	-7 796	-6 000	-6 000	-6 000
<b>Henkilöstökulut yhteensä</b>	<b>-240 788</b>	<b>-261 696</b>	<b>-220 354</b>	<b>-220 700</b>	<b>-223 000</b>
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>					
Muista pitkävaik.menot	-2 996	0	0	0	0
Rakennuksista	-499 307	-492 076	-503 957	-503 957	-465 983
Koneista ja kalustosta	-4 899	-12 107	-6 837	-6 127	-5 427
Arvonalennukset	-132 394	0	0	-37 972	-22 505
<b>Poistot ja arvonalen.yht.*</b>	<b>-639 596</b>	<b>-504 183</b>	<b>-510 794</b>	<b>-548 056</b>	<b>-493 915</b>
<b>Muut kulut</b>					
Vapaaeht.henkilösivukulut	0	0	0	0	0
Kiinteistöjen hoitokulut	-917 123	-870 688	-854 365	-862 500	-857 500
Hallintopalvelut	-45 749	-31 761	-37 265	-38 000	-38 000
Muut hallinnonkulut	-4 335	0	0	0	0
<b>Muut kulut yhteensä</b>	<b>-967 207</b>	<b>-902 449</b>	<b>-891 630</b>	<b>-900 500</b>	<b>-895 500</b>
Luottotappiot	-128 778	-16 000	-21 000	-17 500	-17 500
<b>Liikevoitto (liiketappio)</b>	<b>-262 543</b>	<b>263 265</b>	<b>252 896</b>	<b>156 453</b>	<b>224 978</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korko- ja rahoitustuotot	7 373	7 000	11 341	7 000	7 000
Korko- ja rahoituskulut	-199 227	-197 427	-179 688	-160 470	-149 361
<b>Rahoitustuotot ja -kulut yht.</b>	<b>-191 854</b>	<b>-190 427</b>	<b>-168 347</b>	<b>-153 470</b>	<b>-142 361</b>
<b>Voitto ennen satunn. erää</b>	<b>-454 397</b>	<b>72 838</b>	<b>84 549</b>	<b>2 983</b>	<b>82 617</b>
<b>Tilinpäätössiirrot</b>					
Asuintalovaraus	65 008	0	0	0	0
<b>Tilinpäätössiirrot yhteensä</b>	<b>65 008</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Välittömät vero</b>					
Verot	0	0	0	0	0
<b>Välittömät verot yht.</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Tilikauden voitto / tappio</b>	<b>-389 389</b>	<b>72 838</b>	<b>84 549</b>	<b>2 983</b>	<b>82 617</b>



## PYHÄNET OY

**Vastuhenkilö:** Toimitusjohtaja **Matti Kangas**

### 1. TOIMINTA-AJATUS

PyhäNet parantaa toiminta-alueensa kuntien elinvoimaisuutta ja ihmisten elämänlaatua toteuttamalla, ylläpitämällä ja operoimalla laadukkaita ja toimintavarmoja valokuituverkkoja, luoden edellytyksiä uusille digitaalisille palveluille, toimintamalleille ja käyttötottumuksille.

### 2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Valokuituverkon rakentaminen on keskittynyt Haapajärvelle. Lisäksi yksittäisiä liittymiä on rakennettu koko toiminta-alueella. Vuoden 2020 aikana uusia liittymiä on rakennettu yhteensä noin 80. Aktiivisten valokuituliittymien määrä on kasvanut noin 3 %. Toiminta on kannattavaa.

### 3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Yhtiökokouksessa 9.6.2020 hallitukseen valittiin Ilpo Karvonen, Jouni Jussinniemi, Asko Torssonen, Veikko Ekman ja Pauli Ojalehto. Varajäseniksi valittiin: Markku Kärkkäinen, Teija Myllylä sekä Tuukka Kuisma.

Hallituksen puheenjohtajana on toiminut Ilpo Karvonen ja varapuheenjohtajana Asko Torssonen.

Tilintarkastusyhtiönä toimii JHTT-yhteisö BDO Auditor Oy ja vastuullisena tilintarkastajana Sakari Syrjälä.

### 4. HENKILÖSTÖ

Kaksi päätoimista työntekijää.

### 5. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistua, että yhtiön toiminta on kaikilta osin tehokasta, laadukasta, eettistä ja lainmukaista. Ajantasainen taloustilanteen seuranta sekä ennalta määritellyt toiminnot ja prosessit ovat tärkein sisäisen valvonnan keino.

Riskienhallinta perustuu mahdollisten riskien tunnistamiseen sekä niiden realisoitumistodennäköisyyden ja vaikuttavuuden arviointiin.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa toteuttaa koko yhtiö, mukaan lukien hallitus, yhtiön ja konsernin johto sekä koko henkilöstö

### 6. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

#### Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIINTI / MITTARI
Liikenne- ja tietoliikenneyhteiset työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa	Valokuituliittymien rakentaminen.	80% uusista liittymien jälkitilauksista pystytään toteuttamaan.

<b>Yrityspalveluiden kehittäminen</b>	Teollisuuden, yritysten ja tuulivoimaloiden liittymätyyppien ja palveluiden tuotteistus.	Uudet palvelut ja liittymät tunnistettu, tuotetettu ja hinnoiteltu.
---------------------------------------	--	---

<b>Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Hyvinvoiva kasvuyhteisö</b>	Digitalisaatiohankkeiden käynnistäminen ja niihin osallistuminen eri sidosryhmien kanssa.	Pyhänet toimii aktiivisena kumppanina kaupungin, muiden tytäryhtiöiden ja sidosryhmien kanssa (Selänne, Joki-ICT, jne).

<b>Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Talous tasapainossa</b>	Ajantasainen talouden seuranta	Toiminta kannattavaa.
<b>Tulevaisuuden kustannustehokkuus</b>	Palvelutuotannon malli vuodesta 2022 eteenpäin ratkaiseminen ja tarvittavien toimenpiteiden toteuttaminen.	Palvelutuotantomalli päätetty ja toteutus käynnissä/käynnistetty.
<b>Myynnin kasvu</b>	Myynnin tehostaminen ja kasvu kuluttaja- ja yritysasiakassegmenteissä	Hallituksen asettama tulostavoite 150 000 € saavutetaan.

<b>Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Viestintä ja markkinointi</b>	PyhäNetin tunnettavuuden ja brändin kehittäminen.	PyhäNet koetaan toimialueellaan ensisijaiseksi laajakaistapalveluiden tuottajaksi. Aktiivisten liittymien määrä kasvaa.

<b>PYHÄNET OY</b>
-------------------

**TALOUSARVIO VUODELLE 2021 SEKÄ TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022 – 2023**

Tuloslaskelma	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TA2023
<b>Liikevaihto</b>					
Myyntituotot	944 201	1 100 898	1 104 370	1 104 370	1 104 370
<b>Liikevaihto yhteensä</b>	944 201	1 100 898	1 104 370	1 104 370	1 104 370
<b>Materiaalit ja palvelut</b>					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-48 096		-84 512	-84 512	-84 512
Ulkopuoliset palvelut	-329 895	-483 155	-346 000	-346 000	-346 000
<b>Materiaalit ja palvelut yht.</b>	-377 992	-483 155	-430 512	-430 512	-430 512
<b>Henkilöstökulut</b>					
Palkat	-121 353	-130 000	-126 558	-126 558	-126 558
Henkilöstökulut	-22 987	-36 720	-23 973	-23 973	-23 973
<b>Henkilöstökulut yhteensä</b>	-144 340	-166 720	-150 531	-150 531	-150 531
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>					
Muista pitkävaik.menot	-3 108		0	0	0
Rakennuksista	-190 080	-225 080	-209 088	-209 088	-209 088
Koneista ja kalustosta	-17 522		-9 500	-9 500	-9 500
<b>Poistot ja arvonalen.yht.*</b>	-210 710	-225 080	-218 588	-218 588	-218 588
<b>Liiketoiminnan muut kulut</b>					
Muut liikekulut	-110 992	-105 456	-111 551	-111 551	-111 551
<b>Muut kulut yhteensä</b>	-110 992	-105 456	-111 551	-111 551	-111 551
<b>Liikevoitto (liiketappio)</b>	100 165	120 487	193 188	193 188	193 188
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Muut korko- ja rahoitustuotot	1 404				
Korko- ja rahoituskulut	-54 760	-49 718	-45 600	-45 600	-45 600
<b>Rahoitustuotot ja -kulut yht.</b>	-53 356	-49 718	-45 600	-45 600	-45 600
<b>Voitto ennen satunn.eriä</b>	46 809	70 769	147 588	147 588	147 588
Tilinpäätössiirrot					
<b>Tilinpäätössiirrot yht:</b>	0	0	0	0	0
<b>Välittömät vero</b>					
Verot		0	29 517	29 517	29 517
<b>Välittömät verot yht.</b>		0	0	0	0
<b>Tilikauden voitto / tappio</b>	<b>46 809</b>	<b>70 769</b>	<b>118 070</b>	<b>118 070</b>	<b>118 070</b>

## KIINTEISTÖ OY PYHÄSALMEN LIIKETALO

**Vastuuhenkilö** Toimitusjohtaja Taina Paldanius

**1. TOIMINTA-AJATUS** Yhtiön toimialana on hallita vuokrasopimuksen nojalla Pyhäjärven kaupungissa sijaitsevia tiloja sekä omistaa ja hallita niillä olevaa kahta liiketaloa.

### 2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Osakkeet	Kpl	Huoneisto	Omistaja
1 – 493	493	A1	Pyhäjärven kaupunki
494 – 722	229	A2	Kansaneläkelaitos
723 – 1105	383	A3	Pyhäjärven Kehitys Oy
1106 – 1199	94	A4	Pyhäjärven Kehitys Oy
1200 – 1487	288	B5	Alko Oy
1488 – 1494	7	B6	Pyhäjärven kaupunki
1495 – 1527	33	B7	Pyhäsalmen Taksi Oy
1528 – 1800	273	B8	Pyhäjärven kaupunki
Yhteensä 1800 osaketta			

### 3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Yhtiön hallitukseen kuuluvat  
 Asko Torssonen puheenjohtaja ja Sami Laukkanen (Pyhäjärven kaupunki)  
 Markku Kärkkäinen (Pyhäjärven Kehitys Oy)  
 Kari Kaleton (Kela)  
 Marjo Heikkilä (Alko Oy)  
 Tilintarkastusyhteisö on BDO Oy

**4. HENKILÖSTÖ** Ei palkattuja työntekijöitä

### 5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Kiinteistöllä on tehty isot korjaukset ja hankinnat vuosina 2012 – 2019: piha-alueen asfaltointi (2013), talojen ilmastoinnin uusiminen (2014 - 2015), palovaroitinjärjestelmä (2015 ja 2017), jätekatos ja yläpohjan lisäeristys (2016), ikkunat (2017), tontin osto omaksi (2018), B-talon ilmanvaihdon jäähdytys (2019).

Syksyn 2019 tehtiin A-talossa kuntotutkimuksia ja niiden perusteella valesokkelin korjaussuunnitelma. Korjaukset aloitettiin huhtikuussa 2020 ja ne jatkuvat ainakin vuoden 2020 loppuun. Lainaa korjauksiin on varattu 100 000 €, josta 31.8.2020 mennessä on käytetty 57 091 €.

Yhtiön hoito- ja alv-laskelmalla on kumulatiivista ylijäämää 25 361 € tilanteessa 31.8.2020.

Muilta osin tulevia remontteja suunnitellaan hallituksen 5v korjaustarveselvityksen pohjalta.

### 6. TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Lainakanta	49634	82210	59220	36100	20030
Investoinnit	35112	100000	25000	10500	10500

**7. INVESTOINNIT****Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo****Korjaustarveselvitys 5 v,  
hallituksen esitys**

<u>5 vuoden aikana suunnitellut korjaukset</u>	aika	hinta-arvio, brutto	netto
Sähköautojen latauspiste	2025	5.000 €	4.155 €
Lukituksen suunnittelu ja uusiminen	2021 – 2023	12.400 €	10.305 €
Katon tarkastus ja tarvittavat huoltotoimenpiteet	2020 – 2025	24.800 €	20.611 €

**8. RISKIEN HALLINTA, SISÄINEN VALVONTA JA YMPÄRISTÖTEKIJÄT**

Sisäinen valvonta toteutetaan toimittamalla kaupungille välitilinpäätöstiedot sekä informoimalla kaupunkia yhtiössä tehdyistä päätöksistä.

**9. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ**

Sisäilman parantamiseksi vaadittavat korjaukset tehdään loppuun.

**10. TALOUSARVIO VUODELLE 2021 SEKÄ TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022 – 2023**

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS2022	TS2023
<b>TUOTOT</b>					
Vastikkeet					
Hoitovastikkeet	80 781	80 781	80 895	80 895	80 895
Ylimääräinen hoitovastike	0	0	0	0	0
Vastikkeet yhteensä	80 781	80 781	80 895	80 895	80 895
Käyttökorvaukset	512	512	512	512	512
Muut tuotot	125				
<b>KIINTEISTÖN TUOTOT YHTEENSÄ</b>	<b>81 417</b>	<b>81 293</b>	<b>81 407</b>	<b>81 407</b>	<b>81 407</b>
<b>KULUT</b>					
Hallinto	-12 967	-12 490	-12 490	-12 500	-12 500
Käyttö ja huolto	-12 624	-13 500	-13 510	-14 500	-14 500
Lämmitys	-19 824	-19 500	-19 600	-19 600	-19 600
Vesi ja jätevesi	-1 311	-2 290	-1 550	-1 800	-1 900
Sähkö	-7 301	-8 193	-8 506	-8 600	-8 700
Jätehuolto	-1 881	-2 400	-2 400	-2 500	-2 500
Vahinkovakuutukset	-2 439	-2 550	-2 650	-2 700	-2 750
Vuokrat, tontti		0	0	0	0
Kiinteistövero	-6 162	-6 500	-6 200	-6 300	-6 400
Vuosikorjaukset	-4 948	-13 700	-14 251	-6 000	-12 300
Aktivoidut hankinnat	0	0	0	0	0
Muut hoitokulut		-170	-250	-250	-250
<b>HOITOKULUT YHTEENSÄ</b>	<b>-69 457</b>	<b>-81 293</b>	<b>-81 407</b>	<b>-74 750</b>	<b>-81 400</b>
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>11 960</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>6 657</b>	<b>7</b>
Rahoitustuotot ja -kulut	39 392	40 804	44 720	23 636	14 000
Poistot	-51 331	-40 804	-75 154	-71 190	-53 613
<b>Yhteensä</b>	<b>21</b>	<b>0</b>	<b>-30 435</b>	<b>-40 897</b>	<b>-39 606</b>

## PYHÄJÄRVEN ENERGIA JA VESI OY

### Vastuuhenkilö

### Toimitusjohtaja

**Matti Aulakoski**

### 1. TOIMINTA-AJATUS

Yhtiön toimialana on vesi- ja viemärlaitostoiminta sekä kaukolämmön tuotanto ja jakelu. Lisäksi yhtiö voi harjoittaa yhdyskuntateknisten rakenteiden yllä pitoa ja huoltoa sekä muuta liiketoimintaa. Yhtiö voi omistaa ja hallita osakkeita ja kiinteistöjä

### 2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Pitää sopimukset ajan tasalla. Kilpailuttaa polttoainetoimitukset sekä investointien urakat yksiköiden kanssa yhteistyössä, luoden yksiköille mahdollisuus toimia taloudellisesti ja tehokkaasti.

### 3. HALLINTO

Puheenjohtaja  
Varapuheenjohtaja  
Jäsen  
Jäsen  
Jäsen

Erkki Kärkkäinen  
Aimo Karvonen  
Kjell Kurten  
Pirjo Lammassaari  
Greta Kauranen

### 4. HENKILÖSTÖ

Toimitusjohtaja  
Asennustyönjohtaja  
Laskentasihteeri  
Vesijohto- ja viemäriasentaja  
Vanhempi laitospäällikö  
Vanhempi laitospäällikö  
Laitosmies  
Laitosmies  
Laitosmies

Matti Aulakoski  
Pekka Niskanen  
Miia Lehtomäki  
Mauri Korpikari  
Markku Manninen  
Raimo Paajanen  
Aki Kokkonen  
Tomi Kinnunen  
Jori Hänninen

### 5. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Sisäinen valvonta toteutetaan toimittamalla kaupungille välitilinpäätöstiedot sekä informoimalla kaupunkia yhtiössä tehdyistä päätöksistä. Hallitustyöskentely konsernin ohjeita noudattaen.

Työterveyshuolto ja asiantuntija- ja lakimiespalveluiden käyttö.

Kirjanpidossa sekä lakisääteisissä asioissa yhteistyö Dextili Oy:n sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa.

### 6. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

#### Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Resurssiviisas Pyhäjärvi	Biopolttoaineen käyttö kokonaisuutannosta Vuotovesimäärä	92% alle 50%
Viihtyisä elinympäristö	Pyhäjärven vesistökuormituksen vähentäminen	Viemäriiliittymien määrä toiminta-alueella

**PYHÄJÄRVEN ENERGIA JA VESI OY**

**Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS  
JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ**

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Talous tasapainossa	Positiivinen tilikauden tulos  Risteysalueen kaukolämpölaitoksen kustannustehokkuuden parantaminen	Lainanhoitokyky kaupungille  Tehdään selvitys vuoden 2021 aikana.
Tytär-yhtiöiden elinvoimatyö	Toiminnan tehostamisella pidetään hintataso kilpailukykyisenä	
Kestävät ja vaikuttavat investoinnit	Oikein mitoitettut investointimäärät  Pintavalutuskentän toteuttaminen	Suhteessa liikevaihtoon  Valmiusaste vuoden 2021 loppuun mennessä 75 %
Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen	Koulutus, Tyky-päivät	Koulutuspäivien määrä, Tyky-päivä vähintään kerran vuodessa

**Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS**

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa	Yhteistyö kaupungin ja muiden tytäryhtiöiden kanssa	

**MUUT TAVOITTEET**

TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Raportointivelvoite talousasioista	3 kertaa/vuosi		Tavoite toteutuu.

## 7. YMPÄRISTÖTEKIJÄT

**YMPÄRISTÖTAVOITTEET**

TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Kuormitusaste	< 10 %		Tavoite toteutuu.

## 8. INVESTOINNIT

Vesilaitos	Vesijohtoverkoston perusparannusta jatketaan uusimalla valurauta- sekä PVC johtoja. Uutta verkostoa tehdään Pitkänkankaan ja Kohisevan linjan yhdysjohtoa jatkaen.		
Viemärlaitos	Viemäriverkoston vuotovesien poistamisen sekä verkostojen ja laitoksen peruskorjaukseen varataan 900.000 euroa. Pintavalutuskenttä 170.000 euroa.		
Kaukolämpölaitos	Kaukolämpölaitoksen verkostojen peruskorjaukseen varataan 90.000 euroa. Kokonaisinvestointimäärä on noin 350.000 euroa.		
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Kustannusarvio	350.000		Tavoite toteutuu.

<b>PYHÄJÄRVEN ENERGIA JA VESI OY</b>
--------------------------------------

TAVOITTEET VESILAITOS	SEURANTA / MITTARI
Vuotovesimäärä < 15 %	m3 / %

TAVOITTEET VIEMÄRILAITOS	SEURANTA / MITTARI
Vuotovesien vähentäminen < 50 %	% / m3

TAVOITTEET KAUKOLÄMPÖLAITOS	SEURANTA / MITTARI
Linjojen vuotovesimäärä 1000 m3/vuosi	m3
Hallitsemattomat seisakit 1 kpl/vuosi	kpl
Biopolttoaineen Käyttö kokonaistuotannosta 92 %	%

### 9. TALOUSARVIO VUODELLE 2021 SEKÄ TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022 – 2023

Tuloslaskelma	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
<b>Liikevaihto</b>					
Tuotot	2 706 264	2 614 000	2 653 000	2 653 000	2 653 000
<b>Liikevaihto yhteensä</b>	2 706 264	2 614 000	2 653 000	2 653 000	2 653 000
<b>Materiaalit ja palvelut</b>					
Aine- ja tavaraostot	-1 209 131	-1 226 800	-1 198 300	-1 198 300	-1 198 300
<b>Materiaalit ja palvelut yht.</b>	-1 209 131	-1 226 800	-1 198 300	-1 198 300	-1 198 300
Henkilöstökulut	-584 522	-570 200	-557 100	-557 100	-557 100
<b>Poistot ja arvonalentum.</b>					
Rakennuksista, koneista ja kalustosta	-424 722	-443 400	-516 300	-516 300	-516 300
<b>Poistot ja arvonalen.yht.*</b>	-424 722	-443 400	-516 300	-516 300	-516 300
<b>Muut kulut</b>	-281 426	-306 900	-306 900	-306 900	-306 900
<b>Muut kulut yhteensä</b>	-281 426	-306 900	-306 900	-306 900	-306 900
Luottotappiot		0	0	0	0
<b>Liikevoitto (liiketappio)</b>	206 463	66 700	74 400	74 400	74 400
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korko- ja rahoitustuotot	7 254	0	0	0	0
Korko- ja rahoituskulut	-25 110	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
<b>Rahoitustuotot ja -kulut yht.</b>	-17 856	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
<b>Voitto ennen satunn. eriä</b>	188 607	46 700	54 400	54 400	54 400
<b>Välittömät vero</b>					
Verot	-38 059	-20 000	-11 000	-11 000	-11 000
<b>Välittömät verot yht.</b>	-38 059	20 000	-11 000	-11 000	-11 000
<b>Tilikauden voitto / tappio</b>	<b>150 549</b>	<b>26 700</b>	<b>43 400</b>	<b>43 400</b>	<b>43 400</b>



## PYHÄSALMEN KVANTTIKIINTEISTÖT OY

**Vastuuhenkilö** **Toimitusjohtaja Henrik Kiviniemi**

### 1. TOIMINTA-AJATUS

Yhtiön toiminta-ajatuksena on rakennuttaa, hallita ja vuokrata edelleen Pyhäsalmen kaivoksessa sijaitsevia uusiokäyttöön soveltuvia tiloja tuotekehitykseen, koulutukseen, tuotantoon ja tieteelliseen uusiokäyttöön.

Yhtiöllä on puitesopimus Pyhäsalmen kaivosalueen uusiokäytön oikeuksista ja toimintaperiaatteista Pyhäsalmi Mine Oy:n kanssa.

Yhtiön markkinointitoiminimenä on Pyhäjärven Callio. Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutin operoima Callio Lab toimii yhteistyössä Callion kanssa, keskittyen tieteelliseen uusiokäyttöön.

### 2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Pyhäjärven kaupunginvaltuusto päätti 29.9.2014 § 85 perustaa Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy –nimisen kiinteistöosakeyhtiön.

Yhtiön operatiivinen toiminta alkoi vuonna 2018, jolloin ensimmäiset uusiokäyttöso-  
pimukset tehtiin sekä ensimmäiset tapahtumat yhtiön kautta järjestettiin.

Yhtiön toiminnan kehittämisen runkona on Callion strateginen toimintasuunnitelma vuosille 2021-2023.

### 3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Hallituksen jäsenet:  
Erkki Kärkkäinen, puheenjohtaja  
Ville Isoherranen, varapuheenjohtaja  
Jouni Jussinniemi, jäsen

### 4. HENKILÖSTÖ

Toimitusjohtaja, kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi.  
Ohjelmajohtaja Sakari Nokela

### 5. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

#### Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
<b>Liikenne- ja tietoliikenneyh- teydet työelämän ja vapaa- ajan muutokseen vastaa- massa</b>	Callio Data Center Campus tarjoaa hyper- turvallisen ja energiavarmen vaihtoehdon konesalipalveluille.  Pienen kokoluokan DC-malli nojaa nykyi- sen infran kustannustehokkaaseen uu- siokäyttöön.	Data Center Campuksen kaava lainvoimai- nen ja mahdollistaa markkinointiyhteistyön syntymisen toimijoiden kanssa.  Edistetään Callio Energy Park-hankkeen kautta.
<b>Liikenteen ja logistiikan vir- ran hyödyntäminen elinkeino- jen kehittämisessä</b>	Biopolttoaineterminaalin invest in-markki- nointi synnyttää yritystoimintaa hyödyntä- mään maanpäällistä infraa kaivosalueella.	Projektikehittämissopimus (PDA) solmitaan potentiaalisen investorin kanssa.
<b>Ainutlaatuinen maanalainen infrastruktuuri ja maanalai- sen toiminnan osaaminen</b>	Maanalaisen turvallisuuden ja suojelutoi- minnan osaamisen hyödyntäminen ja edel- leen kehittäminen yritysälähtöiseksi uusio- käytöksi.  Materiaalitestauksesta kehitty liiketoimin- taa	Callio Underground Rescue-hanke etenee suunnitelman mukaisesti. Toiminnan kaup- listaminen käynnistyy 2021.

	<p>Kasvintuotannon ja hyönteistuotannon jatkokehittäminen kaivoksessa tapahtuu yritys­lähtöisen hankkeistamisen kautta.</p> <p>Kaivosinfrastrukturi tarjoaa koneiden ja laitteiden T&amp;K-toiminnalle monipuoliset mahdollisuudet</p> <p>Kaivosinfran ja osaamisen hyödyntäminen kaivosalan koulutusliiketoiminnassa</p>	<p>Callio FireLAB-hanke tuottaa yritys­lähtöistä kehittämistoimintaa.</p> <p>Callio solmii yhteistyösopimuksen yrityksen kanssa jatkokehityksestä tai valmisteleo jatko­hankkeen, joka hyödyntää olemassa olevaa maanalaista infraa</p> <p>Callio FutureMINE-toiminta avaa uusia kai­vosalan kehityskumppanuuksia 2021.</p> <p>Uusia testaus- ja tuotekehityssopimuksia 2 kpl vuoden 2021 aikana.</p> <p>MINETRAIN-hankkeen kaupallistamisen kautta syntyvän liikevaihdon määrä</p>
<b>Paikallisten osaamisklustereiden rakentaminen</b>	Kaivoksen henkilöstön ja alihankkijoiden yrityskehittäminen tuo kasvua ja työtä.	Uusia perustettuja yrityksiä 2 kpl vuonna 2021.
<b>Resurssiviisas Pyhäjärvi</b>	<p>Suomen sähköjärjestelmän tarvitsema energiavarasto (PHES) tarjoaa sääätöivoimaa markkinoille.</p> <p>Callio kiertotalouden tiekartta-selvityksen jatko­työstö avaa mahdollisuuksia infran uusiokäytölle.</p> <p>Vähähiilisten ja hiilineutraalien teollisen kokoluokan investointien mahdollistaminen alueella</p>	<p>Energiavarastosta tehdään investointipäätös yksityisen toimijan tai konsortion toimesta 2021.</p> <p>Vuonna 2021 yksi uusi kiertotalouden yritys­lähtöinen toimenpide tai hankkeistus.</p> <p>Callio Energy Park-hanke synnyttää yritys­lähtöisiä kehittämistoimenpiteitä alueelle.</p>

### Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
<b>Mukaan vetävä toimintakulttuuri</b>	Yhtiö osallistuu paikkakunnan ja alueen tapahtumiin jakaen tietoa toiminnastaan monipuolisesti ja keräten kehittämissideoita.	<p>Osallistuu aktiivisesti Pyhäjärven tapahtumiin.</p> <p>Yhtiö järjestää yhden näkyvyyttä tuovan tapahtuman kaivosalueella vuosittain.</p>

### Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
<b>Talous tasapainossa</b>	<p>Yhtiön käyttökate on positiivinen</p> <p>Liikevaihto kasvaa tavoitteiden mukaan</p> <p>Yhtiö varautuu tuleviin investointeihin laajentamalla erityisesti palvelu- ja vuokratulopohjaa merkittävästi</p>	<p>Käyttökate positiivinen</p> <p>Liikevaihdon kasvu</p> <p>Uusia palvelu- ja vuokrasopimuksia 4 kpl vuonna 2021.</p>

<b>Tytäryhtiöiden elinvoimatyö</b>	Maanalaisen kaivosinfrastruktuurin jatkokäyttö turvataan	Pitkän aikavälin maanalaisen infran uusiokäyttö varmistuu vuoden 2021 aikana.
<b>Kestävät ja vaikuttavat investoinnit</b>	Investointisuunnitelman laadinta alueen uusiokäytön näkökulmasta	Investointisuunnitelman laatiminen yhteistyössä kumppaneiden kanssa 2021 aikana.
<b>Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen</b>	Henkilöstöpolitiikka mukautuu työntekijöiden asuinpaikkoihin ja erityisosaamiseen.	Etätyömahdollisuus asiantuntijoille sekä omaehtoisen koulutuksen tukeminen.

<b>Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS</b>		
<b>TAVOITE</b>	<b>TOIMENPIDE / HANKE</b>	<b>ARVIOINTI / MITTARI</b>
<b>Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi</b>	Ainutlaatuinen yritysalue tuodaan esiin viestimissä säännöllisesti ja näkyvästi.	Callio näkyy kuukausittain maakunnan ja/tai valtakunnan mediassa sekä 3 ajankohtana kansainvälisessä mediassa vuonna 2021
<b>Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita</b>	Callio toimii aktiivisena ja katalyyttisenä yhteistyökumppanina sekä alueellisesti, maakunnallisesti että valtakunnallisestikin.	Yhteistyöverkostosta saadut uudet kontaktit ja uusiokäyttöavaukset

<b>PYHÄSALMEN KVANTTIKIINTEISTÖT OY</b>
---

**TALOUSARVIO VUODELLE 2021 SEKÄ TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022 – 2023**

Tuloslaskelma	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS 2023
<b>Liikevaihto</b>					
Vuokratuotot	60 580	85 000	110 000	750 000	800 000
Muut tuotot	24 000	4 000	6 000	10 000	10 000
Elinkeinopalvelut	0	5 000	25 000	120 000	125 000
Liiketoiminnan muut tuotot	0	8 000	18 000	20 000	25 000
<b>Liikevaihto yhteensä</b>	<b>84 580</b>	<b>102 000</b>	<b>159 000</b>	<b>900 000</b>	<b>960 000</b>
<b>Materiaalit ja palvelut</b>					
Palvelut	0	-20 000	-25 000	-600 000	-600 000
Aine- ja tavarastot	0	-5 000	-10 000	-100 000	-150 000
<b>Materiaalit ja palvelut yht.</b>	<b>0</b>	<b>-25 000</b>	<b>-35 000</b>	<b>-700 000</b>	<b>-750 000</b>
<b>Henkilöstökulut</b>					
Palkat	-5 610	-19 000	-79 200	-80 388	-81 593
Henkilöstökulut	-1 282	-5 400	-35 640	-36 174	-36 717
Muut henkilöstökulut	0	0	0	0	0
<b>Henkilöstökulut yhteensä</b>	<b>-6 893</b>	<b>-24 400</b>	<b>-114 840</b>	<b>-116 562</b>	<b>-118 310</b>
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>					
Muista pitkävaik.menoista	0	0	0	0	0
Rakennuksista	0	0	0	0	0
Koneista ja kalustosta	0	0	0	0	0
<b>Poistot ja arvonalen. yhteensä</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Muut kulut</b>					
Kiinteistöjen hoitokulut	0	-2 000	-3 000	-60 000	-75 000
Hallintopalvelut	-4 104	-5 000	-6 000	-6 000	-10 000
Muut hallinnonkulut	-35 721	-3 000	-5 000	-3 000	-3 000
<b>Muut kulut yhteensä</b>	<b>-39 825</b>	<b>-10 000</b>	<b>-14 000</b>	<b>-69 000</b>	<b>-88 000</b>
Luottotappiot	0	0	0	0	0
<b>Liikevoitto (liiketappio)</b>	<b>37 862</b>	<b>42 600</b>	<b>-4 840</b>	<b>14 438</b>	<b>3 690</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>					
Korko- ja rahoitustuotot	1	0	0	0	0
Korko- ja rahoituskulut	-181	-270	-270	-1 000	-1 000
<b>Rahoitustuotot ja -kulut yht.</b>	<b>-180</b>	<b>-270</b>	<b>-270</b>	<b>-1 000</b>	<b>-1 000</b>
<b>Voitto ennen satunnaisia eriä</b>	<b>37 682</b>	<b>42 330</b>	<b>-5 110</b>	<b>13 438</b>	<b>2 690</b>
<b>Satunnaiset erät</b>					
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0
<b>Satunnaiset erät yht.</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Välittömät verot</b>	<b>-3 449</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Tilikauden voitto / tappio</b>	<b>34 233</b>	<b>42 330</b>	<b>-5 110</b>	<b>13 438</b>	<b>2 690</b>

## ASUNTO OY PYHÄJÄRVEN TORIPIHA

### Isännöinti

Pyhäjärven Tilitoimisto Oy/Tuohimaa Kati

### 1. TOIMINTA-AJATUS

Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita Pyhäjärvellä sijaitsevia määräaloja kolmesta eri tilasta sekä niille rakennettavia rakennuksia.

### 3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Hallitus  
Sari Ahola, puheenjohtaja  
Sami Laukkanen  
Matti Ruotoistenmäki

Tilintarkastajayhteisö BDO Audiator Oy, päävastuullinen tilintarkastaja Tiina Mikkonen-Brännkärr

### 4. INVESTOINNIT

Asuin/liikerakennus sekä autokatos/varasto-rakennus ovat valmistuneet v. 2016, joten normaalia vuosihuoltoa enempää ei ole korjauksia odotettavissa lähivuosina.

### TALOUSARVIO 2021

#### TUOTOT

HOITOVASTIKKEET/ASUNNOT	189,3 m2	12 kk	3,70 eur/m <sup>2</sup> /kk	8 404,92
HOITOVASTIKKEET/LIIKETILAT	191,1 m2	12 kk	4,44 eur/m <sup>2</sup> /kk	10 181,81
HOITOVASTIKKEET/VARASTO	20,0 m2	12 kk	1,48 eur/m <sup>2</sup> /kk	355,20
VESIMAKSUT	ennakko	10,00 eur/kk/hlö tai /lh		500,00
	kylmä	4,20 eur/m <sup>2</sup>		
	lämmin	5,00 eur/m <sup>2</sup>		

#### TUOTOT YHTEENSÄ

**19 441,93**

#### HOITOKULUT

##### HALLINTO

- Kokouspalkkiot	100,00
- Isännöinnin sopimusveloitukset	1 413,60
- Muut hallintokulut (tilintarkastus 900 e, pankki 300 e, muut 600 e)	1 800,00

##### KÄYTTÖ- JA HUOLTOPALVELUT

- Kiinteistöhuollon sopimusveloitukset	4 150,00
- Käytön ja huollon kulut	200,00
- Ulkoalueiden hoito	1 000,00
- Siivous	800,00

##### LÄMMITYS

LÄMMITYS	4 100,00
----------	----------

##### VESI JA JÄTEVESI

VESI JA JÄTEVESI	600,00
------------------	--------

##### SÄHKÖ

SÄHKÖ	1 100,00
-------	----------

##### JÄTEHUOLTO

JÄTEHUOLTO	700,00
------------	--------

##### VAHINKOVAKUUTUKSET

VAHINKOVAKUUTUKSET	300,00
--------------------	--------

##### VUOKRAT

VUOKRAT	1 050,00
---------	----------

##### KIINTEISTÖVERO

KIINTEISTÖVERO	1 950,00
----------------	----------

##### KORJAUKSET

KORJAUKSET	178,33
------------	--------

#### HOITOKULUT YHTEENSÄ

**19 441,93**

#### HOITOKATE

**0,00**